

ಹಿಂದಿ ಪರಮಾರ್ಥ ಸೋಪಾನ

—.. ರಾ.ದ. ರಾನಡೆ ಇವರ ..—

“ಹಿಂದಿ ಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಮಾರ್ಥ ಮಾರ್ಗ”
ದಲ್ಲಿನ

ಮೂಲ ಹಿಂದಿ ಪದ ಮತ್ತು ದೋಷಗಳ
ಸಂಗ್ರಹಾನುವಾದ
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ

ಶ್ರೀಮತಿ ಶೈಲಾ ಎಸ್. ಮುತಾಲಿಕಪಾಟೀಲ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಕಂಪ್ಯಾರಿಟಿವ್ ಫಿಲಾಸಫಿ ಆ್ಯಂಡ್ ರಿಲಿಜನ್
ಹಿಂದವಾಡಿ, ಬೆಳಗಾವಿ.

ಹಿಂದಿ ಪರಮಾರ್ಥ ಸೋಪಾನ :

ಮೂಲ ಹಿಂದಿ ಪದ ಮತ್ತು ದೋಹೆಗಳ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ

ಮೂಲ ಲೇಖಕರು : ಡಾ. ರಾ. ದ. ರಾನಡೆ

ಅನುವಾದಕರು : ಶೈಲಾ ಎಸ್. ಮುತಾಲಿಕಪಾಟೀಲ

ಪ್ರತಿಗಳು : 100

© & ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಕಂಪ್ಯೂರಿಟಿವ್ ಫಿಲಾಸಫಿ
ಆ್ಯಂಡ್ ರಿಲಿಜನ್, ಬೆಳಗಾವಿ

ಪುಟ : 96

ಬೆಲೆ : 150/-

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : 2022

ಬಳಸಿದ ಕಾಗದ : 58 GSM Cremo

ಮುದ್ರಣ : ಇಂಪ್ರೆಶನ್ಸ್, ಬೆಳಗಾವಿ

ಫೋನ್ : 2421232

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

“ಹಿಂದಿ ಪರಮಾರ್ಥ ಸೋಪಾನ” ಕೃತಿಯು ಹಿಂದಿ ಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪರಮಾರ್ಥ ಮಾರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವ ಆರ್.ಡಿ. ರಾನಡೆಯವರು ರಚಿಸಿದ ಋಷಿಶಿಲ್ಪ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. "Pathway to God in Hindi Literature" ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವರ ಕೃತಿ. ಅದರ ಕನ್ನಡಾನುವಾದವೇ 'ಹಿಂದಿ ಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಮಾರ್ಥ ಮಾರ್ಗ.' ಗುರುದೇವರು ತಮ್ಮ ತಾತ್ವಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಸಂತರ ಪದ-ದೋಹಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವರು. ಈ ಚಿಕ್ಕ ಹೊತ್ತಿಗೆಯು ಮೂಲ ಆಂಗ್ಲ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯ ಹಿಂದಿ ಪದ ಮತ್ತು ದೋಹಗಳ, ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆಯ ಕನ್ನಡಾನುವಾದವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ಆಕರ ಗ್ರಂಥವೆಂದು (Source Book) ಕನ್ನಡಾನುವಾದದ ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಓದಿದಾಗ ಓದುಗರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಓದುಗರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡಾನುವಾದದ ಗ್ರಂಥದ ಜೊತೆಗೆ ಓದುಗರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಚರಿತಾರ್ಥ ಹಾಗೂ ಪರಮಾರ್ಥ ಎರಡೂ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸರಾಗವಾದ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವ ರಾನಡೆಯವರು ಋಷಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬರಹಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆತ್ಮ ಮೂಲದಿಂದ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಸಂತರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವರ ಮಾತಿನ ಮಠಿತಾರ್ಥ ಓದುಗರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರವು. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯು ಓದುಗರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಲಿದೆ. ಋಷಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಈ ದೇಶದ ಸಂತರು ಅಂದಿನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ರಚಿಸಿದರು. ಆ ಮಹಾನ್ ಋಷಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸಂತಶ್ರೇಷ್ಠರ ಮಾತುಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು “ಕ್ರಾಂತದೃಷ್ಟಿ”ಯಿಂದ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವ ರಾನಡೆಯವರು. ಅವರ ಈ ಅನುಪಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕನ್ನಡದ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಈ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ನಾವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಗುರುಸೇವೆಯ ವಿನಮ್ರ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.

ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮೂಲ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯ ಹಿಂದಿ ಪದ ಮತ್ತು ದೋಹಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಲೆಬರಹದೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮೂಲ ಪದ ಮತ್ತು ದೋಹಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿಲ್ಲ.

ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ, ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮೂಲ ಕೃತಿ ಕನ್ನಡಾನುವಾದದ ಲೇಖಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಶೈಲಾ ಎಸ್.ಮುತಾಲಿಕಪಾಟೀಲರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯೂ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಇತರರು ನೀಡಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಕರಡು ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಗುರುಬಂಧು ಶ್ರೀ ಆ.ಜಿ.ಜಕಾತಿ ಟ್ರಸ್ಟಿ ಎಸಿಪಿಆರ್ ಹಾಗೂ ಸುಂದರ ಮುದ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ 'ಇಂಪ್ರೆಶನ್ಸ್' ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವರು ಸಕಲ ಸನ್ಮಂಗಳವನ್ನು ನೀಡಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಇತಿ ಸಜ್ಜನ ವಿಧೇಯ

ಶ್ರೀ ಮಾರುತಿ ಬಿ. ಝರಲಿ, ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
ಎಸಿಪಿಆರ್ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಪರವಾಗಿ

ಪರಿವಿಡಿ

ಭಾಗ - 1 ಪದಗಳು

ಪ್ರಕರಣ	ಪದಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
1. ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು - 15	5-14
2. ನೈತಿಕ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ - 15	15-24
3. ದೇವರು ಮತ್ತು ಸಂತರ ಸಂಬಂಧ - 17	25-34
4. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಯಾತ್ರೆಯ ಆರಂಭ - 19	35-46
5. ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅನುಭಾವದತ್ತ - 34	47-67

ಭಾಗ - 2 ದೋಹೆಗಳು

1. ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು - 6	68-69
2. ನೈತಿಕ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ - 15	70-74
3. ದೇವರು ಮತ್ತು ಸಂತರ ಸಂಬಂಧ - 14	75-79
4. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಯಾತ್ರೆಯ ಆರಂಭ - 30	80-88
5. ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅನುಭಾವದತ್ತ - 35	89-98

ಭಾಗ - 1 ಪದಗಳು

ಪ್ರಕರಣ - 1:

ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು

ಪದ - 1 : ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಭ್ರಮೆಗೆ

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ನಾನು ಒಂದು ವಂಚನೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ವಂಚನೆ, ಕಪಟ, ಭ್ರಮೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಮೋಸ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ. ಹೀಗೇಕೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿಷಯ ಲಾಲಸೆಯಲ್ಲಿ (ರಸಗಳಲ್ಲಿ) ನಾನು ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯವೆಂಬ ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯೆಂಬ ವಜ್ರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ. ಮೃಗಜಲವನ್ನು ನೀರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಜಿಂಕೆಯ ಹಾಗೆ ಹತ್ತು ದಿಶೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಾ ಓಡಾಡತೊಡಗಿದೆ; ಆದರೆ ನನ್ನ ನೀರಡಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಹಿಂಗಲಿಲ್ಲ. ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕರ್ಮಬಂಧನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಗಿಳಿಯೊಂದು ಶಾಲ್ಮಲಿ ಫಲದೆಡೆ ಆಕರ್ಷಿತವಾಗಿ, ಚಿತ್ತನೆಟ್ಟು ಅದು ಹಣ್ಣಾಗಲು ಕಾಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಶಾಲ್ಮಲಿ ಕಾಯಿ ಹಣ್ಣಾದಾಗ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಲೆಂದು ತನ್ನ ಚುಂಚನ್ನು ಚುಚ್ಚಿತು. ಆಗ ಅದರಿಂದ ಹತ್ತಿ ಹೊರಬಂದು ಹಾರಿ ಹೋಗಿ ಹಣ್ಣು ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು. ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಹೇಗೆ ಗಾರುಡಿಗನೊಬ್ಬ ಕೋತಿಗೆ ಹಗ್ಗಗಟ್ಟಿ ಅನ್ನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತುತ್ತಿಗಾಗಿ, ರಸೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚೌಕಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕುಣಿಸುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಾನೂ ಸಹ ಕುಣಿದೆ. ಈಶ್ವರ-ಭಜನೆ-ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡದೆ, ನಾನು ಮೃತ್ಯುರೂಪಿ ಹೆಬ್ಬಾವಿಗೆ ತುತ್ತಾದೆ ಎಂದು ಸೂರದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 2 : ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ಅಂಧತ್ವ

ಕವಿ - ಕಬೀರದಾಸ :

ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಕುರುಡಾಗಿದೆ, ಯಾರಿಗೆ ಅಂತ ತಿಳಿ ಹೇಳಲಿ? ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರಾದರೆ ಸರಿ, ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಲರೂಪಿ ಕುದುರೆಯು ವಾಯುವಿನ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುವಾಗ ಇಬ್ಬನಿಯು ಹನಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವುದು. ಆಳವಾದ ನದಿಯ ಮಹಾಪೂರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡ ಹಡಗನ್ನು ದಡಕ್ಕೆ ತರಲು ಅಂಬಿಗನು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಂಧನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮನೆಯ ವಸ್ತುಗಳ್ಯಾವುವು ಕಾಣದಿದ್ದರೂ, ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವನು. ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಯುವ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಗುರುವಿನ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯ ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದ್ದಾನೆ. ಮನುಷ್ಯ ನಗ್ನನಾಗಿ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬಂದ, ನಗ್ನನಾಗಿಯೇ ಹೋಗುವನು ಎಂದು ಕಬೀರರು ಸಾಧು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಹೇಳುವರು.

ಪದ - 3 : ಅಜ್ಞಾನದ ನಿದ್ರೆ

ಕವಿ - ಕೃಷ್ಣಾನಂದ :

ಯಾತ್ರಿಕನೇ, ನೀನು ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನನಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯ ಆವೇಶ, ಉತ್ಸಾಹ ತುಂಬಿದೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬರುವಾಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಯಾತ್ರೆಗೆಂದು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ತಂದೆ. ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪಂಚೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊ, ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಕಳ್ಳಕಾಕರಿಂದ ಅದು ಅಪಹರಿಸಲಾಗುವುದು. ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಬಂದಿರುವೆಯೋ, ಆ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿನಗೆ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ನೀನು ಹುಸಿ ಸುಖ ನೀಡುವ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ ತಂದ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ ಮತ್ತು ವಿನಾಕಾರಣ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಮೂಲ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ನಿನಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಪ್ರಭು ಹರಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಅವನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಆನಂದವಾಗಿರು ಎಂದು ಕೃಷ್ಣಾನಂದರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 4 : ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರೇರಣೆ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಹೇ ಕೇಶವನೇ, ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುವುದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸೃಷ್ಟಿ ರಚನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮೌನವಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಕೈ ಇಲ್ಲದ ಚಿತ್ರಕಾರನು, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರದ (ಶೂನ್ಯ) ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು. ಅದನ್ನು ಎಷ್ಟು ತೊಳೆದರೂ ಅಳಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಗೋಡೆ ಕುಸಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ದುಃಖ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮೃಗ ಜಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರವಾದ, ಬಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ಮೊಸಳೆ ವಾಸಿಸುವುದು. ಮುಖಹೀನವಾದರೂ ನೀರು ಕುಡಿಯಲೆಂದು ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಚರಾಚರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅದು ತಿಂದು ಹಾಕುವುದು. ಈ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಕೆಲವರು ಸತ್ಯವೆಂದರೆ, ಕೆಲವರು ಅಸತ್ಯವೆನ್ನುವರು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಸತ್ಯ-ಅಸತ್ಯ ಎಂದು ಸಮವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವರು. ಯಾರು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು (ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು) ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುವನೋ, ಅವನೇ ಈ ಮೂರು ಭ್ರಮೆಗಳಾಚೆ ಹೋಗುವನು ಎಂದು ತುಳಸಿದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 5: ಮರುಭೂಮಿ (ಕರ್ಮ, ಸದ್ಗುಣ) ಮತ್ತು ಫಲಗಳ ವೈರುಧ್ಯ

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ಹೇ ಉದ್ಧವನೇ, ನಿನ್ನ ವ್ಯವಹಾರವು ಧನ್ಯವಾಗಿದೆ!
ಆ ದೇವರೂ ಧನ್ಯ, ಆ ಸೇವಕನೂ ಧನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ!
ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ನೀನೂ ಧನ್ಯನಾಗಿರುವೆ!

ನೀನು ಮಾವಿನ ಮರ ಕಡಿದು ಅಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳಿನ ಜಾಲಿಮರ ಹಚ್ಚುವೆ ಮತ್ತು ಚಂದನದ ಮರವನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಎಸೆಯುವೆ. ಸಾಧು ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಓಡಿಸುವೆ, ನಿಂದಕರ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡುವೆ. ಹೇ ಉದ್ಧವನೇ, ನಾವಂತೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರಜ-ಸ್ತ್ರೀಯರು. ನಿನ್ನ ವಿದ್ಯೆ,

ಕಲಿಕೆಯ ಅರ್ಥ ನಮಗಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೇಳುವುದೊಂದು, ಮಾಡುವುದೊಂದು, ಇರುವುದೊಂದು. ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಧನ್ಯವಿದೆ, ನಿನ್ನ ದರಬಾರದ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸೂರದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 6 : ಪಾಪ ಮತ್ತು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವಂತೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ದೇವರೇ, ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯ (ಬಿರುದಿನ) ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊ. ನಾನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಮಹಾಪತಿತನಿರುವೆನೆಂದರೆ, ನಿನ್ನ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ನಾನು ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ. ಈ ಮನೆಮಾರು, ಧನಸಂಪತ್ತು, ನಾರಿ ರೂಪಗಳಂತಹ ಸಬಲ ಮಾಯೆಯ ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ನಾನು ಪಾಪವೆಸಗುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡುವೆ, ಕೇಳುವೆ ಮತ್ತೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ದೂರವಿರಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ದೇವರೇ, ನೀನು ಅನೇಕ ಪತಿತರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿರುವೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನೂ ಸಹ ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರುವೆ. ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತುವ ಬಯಕೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೊಸದೇನೂ ಮಾಡಲು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೇ ಪ್ರಭು! ನೀನು ಸದೈವ ದೀನದಲಿತರ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡುವೆ. ಹೇ ಮಹಾರಾಜ ಬ್ರಹ್ಮರಾಜನೇ! ಸೂರದಾಸನನ್ನು ಆಚೆ ದಡಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ಉದ್ಧರಿಸು.

ಪದ - 7 : ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರಬೇಕು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಶಂಕರನು ರಾಮರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದನು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಹದಿನೈದು ಕಂಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವೆನಿಸಿದವು. ರಾಮನ ಕಾಂತಿಯುತ ಸೌಂದರ್ಯ ನೋಡಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಹರ್ಷಗೊಂಡನು. ಆದರೆ ತನಗೆ ಕೇವಲ ಎಂಟು ಕಣ್ಣುಗಳಿದ್ದುದು ತಿಳಿದು ಆತನಿಗೆ

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಷಡಾನನಿಗೆ (ಕಾರ್ತಿಕೇಯ) ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಭರಿತ ಆನಂದವಾಯಿತು, ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಒಂದೂವರೆ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ರಾಮನನ್ನು ನೋಡುವ ಲಾಭ ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಚತುರನಾದ ಇಂದ್ರನು ರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಗೌತಮ ಋಷಿಗಳ ಶಾಪವನ್ನು ಪರಮಹಿತವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ದೇವಗಣ ಇಂದ್ರನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು ಮತ್ತು ಅಸೂಯೆಯನ್ನೂ ಪಟ್ಟರು. ಇವತ್ತು ಪುರಂದರನ ಸಮಾನ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅನ್ನತೊಡಗಿದರು.

ಪದ - 8 : ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ತುಳಸಿದಾಸರು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಹೇ ಮಮತೆಯೇ! ನೀನು ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಾಳ ಒಡನಾಡಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ನನ್ನ ಕೂದಲು ನೆರೆದಿದೆ. ಜನರಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಓಡಾಡಲು ನನಗೀಗ ನಾಚಿಕೆಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಶರೀರ ತುಂಬಾ ದಣದಿದೆ. ಕೈಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿವೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬಲ ಉಡುಗಿದೆ. ಹಲ್ಲುಗಳು ಮುರಿದಿವೆ. ಕಫ, ವಾತ, ಪಿತ್ತ ನನ್ನ ಗಂಟಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿವೆ. ಮಗನನ್ನೂ ಸಹ ಕೈಸನ್ನೆಯಿಂದಲೇ ಕರೆಯುವೆ. ನನ್ನ ಪರಮಪ್ರಿಯ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರು, ಬಂಧುಗಳು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಗೆ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿಯ ಕಪ್ಪು ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕೋಟಿ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಅಳಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಮಮತೆಯು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇನ್ನೂ ಅಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾರು ವಿಷಯ-ಭೋಗದ ಲೋಭವನ್ನು ಪರಾಭವಗೊಳಿಸುವರೋ ಅವರಿಗೆ, ಹೇ ದೇವರೇ, ನಾನು ತುಳಸಿದಾಸ ಶರಣಾಗುವೆ.

ಪದ - 9 : ಮಾನವ ಜೀವನದ ಆಡಂಬರದ ಪ್ರದರ್ಶನ

ಕವಿ - ಪ್ರಭುದಾಸ :

ಹೇ ಮನುಷ್ಯನೇ, ನಿನ್ನ ಶರೀರವನ್ನೇಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ತಿಕ್ಕಿ ತಿಕ್ಕಿ ತೊಳೆದು ಅಲಂಕರಿಸುವೆ? ನೀನೊಮ್ಮೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗುವೆ. ಪೇಠದಲ್ಲಿ ಹೂವು ಧರಿಸಿ,

ಶೃಂಗರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಯ್ಯಾರದಿಂದ ಹೂದೋಟದಲ್ಲಿ ಸಡಗರದಿಂದ ಓಡಾಡುವೆ. ಆದರೆ, ಯಾವಾಗ ಮೃತ್ಯುದೇವ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಂದೆರಗುವನೋ ಆಗ, ಈ ಆಡಂಬರದ ಹಾರಾಟವೆಲ್ಲಾ ಮರೆಯಾಗುವುದು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೀಪದಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಬತ್ತಿ ಇರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅದು ಝಗಮಗ. ಝಗಮಗ ಎಂದು ಬೆಳಗುವುದು. ಯಾವಾಗ ಎಣ್ಣೆ ಮುಗಿದು ಬತ್ತಿ ನಷ್ಟವಾಗುವುದೋ, ಆಗ ಅದನ್ನು “ತೆಗೆದು ಬಿಸಾಕಿ, ತೆಗೆದು ಬಿಡಿ” ಎಂದೆನ್ನುವರು. “ನನ್ನ ಸಂಗಾತಿ ನನ್ನಿಂದ ಆಗಲಿಹೋದ” ಎಂದು ಮನೆಯ ಒಡತಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಆಳುವಳು. ಆಗ ಪ್ರಭುದಾಸರು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಹೇಳುವರು: ಯಾರು ಕೂಡಿಸಿದರೋ, ಅವರೇ ಅಗಲಿಸಿದರು.

ಪದ - 10 : ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದಾಗುವ ವಿನಾಶಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಸೂರದಾಸರು

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ಯಾವ ದಿನ ಈ ಆತ್ಮರೂಪಿ (ಜೀವರೂಪಿ) ಪಕ್ಷಿ ಹಾರಿ ಹೋಗುವುದೋ, ಆ ದಿನ ಈ ಶರೀರರೂಪಿ ಗಿಡದ ಎಲ್ಲ ಎಲೆಗಳು ಉದುರುವವು. ಈ ಶರೀರದ ಅಭಿಮಾನ ಹಿಡಿಯಬೇಡ. ನರಿ, ಕಾಗೆ ಮತ್ತು ರಣಹದ್ದುಗಳಿಗೆ ಅದು ಆಹಾರವಾಗುವುದು. ದೇಹದ ಅಂತಿಮ ಗತಿ ಮೂರು ತರಹದಿಂದ ಆಗುವುದು. 1. ಕೊಳೆತು ನಾರುವುದು, 2. ಕ್ರಿಮಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುವುದು, 3. ಇಲ್ಲವೆ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗತಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯ ಆ ನೀರು, ಆ ಮಿಂಚು, ಆ ಶೋಭೆ, ಬಣ್ಣ, ಕಣ್ತುಂಬುವ ಆ ರೂಪ, ಈಗ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಯಾರೊಡನೆ ನೀನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೇಮ-ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವಿಯೋ, ಅವರೇ ನಿನ್ನ ಮೃತ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವರು. ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಜನರೇ, ನೀನು ಭೂತ, ಪಿಶಾಚಿಯಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವೆ, ತಿನ್ನುವೆಯೆಂದು ಶೀಘ್ರವೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊರಹಾಕಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುವರು. ದೇವತೆಯರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಹರಕೆ ಹೊತ್ತು ಯಾವ ಪುತ್ರರನ್ನು ನೀನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದೆಯೋ, ಅವರೇ ಜಿದಿರುಕೋಲಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ತಲೆ ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಒಡೆದು, ಆ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ದಿಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಸೆಯುವರು. ಹೇ ಮೂರ್ಖನೇ, ಸಾವಧಾನಾಗು;

ಸಂತರ ಸಂಗತಿ ಮಾಡು; ಸಂತರಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಸಿಗುವುದು. ನರದೇಹದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಹರಿ ಭಜನೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ನೀನು ಯಮದೇವನ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನಬೇಕಾಗುವುದು. ಭಗವಂತನ ಭಜನೆ ಮಾಡದೆ ನೀನು ಈ ಉತ್ತಮ ನರಜನ್ಮವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ ಎಂದು ಸೂರದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 11 : ಹೋದವರು ಹಿಂತಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಸತ್ತು ಹೋದವರು ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಹಿಂತಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೋದವರು ತಿರುಗಿ ಮತ್ತೆ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಶವನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸುರ ಮುನಿಗಳು, ನರರು, ಧರ್ಮಗುರುಗಳು, ಸಿದ್ಧ ಪುರುಷರು, ದೇವಿ-ದೇವತೆಯರು, ಗಣೇಶ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ಮಹೇಶರು ಎಲ್ಲರೂ ಜನ್ಮ-ಮರಣದ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ತಿರುಗುವರು. ಯೋಗಿಗಳು, ಜಂಗಮರು, ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು, ದಿಗಂಬರರು, ಫಕೀರರು, ಚಂಡಿಕರು, ಮುಂಡನ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು, ಪಂಡಿತರು, ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳು, ಪಾತಾಳ ವಾಸಿಗಳು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಗುಣಿಗಳು, ಕವಿಗಳು, ಚತುರರು, ರಾಜರು, ಭಿಕಾರಿಗಳು, ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು, ಸರ್ವರಿಗೂ ಜನ್ಮ-ಮರಣದ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಕೆಲವರು ರಾಮನನ್ನು, ಕೆಲವರು ರಹೀಮನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ, ಕೆಲವರು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವರು. ನಾನಾ ವೇಷಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ನಾಲ್ಕು ದಿಶೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತ ತಿರುಗುವರು. ಸದ್ಗುರುಗಳ ಬೋಧನೆಯ ಹೊರತು ಅಂತಿಮತತ್ವ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 12 : ಪುನರ್ದೇಹಧಾರಣೆಯ ದುಷ್ಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಹೇ ಹುಚ್ಚು ಮನಸ್ಸೇ! ದೇವರ ಭಕ್ತಿ ಭಜನೆಯಿಲ್ಲದೆ ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುವೆ. ಮೊದಲನೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವನಾಗುವೆ ಮತ್ತು ಏಳೂ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸೂಜಿ

ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟೇ ನಿನಗೆ ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಸಿಗುವುದು. ಆಗ ನೀನು ನೀರಡಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಸಾಯುವೆ. ನಿನ್ನ ಎರಡನೇ ಜನ್ಮವೇ ಗಿಳಿಯ ಜನ್ಮ. ತೋಟದ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಕೂಡುವೆ. ಒಂದು ಗಿಡುಗ ನಿನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸುತ್ತು ಹಾಕುತ್ತಿರುವಾಗ (ಮರಣದ ಭೀತಿಯಿಂದ) ನೀನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವೆ. ಆಗ ನಿನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಮುರಿದು, ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಾ ಸಾಯುವೆ. ನಂತರ ಗಾರುಡಿಗನ ಕೋತಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವೆ. ಆತನ ಲಾಠಿಯ ಚಲನೆಯ ಅಜ್ಜಿಗನುಸಾರ ನಿನ್ನನ್ನು ಕುಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಉಚ್ಚ-ನೀಚರ ಮುಂದೆ ಕೈಚಾಚಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವೆ. ಬೇಡಿದರೂ ನಿನಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ, ನೀನು ಗಾಣಿಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವೆ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಚರ್ಮದ ಕಣ್ಣಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವರು. ಹೊರಗೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ಇಡದೆ, ಎಣ್ಣೆ ಗಾಣದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಮೈಲು ತಿರುಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಐದನೆಯದೇ ಒಂಟಿಯ ಜನ್ಮ. ತೂಕ ಮಾಡದೆ ಪ್ರಚಂಡ ಭಾರವನ್ನು ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುವರು. ಒಮ್ಮೆ ಕೂತರೆ ಏಳಲಾಗದೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೆಬರುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಯುವೆ. ನಂತರ ಅಗಸನ ಮನೆಯ ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವೆ. ತಿನ್ನಲು ಮುಳ್ಳಿನ ಒಣಹುಲ್ಲು ಸಹ ನಿನಗಲ್ಲಿ ಸಿಗದು. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ತಾನೂ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಅಗಸನು ಸವಾರಿ ಮಾಡುವನು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನದಿತೀರದವರೆಗೆ ನಿನಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕಾವ್ ಕಾವ್ ಎಂದು ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ಕಿರುಚುವೆ. ಹಾರಿ ಹೋಗಿ ಕೊಳೆತ ಹೊಲಸು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ನಿನ್ನ ಚುಂಚನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಹೊಲಸಿನಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚುವೆ. ಹೇ ಸಾಧುಗಳೇ, ದೇವರ ನಾಮದ -ಸತನಾಮದ- ಚಿಂತನೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ನಿಮಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗುವುದು; ಮತ್ತು ನೀಚ ಮತ್ತು ಘೋರ ನರಕವಾಸ ಅನುಭವಿಸುವಿರಿ ಎಂದು ಕಬೀರರನ್ನು ವರು.

ಪದ - 13 : ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಸಹಾಯಕತೆಯ ಅನುಭವ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದು. ಬಹುದೊಡ್ಡ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ಪಂಡಿತರೂ ಮತ್ತು ಹೆಸರಾಂತ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳೂ ಆದ ವಶಿಷ್ಠ ಮುನಿಗಳು, ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಶೋಧಿಸಿ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೂ, ಸೀತಾಪಹರಣ ಮತ್ತು ದಶರಥನ

ಮರಣವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಬಂದೊದಗಿದವು. ಅಲ್ಲಿ ಬಲೆ ಬೀಸಲಾಗಿತ್ತು; ಅಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರನೂ ಇದ್ದ; ಅಲ್ಲಿ ಚಿಗರೆಯೊಂದು ಹುಲ್ಲು ಮೇಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಿತ್ಯ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೇ ಗೋವುಗಳ ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೃಗರಾಜನಿಗೆ ಸತತ ಗೋಣು ಚಲಿಸುವ ಓತಿಕಾಟದ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಪಾಂಡವರ ಅತ್ಯಂತ ನಿಕಟ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವರ ಸಾರಥಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಆಪತ್ತುಗಳು ಬಂದೆರಗಿದವು. ಆಗಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲ ಆಗಿಯೇ ತೀರುವುದು, ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 14 : ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಶರಣಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ಹೇ ಮನಸ್ಸೇ! ಈ ಜನ್ಮವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಉದುರಿದ ಎಲೆಗಳ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಅಗಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಎಂದಿಗೂ ಭೇಟಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸನ್ನಿಪಾತವಾದಾಗ ಕಫದಿಂದ ಕಂಠಕಟ್ಟಿ ಹೋಗುವುದು. ನಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವುದು. ಯಮದೇವನು ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು. ತಂದೆತಾಯಿಯರು ಮಂಕಾಗಿ (ಏನೂ ಮಾಡಲಾಗದೆ ಹತಾಶರಾಗಿ) ನೋಡುತ್ತಾ ಕೂಡುವರು. ಆಗ ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಕೋಟಿ ಯುಗಗಳ ಹಾಗೆ ಅನಿಸುವುದು. ಒಂದು ಗಿಳಿಗೆ ಶಾಲಿಲಿ ಫಲದ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ, ಆಕರ್ಷಣೆ ಇದೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿ, ಆಕರ್ಷಣೆ ನಿನಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇದೆ. ಶಾಲಿಲಿ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಚುಂಚಿನಿಂದ ಚುಚ್ಚಿದ ತಕ್ಷಣ ಒಳಗಿನ ಹತ್ತಿ ಹಾರಿ ಹೋಗುವುದು. ಹೇ ಮೂರ್ಖನೇ, ಯಮನ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳಬೇಡ. ಈಶ್ವರ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತ ದೃಢವಾಗಿರಲಿ. ಈ ದೇಹ ನಶ್ವರವಾಗಿದೆ. ನಿನಗೇಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಹಂಕಾರ? ಎಂದು ಸೂರದಾಸರು ಕೇಳುವರು.

ಪದ - 15 : ಈಶ್ವರ ಪ್ರೇಮವೊಂದೇ ಜೀವನದ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಏಕೈಕ ಮಾರ್ಗ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಹೇ ಪ್ರಮತ್ತ ಮನಸ್ಸೇ! ತಪ್ಪು ಮಾಡಬೇಡ. ಒಂದು ದಿನ ಯಮರಾಯ ನಿನ್ನೆಡೆ ಬರುವನು. ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬರುವಾಗ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲೆಂದು ಬಂಡವಾಳ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಆದರೆ ಮೂಲವನ್ನೇ (ಅಸಲು ಬಂಡವಾಳವನ್ನೇ) ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೆ. ಪ್ರೇಮ ನಗರದ (ಭಕ್ತಿನಗರಿಯ) ಸೀಮೆಯನ್ನೂ ಸಹ ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಲಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೇಗೆ ಬಂದಿರುವೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ತಿರುಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಸಖನೇ, ನನ್ನ ಗುಣವಂತನೇ ಕೇಳು, ಈ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಏನೇನು ಮಾಡಿದೆ? ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಭಾರವಾದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವೆ. ಮುಂದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಇದರಿಂದ ಯಾರು ಪಾರು ಮಾಡುವರು? ನದಿಯ ಆಚೆ ದಡದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಖನಾದ ಭಗವಂತನು ನಿನಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವನು. ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವೆಡೆ ನಿನ್ನ ಗಮನವಿಲ್ಲ. ಒಡೆದ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವೆ. ಹೇ ಮೂರ್ಖನೇ, ನೀನು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವೆ. ಅಂತ್ಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಯಾರು ಬರುವರು? ಜೊತೆಗಾರನಿಲ್ಲದೆ (ಸಹಾಯಕನಿಲ್ಲದೆ) ಒಬ್ಬಂಟಿಗನಾಗಿ ನಡೆದಿರುವೆ. ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದರ ಫಲವನ್ನು ನೀನೇ ಉಣ್ಣುವೆ ಎಂದು ಕಬೀರದಾಸರು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವರು.

ಪ್ರಕರಣ - 2:

ನೈತಿಕ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ

ಪದ - 1 : ಭಕ್ತಿಹೀನರ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ಹೇ ಮನಸ್ಸೇ! ಯಾರ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆಯುವುದೋ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ-ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭಂಗ ಬರುವುದೋ ಅಂತಹ ಹರಿವಿಮುಖರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು. ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲುಣಿಸುವುದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಅದು ವಿಷ ಸ್ರವಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಗೆಗೆ ಬಿಳಿ ಕರ್ಪೂರವನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುವುದರಿಂದ ಏನಾಗುವುದು? ನಾಯಿಯನ್ನು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದರೇನು ಉಪಯೋಗ? ಕತ್ತೆಯ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಚಂದನ-ಕೇಸರ ಮಿಶ್ರಿತ ಲೇಪನದಿಂದ ಏನು ಉಪಯೋಗ? ಕೋತಿಯನ್ನು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಿದರೇನು ಉಪಯೋಗ? ಆನೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ನದಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೊಳೆದರೆ ಏನು ಉಪಯೋಗ? ಅದು ದಡಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಮತ್ತೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕೊಳಚೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡುವುದು. ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೂ, ಒಂದು ಬಾಣವು (ಜ್ಞಾನ) ಕೂಡ ಕಲ್ಲು ಹೃದಯವನ್ನು ಸೀಳಿ ಒಳಹೋಗಲಾರದು. ದುಷ್ಟನು ಕಪ್ಪು ಕಂಬಳಿಯ ಹಾಗೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಬಣ್ಣ ಹತ್ತುವುದಿಲ್ಲ.

ಪದ - 2 : ನಾನು ದುರ್ಗುಣಗಳ ರಾಜನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಓ ದೇವರೇ, ನನ್ನ ದುಷ್ಟ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡು

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ಹೇ ಗೋಪಾಲನೇ, ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ನಾನು ಮನಬಂದಂತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕುಣಿದಿದ್ದೇನೆ. ಕಾಮ ಮತ್ತು ಕ್ರೋಧವೆಂಬ ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ವಿಷಯಭೋಗಗಳೆಂಬ ಹಾರವನ್ನು ನಾನು ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ. ಮಹಾಮೋಹವೆಂಬ ಗೆಜ್ಜೆಗಳು ಬಾರಿಸುತ್ತಿವೆ. ನಿಂದೆಯ ರಸಭರಿತ ಶಬ್ದಗಳು ಏಳುತ್ತಿವೆ. ಭ್ರಮೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಮೃದಂಗವು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ದುರ್ಜನರ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ತಣಿಸಲಾರದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ದುರಾಸೆಗಳು ಮೃದಂಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ತಾಳ ಹಾಕಿದಾಗ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊಡ್ಡ ನಾದವೇ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಮೋಹಮಾಯೆಯ ಪಟ್ಟಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಲೋಭವೆಂಬ ತಿಲಕ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ವೇಷಧರಿಸಿ ಕೋಟಿ ಶೃಂಗಾರ ಕಲೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. (ನಾನು ಕುಣಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದರೆ) ನನಗೆ ದೇಶ ಮತ್ತು ಕಾಲ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹೇ ನಂದಲಾಲನೇ, ನನ್ನ ಅವಿದ್ಯೆಯೆಲ್ಲವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡು ಎಂದು ಸೂರದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 3 : ಕರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ದೇವರ ತೊಟ್ಟಿಲು

ಕವಿ - ಚರಣದಾಸ :

ಕ್ರಿಯೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾತೆಂದರೆ, ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದ ರಾತ್ರಿ, ಸಾಹಸವಿಲ್ಲದ ಶೌರ್ಯ, ಅಲಂಕಾರರಹಿತ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಮಗುವಿಲ್ಲದ ತೊಟ್ಟಿಲನ್ನು ಬಂಜೆಯೊಬ್ಬಳು ತೂಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಇದೆ. ಜಂಬದಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಏನೂ ಮಾಡದೆ ಕೇವಲ ಮಾತಾಡಿ ಮಾತಾಡಿ ಸಾಯುವರು. ಆದರೆ ಸಂತರು ನುಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಚರಿಸುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ದೇವರ (ಹರಿಯ) ಸಮಾನರಾದರು.

ಪದ - 4 : ಕಾಫಿರನ ಅರ್ಥ

ಕವಿ - ದಾದು:

“ಎಲ್ಲವೂ ಅಸತ್ಯವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಯಾರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಕಾಫಿರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರು ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಸ್ವಾಮಿಯ ಆದೇಶ ಯಾರು ಪಾಲಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, “ಈಶ್ವರ ಎಲ್ಲಿರುವನು?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವನೋ, ವಿವೇಕ ಬುದ್ಧಿ ಯಾರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೋ, ಯಾರು ತನ್ನ ನೆರಳನ್ನೇ ನಿರುಕ್ತಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವನೋ, ಕುಟುಂಬದವರ ಮೇಲೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿ, ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅವರನ್ನು ದೋಚುವನೋ, ಯಾರ ಮನಸ್ಸು ಕಪಟತನದಿಂದ ಕೊಳೆತು ಹೋಗಿರುವುದೋ, ಯಾರು ದೀನದುಃಖಿತರನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮಾಡಿ ಪೀಡಿಸುವನೋ; ಯಾರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅನುಕಂಪವಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಯಾರು ದೇವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹ ಕಾಫಿರನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

ಪದ - 5 : ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಫಕೀರನ ವರ್ಣನೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಹೇ ಪ್ರಿಯ ಮನಸ್ಸೇ, ನೀನು ಸದಾಕಾಲವು ಫಕೀರನ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿರು. ರಾಮ ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಸುಖವನ್ನು ನೀನು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ನಿಂದೆ-ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊ. ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸಂಭಾಳಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸು. ತಾಳ್ಮೆ, ಸಹನಶೀಲತೆಯ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಪ್ರೇಮನಗರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಉನ್ನತಿಯಾಗುವುದು. ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಡಕೆ, ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಕೋಲು, ಇವರೆಡೇ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಫಕೀರನಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ನಾಲ್ಕು ದಿಶೆಗಳು ಉಂಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವವು. ವ್ಯರ್ಥ ಅಭಿಮಾನವನ್ನೇಕೆ ಹಿಡಿಯುವೆ? ಕೊನೆಗೊಂದು ದಿನ ಈ ದೇಹ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಹೇ ಸಾಧುಗಳೇ, ಈಶ್ವರ-ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕೇವಲ ತಾಳ್ಮೆ ಮತ್ತು ಸಹನಶೀಲತೆಯಿಂದಲೇ (ಸಬೂರಿ) ಆಗುವುದು ಎಂದು ಕಬೀರ ಹೇಳುವರು.

ಪದ - 6 : ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳು

ಕವಿ - ಚರಣದಾಸ :

ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಅರಿತವನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಅವನು ತನ್ನ ಬಹಿರ್ಮುಖವಾಗಿ ಅಲೆಯುವ ಐದೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಅಂತರ್ಮುಖವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನು. ಅವನೆಂದಿಗೂ ಸುಳ್ಳನ್ನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ದಯೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳೆಂಬ ಜನಿವಾರವನ್ನು ಧರಿಸುವನು. ಆತ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಕಲಿತು ಇತರರಿಗೂ ಕಲಿಸುವನು. ಈಶ್ವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗುವನು. ಅವನಲ್ಲಿ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಮದ ಮತ್ತು ಲೋಭಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಇವೆಲ್ಲ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವನೋ ಅವನೇ (ನಿಜವಾದ) ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿರುವನು ಎಂದು ಚರಣದಾಸರು ಅನ್ನುವರು.

ಪದ - 7 : ಸರ್ವತ್ರವೂ ದೇವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ,

ಸಂತರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ

ಕವಿ - ನಾನಕ :

ಸಾಧು ಸಂತರ ಸಂಗತಿ ಮಾಡಿದಾಗಿನಿಂದ ನನ್ನದು-ಪರರದು ಎಂಬ ಭಾವ ಆಳಿಸಿಹೋಯಿತು. ಯಾವ ಶತ್ರುಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ಯಾರು ಪರರೂ ಅಲ್ಲ, ಸತ್ಸಂಗತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಆಸೆಗಳೆಲ್ಲ ಪೂರ್ತಿಗೊಂಡವು. ದೇವರು ಏನು ಮಾಡುವನೋ ಅದು ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಸುಮತಿಯನ್ನು ನಾನು ಸಾಧು ಸಂತರಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡೆ. ಒಬ್ಬನೇ (ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ) ಭಗವಂತನು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಜಿಕೊಂಡಿರುವನು. ನಾನಕನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಆನಂದದಿಂದ ನಗುತ್ತಿರುವನು.

ಪದ - 8 : ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಯಾರಿಗೆ ರಾಮ ಮತ್ತು ವೈದೇಹಿಯರು (ಸೀತೆ) ಪ್ರಿಯರಲ್ಲವೋ, ಅವರನ್ನು ಕೋಟಿ ವೈರಿಗಳ ಸಮಾನರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು; ಅವರು ಪರಮ ಸ್ನೇಹಿಗಳಾದರೂ

ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು, ವಿಭೀಷಣನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಮತ್ತು ಭರತನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ತನ್ನ ಗುರು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರನ್ನು, ವ್ರಜ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಆದರೂ, (ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಹೆಸರು) ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಂಗಳಕರವಾದರು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ರಾಮನ ಸ್ನೇಹ-ಪ್ರೇಮ ಸಂಬಂಧ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವರೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರು ಸಹೃದಯರು ಮತ್ತು ಸುಸೇವ್ಯರಾಗುವರು. ಯಾವ ಅಂಜನದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಒಡೆದು ಹೋಗುವವೋ, ಅದರ ಉಪಯೋಗವೇನು? ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏನಂತ ಹೇಳಲಿ? ಯಾರ ಮೂಲಕ ರಾಮನ ಸ್ನೇಹ-ಪ್ರೇಮ ಬೆಳೆಯುವುದೋ, ಅವರೇ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನಮ್ಮವರು, ಪೂಜ್ಯರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯರು, ಇದೇ ನಮ್ಮ ಮತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತುಳಸಿದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 9: ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಜಯದ ರಥ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ:

ಯಾವ ರಥದ ಮೂಲಕ ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸುವುದೋ ಅದೊಂದು ಬೇರೆಯೇ ತರಹದ ರಥವಾಗಿದೆ. ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಶೀಲ ಆ ರಥದ ಧ್ವಜ ಮತ್ತು ಪತಾಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಬಲ, ವಿವೇಕ, ದಮ ಮತ್ತು ಪರೋಪಕಾರ ಇವು ರಥದ ಕುದುರೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕ್ಷಮೆ, ಕೃಪೆ ಮತ್ತು ಸಮತೆಯೆಂಬ ಮೂರು ಹುರಿಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಈಶ್ವರ ಭಜನೆ (ಭಕ್ತಿ) ಎನ್ನುವುದು ಚತುರ ಸಾರಥಿಯಾಗಿದೆ. ವೈರಾಗ್ಯವು (ಸಾಧಕ ಯೋಧನ) ಕತ್ತಿಯಾದರೆ, ಸಂತ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಅವನ ಗುರಾಣಿಯಾಗಿದೆ. ದಾನವೆಂಬುದು ಅವನ ಕೊಡಲಿಯಾದರೆ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಅವನ ಪ್ರಚಂಡ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಜ್ಞಾನವು ಆತನ ಕೋದಂಡ ಧನುಷ್ಯವಾದರೆ, ನಿರ್ಮಲ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಮನಸ್ಸು ಆತನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಶಮ, ಯಮ ನಿಯಮಗಳು ಅದರಲ್ಲಿಯ ಬಾಣಗಳಾಗಿವೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಾಗೂ ಗುರು ಪೂಜೆಯು ಅವನ ಅಭೇದ್ಯ ಕವಚವಾಗಿವೆ. ನಿಶ್ಚಿತ ವಿಜಯ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ.

ಪದ - 10 : ಜ್ಞಾನದ ದೀಪ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಎಂಬ ಹಸು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಾಸಿಸುವಾಗ, ಶೃತಿಗಳು ಹೇಳುವಂತಹ ಜಪ, ತಪ, ವ್ರತ, ಯಮ, ನಿಯಮ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಶುಭ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸದಾಚಾರಗಳೆಂಬ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇವನ್ನು ತಿಂದಾಗ, (ಆ ಹಸು) ಭಾವವೆಂಬ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಕರುವನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಕೆಚ್ಚಲಿನಿಂದ ಹಾಲು ಸುರಿಸುವುದು. ಹೇ ಗೆಳೆಯನೇ, ಪರಮಧರ್ಮಮಯ ಹಾಲನ್ನು ಆ ಆಕಳಿಂದ ಕರೆದು, ಅಕಾಮವೆಂಬ ಉರಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುದಿಸಿ ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿತವಾದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಕ್ಷಮೆಯಿಂದ ಅದು ತಂಪಾಗುವುದು. ನಂತರ ಧೃತಿಯೆಂಬ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕಿ, ಮುದಿತವೆಂಬ ಮೊಸರನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ದಮದ ಆಧಾರದಿಂದ, ಸತ್ಯ ಸುವಾಣಿಯನ್ನು ಹಗ್ಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ವಿವೇಕರೂಪಿ ಕಡಗೋಲಿನಿಂದ ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆಯಬೇಕು. ಕಡೆದ ಮೇಲೆ ವಿಮಲ, ಸುಂದರ, ಸುಖದಾಯಕ, ಪವಿತ್ರ (ಶುದ್ಧ) ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ಬೆಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ನಂತರ, ಯೋಗರೂಪಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಶುಭ-ಅಶುಭವೆಂಬ ಕರ್ಮರೂಪಿ ಇಂಧನವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಮಮತೆಯೆಂಬ ಕಲ್ಮಶವು ಸುಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿ, ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ತುಪ್ಪ ತಯಾರಾಗುವುದು. ವಿಜ್ಞಾನ ನಿರೂಪಿಸುವ ಶುದ್ಧ ಬಿಳಿ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಚಿತ್ತರೂಪಿ ದೀವಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಸಮತೆಯೆಂಬ ದೃಢ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು. ತ್ರಿಗುಣರೂಪಿ ಮತ್ತು ಮೂರು ಮಾನಸಿಕ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಂತಃಕರಣರೂಪಿ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ, ತೂರ್ಯೆಯೆಂಬ ಅರಳಿಯಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ದಟ್ಟವಾದ (ಮೂರು ಮುರಿಗೆಯ) ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ತೇಜಸ್ವಿ ದೀಪ ಉರಿಸಬೇಕು. ಆಗ ವಿಷಯರೂಪಿ ಕ್ರಿಮಿಗಳು ಆ ದೀಪದ ಸಮೀಪ ಹೋದಾಗ ನಾಶವಾಗುವವು. ಹೀಗೆ "ಸೋಽಹಮಸ್ಮಿ" ಎಂದು ಅಖಂಡ ವೃತ್ತಿ ಯಾರಿಗೆ ಇರುವುದೋ ಅವರಷ್ಟೇ ಪ್ರಚಂಡ ಆತ್ಮಾನಂದದ ಉಜ್ವಲ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿರುವರು(ದೀಪ ಶಿಖೆ). ಯಾವಾಗ ಈ ಸತ್-ಚಿತ್-ಆನಂದ ರೂಪಿ ಉಜ್ವಲ ಪ್ರಕಾಶ ಬೆಳಗುವುದೋ ಆಗ ಭವಮೂಲವಾದ ದ್ವೈತರೂಪಿ ಭ್ರಮೆಯ ನಾಶವಾಗುವುದು.

ಪದ - 11 : ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ರತ್ನ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ವೇದ ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳೆಂದರೆ ಪವಿತ್ರ ಪರ್ವತಗಳ ಹಾಗೆ. ರಾಮನ ಜೀವನ ಕಥೆಗಳೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಸುಂದರ ಗಣಿಗಳು. ಸಜ್ಜನರೆಂದರೆ ರತ್ನತಜ್ಜರು. ಸುಮತಿಯೆಂದರೆ ಗುದ್ದಲಿ. ಹೇ ಗರುಡನೇ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿವೆ. ಯಾರು ಭಕ್ತಿಭಾವಪೂರ್ವಕ ಶೋಧಿಸುವನೋ, ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ಸುಖಾನಂದಗಳ ಮೂಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಮಣಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಹೇ ಗರುಡನೇ, ಆ ಮಣಿಯು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಪರಮ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ದೀವಿಗೆ, ತುಪ್ಪ, ಬತ್ತಿ ಇದ್ಯಾವುದೂ ಬೇಡ. ಲೋಭರೂಪಿ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ನಂದಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ರಾಮಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸುಂದರ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಯಾರ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿದೆಯೋ, ಮೋಹ, ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳು ಅವರೆಡೆ ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಿದ್ಯಾರೂಪಿಯೆಂಬ ಪ್ರಬಲ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ಅದು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳು, ಮಿಡತೆಗಳ ಗುಂಪು ಅದರ ಬಳಿ ಸಾಗುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಇರುವುದೋ, ಅವರೆಡೆ ಕಾಮಾದಿ ಹೀನ ವಾಸನೆಗಳು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಷ ಅಮೃತವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಶತ್ರು, ಮಿತ್ರನಾಗುವನು. ಆ ಭಕ್ತಿರತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಯಾರೂ ಸುಖ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಮ ಭಕ್ತಿರೂಪಿ ಮಣಿ ಇರುವುದೋ, ಅವರಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಸಹ ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ ದುಃಖವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಭಕ್ತಿಮಣಿಗಾಗಿ ಯಾರು (ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ) ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವರೋ, ಅವರೇ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಚತುರ-ಶಿರೋಮಣಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಣಿಯು ಸರ್ವತ್ರವೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೂ, ರಾಮಕೃಪೆಯ ಹೊರತು ಇದು ಯಾರಿಗೂ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಪದ - 12 : ಜ್ಞಾನವು ಮಾಯೆಯಾಚೆಗೆ ಇದೆ

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ಗೋಪಿಯರೇ, ಹರಿಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ಪೂರ್ಣಬ್ರಹ್ಮನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕ ಆಕಾರಗಳು ಮಿಥ್ಯೆಯಾಗಿವೆ. ನಾನು ಹೇಳುವುದೇ ಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಮೂರೂ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡಿಬಿಡಿ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳು ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ತ್ರಿಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಕೇವಲ ಭಾಸಮಯವಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಹೊರತು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸಂಸಾರವು ವಿಷರೂಪಿಯಾಗಿದೆ. ರೂಪ, ಆಕಾರ, ನಾಮ, ಗುಣ, ಕುಲ ಮತ್ತು ವರ್ಣ ಎಲ್ಲವೂ ಭಾಸಮಯವಾಗಿವೆ (ಅಸತ್), ಅಧಮವಾಗಿವೆ. ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿ ಎಲ್ಲವೂ ಭಾಸಮಯವಾಗಿವೆ. ಜಗತ್ತೂ ಒಂದು ಭಾಸವಾಗಿದೆ(ಮಿಥ್ಯೆಯಾಗಿದೆ). ಯಾರಿಗೆ ಸುಖ ದುಃಖಗಳಾಚೆಗೆ ಹೋಗಿ ದ್ವಂದ್ವಾತೀತನಾಗಬೇಕೋ ಅವನು ಆ ದೇವರನ್ನು ಭಜಿಸಬೇಕು(ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು).

ಪದ - 13 : ದೇವರ ಅನ್ವೇಷಣೆಯೇ ಭಕ್ತಿ

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ಉದ್ಧವನೇ, ನಮಗೆ ಯೋಗವನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಡ. ಯಾವ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ದೇವರು ಸಿಗುವನೋ, ಆ ವ್ರತ, ನಿಯಮವನ್ನು ಹೇಳು. ಮುಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಳು. ನಿರ್ಗುಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಕೇಳಿಯೇ ನಮಗೆ ದುಃಖವಾಗುವುದು. ಕೂದಲ ಜಡೆ ಹಾಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸುಂದರವಾದ ಹೂಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಹೆಣೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಧೂಳಿನ ಕಿರೀಟವನ್ನೇಕೆ ಏರಿಸಬೇಕು? ತಿಳಿದು ತಿಳಿದೂ ನಾವು (ಜ್ಞಾನದಿಂದ) ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೆ ಆತ್ಮದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸು. ಸೂರದಾಸರು ಕೇಳುವರು, "ಹೇ ಉದ್ಧವನೇ ನವೋನಿಧಿ (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು) ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿ ಪ್ರಜಕ್ಕೆ ಬರುವನೆ?" ಎಂದು.

ಪದ - 14 : ದೇವರ ಜೊತೆ ಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಭಕ್ತನ ಸಂಬಂಧ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಹೇ ಮುನಿಗಳೇ ಕೇಳಿ, ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ. ಯಾರು ಎಲ್ಲದರ ಭರವಸೆ ತ್ಯಜಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭಜಿಸುವರೋ, ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಕಾಯುವಂತೆ, ನಾನವರ ಕಾವಲುಗಾರನಾಗಿ ಸದಾಕಾಲವು ಕಾಯುವೆ. ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವೊಂದು ಅರಿಯದೇ ಯಾವಾಗ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ಸರ್ಪವನ್ನೋ ಹಿಡಿಯಲು ಧಾವಿಸುವುದೋ, ಆಗ ಮಾತೆಯು ಮಗುವನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ರಕ್ಷಿಸುವಳು. ಮಗು ಬೆಳೆದು ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗಲೂ ತಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಬೆಳೆದ ಪುತ್ರನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವುದು. ಆದರೆ, ಆ ಪ್ರೀತಿಯು ಮೊದಲಿನ ಹಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ, ಭಕ್ತನು ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿನ ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಜ್ಞಾನಿಯು ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಪುತ್ರನ ಹಾಗಿರುವನು. ನಿರಭಿಮಾನಿ ಭಕ್ತನು ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿನ ಸಮಾನನಾಗಿರುವನು. ಇಂತಹ ಭಕ್ತನಿಗೆ ನನ್ನ ಬೆಂಬಲ, ಬಲ ಮತ್ತು ಆಸರೆಯಂತೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದು, ಅದರ ಜೊತೆ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಬಲವೂ ಇರುವುದು. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ (ಭಕ್ತ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಿ), ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಗಳು ಶತ್ರುಗಳಾಗಿವೆ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಪಂಡಿತರು (ಜ್ಞಾನಿಗಳು) ನನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸುವರು. ಜ್ಞಾನ ಲಭ್ಯವಾದ ಮೇಲೂ ಅವರು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಪದ - 15 : ಅತ್ಯುನ್ನತ ದಿವ್ಯ ಭಕ್ತಿಯು ಒಂಭತ್ತು ಬದಿಗಳುಳ್ಳ ವಜ್ರದಂತಿರುವುದು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಹೇ ಶಬರಿಯೇ, ನಿನಗಾಗಿ ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವೆ. ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳು, ಮತ್ತದನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊ. ಸಂತರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ, ಮೊದಲನೆಯ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಪ್ರಸಂಗಾನುಸಾರ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ, ನಿರತನಾಗುವುದೇ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕಾರದ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗುರುಚರಣಕಮಲ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವುದೇ ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಕಾರದ

ಭಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಕಪಟವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಕೇವಲ ನನ್ನ ಗುಣವರ್ಣನೆಗಳ ಗಾಯನ ಮಾಡುವುದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಸುಂದರ ವೇದಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದಂತೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ದೃಢವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಮಂತ್ರಜಪ ಮಾಡುವುದೇ ಐದನೆಯ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಆತ್ಮ-ಸಂಯಮ (ದಮ), ಶೀಲ ಮತ್ತು ವಿರಕ್ತಿಗಳಂತಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿರುವುದು, ಆರನೆಯ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ನೋಡುವುದು, ಸಂತರನ್ನು ನನಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು, ಏಳನೆಯ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. (ದೇವರ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ) ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಸಂತಸಪಡುವುದು ಮತ್ತು ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಸಹ ಪರರ ದೋಷಗಳನ್ನು ನೋಡದಿರುವುದು, ಎಂಟನೆಯ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆ ಸರಳವಾಗಿ, ಯಾರಿಗೂ ಮೋಸಮಾಡದೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟು, ದುಃಖಪಡದೆ, ಸಂತೋಷ ಪಡದೆ ಇರುವುದು ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಪ್ರಕಾರದ ಭಕ್ತಿ. ಹೇ ಶಬರಿಯೇ, ಈ ಒಂಭತ್ತು ಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದ ಭಕ್ತಿ ಯಾರಲ್ಲಿ ಇದೆಯೋ, ಅವರು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರಲಿ, ಪುರಷನಾಗಿರಲಿ, ಚರಾಚರರಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅವನೇ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೇ ಶಬರಿ, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಂತೂ ಸರ್ವ ಪ್ರಕಾರದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಪ್ರಕರಣ - 3:

ದೇವರು ಮತ್ತು ಸಂತರ ಸಂಬಂಧ

ಪದ - 1 : ದೇವರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವ್ಯಾಪಕತೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ರಾಮಾನಂದರು

ಕವಿ - ರಾಮಾನಂದ :

ನಾನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ? ಮನೆಯೆಲ್ಲ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ರಂಗೇರಿದೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಮನಸ್ಸು ಊನವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಸೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಸುಗಂಧಿತ ಚಂದನದ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತೇಯ್ದು ಮಿಶ್ರಣ ತಯಾರಿಸಿ ಅದರಿಂದ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಹೊರ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಗುರುಗಳು ದೇವರನ್ನು ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿಯೇ ತೋರಿಸಿದರು. ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರು ಕಾಣಿಸುವುದು. ಹೇ ದೇವರೇ, ನೀನು ಸರ್ವತ್ರವೂ ಪೂರ್ಣರೂಪದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿರುವೆ. ವೇದ-ಪುರಾಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದೆಂದರೆ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿರದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು. ಹೇ ಸದ್ಗುರುವೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಅಳಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ನಿನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ರಾಮಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ದೇವರಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಗುರುವಿನ ಬೋಧನೆಯಿಂದ (ಶಬ್ದದಿಂದ) ಕೋಟಿ ಕರ್ಮಗಳು ನಾಶವಾದವು.

ಪದ - 2 : ನಿರಂಜನನಾಗಿ ಕಬೀರರ ದೇವರು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಆರತಿಯು ತ್ರಿಭುವನವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವುದು. ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶದ ರಾಶಿ (ಸಮೂಹ) ಇದೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ, ಐದು ದಳಗಳ ಐದು ಹೂವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ನಿರಂಜನ ದೇವನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ದೇವರೂ ಇಲ್ಲ. ತನು, ಮನ ಮತ್ತು ಶಿರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನ ಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನನ್ನು ಲೀನಗೊಳಿಸು. ಅಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನರೂಪಿ ಪ್ರಕಾಶವಿದೆ, ಅನಾಹತ ನಾದವಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಪರಮಪುರುಷನು ಕಾಣಿಸುವನೋ, ಅಲ್ಲಿ ದೇವರು ಅನಂತವಾಗಿರುವನು. ಸ್ವಯಂ-ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ, ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ಹೇ ಈಶ್ವರನೇ, ನಾನು ನಿನ್ನ ದಾಸನಾಗಿರುವೆ.

ಪದ - 3 : ಸಗುಣ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸುವ ನಿರಂಜನ ದೇವರ ಕುರಿತಂತೆ ತುಳಸಿದಾಸರು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಘನರಾಮನು ಜನ್ಮರಹಿತ, ಜ್ಞಾನರೂಪಿ, ಸರ್ವಗುಣಗಳ ಆಶ್ರಯದಾತ, ವ್ಯಾಪಕನಿದ್ದೂ ವ್ಯಾಪ್ತ, ಅವಿಭಾಜ್ಯ, ಅನಂತ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಅವಿನಾಶಿ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತ, ಭಗವಂತ, ಗುಣಾತೀತ, ಮಹಾನ್, ಅನಿರ್ವಚನೀಯ, ಇಂದ್ರಿಯಾತೀತ, ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿ, ಅನಿಂದ್ಯ, ಎಲ್ಲದರಾಚೆಗೆ ಇರುವ, ನಿರ್ಮಲ, ಅವಿನಾಶಿ ಪ್ರಭು ಆಗಿರುವನು. ಇಂತಹ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಮೋಹ ಮಾಯೆ ಅಥವಾ ದೋಷಗಳಿರುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನ ಮುಂದೆ ಅಂಧಕಾರ ಬರುವುದೇ? ಪ್ರಭು ರಾಮನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಭೂಪತಿಯ ಶರೀರ ಧರಿಸಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ಹಾಗೆ ಇದ್ದು, ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸಿದನು. 'ನಿರ್ಗುಣ'ವು, ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು, ಆದರೆ ಸಗುಣ ರೂಪದ ಜ್ಞಾನವಾಗುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಭುವಿನ ಸರಳ, ಸುಲಭ, ಅಗಮ್ಯ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಣೆಯಾಗುವುದು.

ಪದ - 4 : ದೇವರ ಅವತಾರದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗದು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ:

ಹೇ ಪಾರ್ವತಿ, ಹರಿಯ ಸುಂದರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕೇಳು. ಅದನ್ನು ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ, ವಿಶದವಾಗಿ ಹಾಡುವವು. ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹರಿಯು ಅವತರಿಸುವನೋ ಅದನ್ನು "ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ" ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಮನು ಬುದ್ಧಿ, ಮನ ಮತ್ತು ವಾಣಿಗೆ ಅತರ್ಕನಿರುವನು. ಹೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯೇ ಕೇಳು, ಇದೇ ನಮ್ಮ ಮತವಾಗಿದೆ. ಸಂತರು, ಋಷಿ-ಮುನಿಗಳು, ವೇದ-ಪುರಾಣಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಗನುಸಾರ ಏನು ಹೇಳುವರೋ, ಅದು ನನಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ತಿಳಿದಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನು ಹೇ ಸುಂದರಮುಖಿ ಪಾರ್ವತಿಯೇ, ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆ ಕೇಳು. ಅಸುರರನ್ನು ವಧಿಸಿ ದೇವರ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವರು. ನಿಜವಾದ ವೇದಗಳ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು ಮತ್ತು ಮಾಡಿಸುವರು. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲ (ಸಜ್ಜನರ) ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹರಡುವರು. ಇದೇ ರಾಮಜನ್ಮದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಹರಿಭಕ್ತರು ಈ ಯಶಸ್ಸಿನ (ಪರಾಕ್ರಮಗಳ) ಗುಣಗಾನ ಮಾಡಿ ಭವಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುವರು. ಕೃಪಾಸಿಂಧುವಾದ ಭಗವಂತನು ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ದೇಹಧಾರಣೆ ಮಾಡುವನು. ಹೀಗೆ ರಾಮಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿವೆ. ಆ ಕಾರಣಗಳು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಪರಮ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿವೆ.

ಪದ - 5 : ದೇವರು ವಿಭಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುವ ಕುರಿತಂತೆ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ:

ಅವರವರ ಭಾವನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವರವರು ದೇವರ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡರು. ಅನೇಕ ಶೂರವೀರ ರಾಜರಿಗೆ (ರಾಮನನ್ನು ಜನಕನ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿ) ವೀರರಸವೇ ಶ್ರೀರಾಮನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಿಂತಂತೆ ಅನಿಸಿತು. ಹೇಡಿಗಳು ಶ್ರೀರಾಮ ಪ್ರಭುವನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಭೀತರಾದರು. ಯಾವುದೋ ಭಯಾನಕ ರೂಪ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದ್ದಂತೆ ಅನಿಸಿತು. ರಾಜವೇಷಧಾರಿ ಕಪಟಿ ಅಸುರರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ರೂಪವು

ಮೂರ್ತಿಮಂತ ರೌದ್ರವೇ ಆಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯು ಸಮಾನವೆನಿಸಿತು. ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೆ ಹರ್ಷಿತಗೊಂಡ ಮಹಿಳೆಯರು, ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಂಡರು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಶೃಂಗಾರ ರಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶರೀರಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರ ರೂಪದಿಂದ ಸುಶೋಭಿತನಾಗಿ ಕಂಡನು. ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಪ್ರಭುವು, ವಿಶ್ವತೋಮುಖಿ, ವಿಶ್ವತೋಬಾಹು, ವಿಶ್ವತಸ್ವಾತ್, ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವತಃಶೀರ್ಷ, ಹೀಗೆ ವಿರಾಟ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡನು. ಜನಕರಾಜ ಮತ್ತವನ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಂಡು, ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವ ಉಕ್ಕಿತು, ಅದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಶಾಂತ, ಶುದ್ಧ, ಸಮಚಿತ್ತ ಮತ್ತು ಸಹಜ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ಪರತತ್ವವೆಂದೇ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಹರಿಭಕ್ತರಿಗೆ, ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು (ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣರು), ಎಲ್ಲ ಸುಖ ದುಃಖಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಸಮಾನರೆಂದು ಅನಿಸಿತು. ಸೀತೆಯು ಯಾವ ಭಾವದಿಂದ ರಾಮನೆಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳೋ, ಅದೊಂದು ಅವರ್ಣನೀಯ ಸ್ನೇಹಭಾವವಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಅಂತಃಕರಣದ ಭಾವವನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ವಾಣಿಯಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅದನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕವಿ ಹೇಗೆ ಹೇಳಿಯಾನು?

**ಪದ - 6 : ಗೋಪಿಯ ಸಗುಣ ಈಶ್ವರನು, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ
ಪರಮಾತ್ಮನಾದನು; ಅವಳ ಭಕ್ತಿಯು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಅನುಭವವಾಯಿತು**

ಕವಿ - ಮೀರಾಬಾಯಿ :

“ಮನೋಹರನಾದ ಶ್ಯಾಮನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕೊಳ್ಳಿ” ಈ ರೀತಿ ಕೂಗುತ್ತ ಗವಳಗಿತ್ತಿಯೋರ್ವಳು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೊಸರಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಮರೆತು ಗವಳಗಿತ್ತಿಯು “ಹರಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಿ, ಹರಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದು ಅನ್ನತೊಡಗಿದಳು. ಹೇ ಸುಂದರ ಚತುರ ಗಿರಿಧರನೇ, ಅವಳು ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬುದ್ಧಿಯ ದಾಸಿಯಾಗುವಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ರೂಪದರ್ಶನದ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನಳಾಗಿ ಯಾರಿಗೋ ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತ, ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಮೀರಾ ಹೇಳುವಳು.

ಪದ - 7 : ಸಂತ ಮತ್ತು ದೇವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿವಿಧ ಸಾಮ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈದಾಸರು

ಕವಿ - ರೈದಾಸ :

ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯ ಛಂದ (ಹುಚ್ಚು) ಹಿಡಿದಿದೆ, ಅದೀಗ ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೀತು? ದೇವರೇ ನೀನು ಚಂದನವಾದರೆ, ನಾನು ನೀರು ಆಗಿರುವೆ. ನನ್ನ ಶರೀರದ ಕಣಕಣದಲ್ಲೂ ನಿನ್ನ ಸುಗಂಧ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದೆ. ದೇವರೇ, ನೀನು ಮೇಘವಾದರೆ, ನಾನು ಕಾಡಿನ ನವಿಲಾಗಿರುವೆ. ಯಾವ ರೀತಿ ಚಕೋರವು ಚಂದ್ರನೆಡೆ ನೋಡುವುದೋ, ಅದೇ ರೀತಿ ನಾನು ನಿನ್ನೆಡೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ. ದೇವರೇ, ನೀನು ದೀಪವಾದರೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಬತ್ತಿಯಾಗಿರುವೆ, ಮತ್ತದರ ಜ್ಯೋತಿಯು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗುವುದು. ದೇವರೇ, ನೀನು ಮುತ್ತಾದರೆ, ನಾನು ಸೂತ್ರನಿರುವೆ. ಅಶುದ್ಧ ಚಿನ್ನದಿಂದ ಬೋರ್ಯಾಕ್ಸ್ ರಾಸಾಯನವು ಹೇಗೆ ಕಲ್ಮಷವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನೀನು ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಕಲ್ಮಷವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕು. (ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದಷ್ಟೇ ನಾನು ಶುದ್ಧನಾಗಬಲ್ಲೆ). ದೇವರೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿರುವೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ದಾಸನಾಗಿರುವೆ. ಇಂತಹ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ರೈದಾಸನು ಮಾಡುವನು.

ಪದ-8:ಅಂತರ-ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿಯ ದೇವರ ಐಕ್ಯದ ಕುರಿತಂತೆ ನಾನಕರು

ಕವಿ - ನಾನಕ :

(ಮನುಷ್ಯನೇ), ದೇವರನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ಕಾಡಿಗೇಕೆ ಹೋಗುವೆ? ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯೂ ಮತ್ತು ಸದಾ ಪ್ರಕಟನು ಆದ ದೇವರು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಯಾವ ರೀತಿ ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳವಿರುವುದೋ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಿರುವುದೋ, ಅದೇ ರೀತಿ ದೇವರು (ಹರಿಯು) ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವನು. ಸಹೋದರನೇ, ನಿನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲೇ ಅವನನ್ನು ಶೋಧಿಸು. ಒಳ-ಹೊರಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ದೇವನಿರುವನು, ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ. ಗುರುಗಳು ಇದನ್ನೇ ಜ್ಞಾನವೆನ್ನುವರು. ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯದ ಹೊರತು ಭ್ರಮೆಯ ಪಾಚಿ ಅಥವಾ ಕಿಲುಬು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನಕ ಹೇಳುವರು.

ಪದ - 9 : ತನ್ನನ್ನು ಸದಾ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವಂತೆ ದಾದುವಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಕವಿ - ದಾದು :

ಹೇ ನನ್ನ ದೇವರೇ (ಸಾಹಬ), ದಯೆ ತೋರಿ ನಿನ್ನ ಸೇವಕರ ಪಾಲನೆ ಮಾಡು. ಸೂತ್ರವು ನನ್ನಿಂದ ಹರಿಯಲ್ಪಟ್ಟರೆ, ದೇವರೇ, ನೀನದನ್ನು ಪುನಃ ಜೋಡಿಸು (ಅದನ್ನು ಹರಿಯಗೊಡಬೇಡ). ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತರೂ, ನೀನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ. ನಾನು ನೀತಿ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾದರೂ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಗೊಡಬೇಡ. ನಾನು ತಪ್ಪಿನಿಂದ ದೂರವಾದರೂ, ನೀನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನಿಂದ ದೂರ ಹೋಗಬೇಡ. ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಅಗಲಿದರೂ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊ. ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಗುಣವೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹೇ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರಿ, ಕೃಪೆ ಮಾಡಿ ನನಗೆ ದರ್ಶನ ನೀಡು ಎಂದು ದಾದು ಅನ್ನುವರು.

ಪದ - 10 : ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಉಂಟಾಗುವುದು ಎಂದು ರೈದಾಸರ ಹೇಳಿಕೆ

ಕವಿ - ರೈದಾಸ :

ಹೇ ನರಹರಿಯೇ, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಚಂಚಲವಾಗಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ, ನಾನೆನ್ನೆಗೆ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಲಿ? ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುವ ಹಾಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುವೆ, ಆದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನನಗೆ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಗೇಡಿಯಾಗಿದೆ. ನೀನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಾಸಿಸುವೆ. ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ನೋಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸದ್ಗುಣಗಳೆಲ್ಲ ನಿನ್ನವು, ದುರ್ಗುಣಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನವು. ನಿನ್ನ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನಾನು ನೆನೆಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕೃತಘ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. "ನಾನು-ನೀನು", "ನಿನ್ನದು-ನನ್ನದು" ಎಂಬ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಾನೆನ್ನೆಗೆ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವೆ? ಜಗತ್ತಿನ ಆಧಾರವಾದ ಕರುಣಾಮಯಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಜಯ ಜಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ರೈದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 11 : ಭಕ್ತ ಮತ್ತು ದೇವರ ಮಧ್ಯದ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ತುಳಸಿದಾಸರ ಮತ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ನಾನು ನದಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಬಿಗನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಭವಸಾಗರದ ಅಂಬಿಗನಾಗಿರುವೆ. ದಾಸನಾದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ, ದೋಣಿಯನ್ನು ಗಂಗೆಯ ತೀರಕ್ಕೆ ತರಬಹುದು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಗಂಗೆಯನ್ನು ದಾಟಿಸುವೆ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಭವಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿಸಬೇಕು. ಹೇ ಭಗವಂತನೇ, ನಾನು ಯಾವುದೇ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರೂ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ದಾಸನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪದ - 12 : ಒಂದು ಕೆಡಕನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕೆಡಕಿನಿಂದ ಪರಿಹರಿಸುವಂತೆ ಸೂರದಾಸರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ಹೇ ಭಗವಂತನೇ, ನನ್ನನ್ನೀಗ ರಕ್ಷಿಸು. ನಾನು ಅನಾಥಳಾಗಿ ಪಾರಿಜಾತದ ರೆಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವೆ. ಬೇಟೆಗಾರನು ಬಾಣವನ್ನು ಎರಿಸಿ ನನ್ನೆಡೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಿರುವನು. ಆ ಭಯದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹಾರಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ, ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಿಡುಗ ಸುತ್ತು ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಇಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಭಯ, ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೇ ಕೃಪಾನಿಧಿಯೇ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರಾರು?

ದೇವರನ್ನು ಹೀಗೆ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಹಾವೊಂದು ಬೇಟೆಗಾರನನ್ನು ಕಚ್ಚಿತು ಮತ್ತು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣ ಗುರಿತಪ್ಪಿ ಗಿಡುಗಕ್ಕೆ ತಾಗಿ ಅದೂ ಸಾಯುವುದು. ಹೇ ಕೃಪಾವಂತನೇ, ನಿನ್ನ ಬಿರುದು, ಗುಣಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಅಂತ ವರ್ಣಿಸಲಿ? ನಿನಗೆ ಜಯಜಯಕಾರವಾಗಲಿ ಎಂದು ಸೂರದಾಸರೆನ್ನುವರು.

**ಪದ - 13 : ಹೇ ನನ್ನ ದೋಣಿಯೇ, ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ
ಗುಬ್ಬಿಯಂತೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ
ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು**

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬೇರೆಲ್ಲಿ ಸುಖಿಸಬಹುದು? ಹಡಗಿನ ಮೇಲಿನ ಪುಟ್ಟ ಗುಬ್ಬಿಯು ಹಾರಿ
ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ಬಂದು ಹಡಗಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಕೂಡುವುದು. ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ
ಕಮಲನಯನನನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳ ಉಪಾಸನೆ ಯಾರು ಮಾಡುವರು?
ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಯಾರಿಕೆ ಹಿಂಗಲು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಬಾವಿಯನ್ನು
ತೋಡಲು ಯಾರು ಹೋಗುವರು? ಕಮಲದ ಮಕರಂದದ ರುಚಿ ನೋಡಿದ ಭ್ರಮರವು,
ಅದ್ದೇಗೆ ಕಹಿ ಗಿಡದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಬಯಸುವುದು? ಹೇ ಪ್ರಭು, ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಆಡಿನ ಹಾಲನ್ನು ಯಾರು ಕರೆಯುವರು? ಎಂದು ಸೂರದಾಸರು ಕೇಳುವರು.

**ಪದ - 14 : ಓ ದೇವರೇ, ಈ ಅಂಧನನ್ನು ಕಠಿಣವಾದ ಮತ್ತು
ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಬೆಟ್ಟದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಲು ಸಹಾಯ
ಮಾಡು; ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವರೆಡೆ ಅವನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ**

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಹೇ ಪ್ರಭು, ನನ್ನಂತಹ ಅಂಧರಿಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸು. ನಾನು ಪದೇ ಪದೇ
ಎಡವಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ದೇವನಗರ ಕಠಿಣವಾದ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ
ನಡೆಯುತ್ತಾ ನಡೆಯುತ್ತಾ ನಾನು ಎಡವಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಘೋರ
ಅಂಧಕಾರ ತುಂಬಿದೆ. ನಿನ್ನ ದ್ವಾರವನ್ನೇ ನಾನೀಗ ಮರೆತರೆ? ಹೇ ಪ್ರಭು, ಒಂದು ಸಲ ನನ್ನ
ಕೈಹಿಡಿದು ನೀನು ನಡೆಸಿದರೆ, ನಾನು ನನ್ನ ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವೆ.

ಪದ - 15 : ದೇವರೊಂದಿಗಿನ ಭಕ್ತನ ಉತ್ಕಟ ಬಾಂಧವ್ಯ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆ ತ್ಯಜಿಸುವೆ, ವನ ತ್ಯಜಿಸುವೆ, ನಗರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವೆ. ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವೆ, ಗೃಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವೆ. ಆದರೆ ನೀನೇ ಹೇಳು ದೇವರೇ, ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮ-ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಹೇಗೆ ತ್ಯಜಿಸಲಿ? ರಾಜ್ಯ ಕಾರಭಾರವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ ಮಾಡುವೆ. ಜನ ತಾವು ಹುಚ್ಚರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಹುಚ್ಚಿ ಎನ್ನುವರು. ನನ್ನನ್ನು ಹುಚ್ಚಿಯೆಂದೇ ಕರೆಯುವವರನ್ನು ನಾನು ತಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅನ್ನುವವರು ಅನ್ನಲಿ, ಕೇಳುವವರು ಕೇಳಲಿ, ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸುವೆ. ನನ್ನ ತಂದೆ, ಬಂಧು ಬಳಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸುವೆ. ಕೊನೆಗೆ, ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಬಿಡುವೆ. ಆದರೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹೇಗೆ ತ್ಯಜಿಸಲಿ?

ಪದ - 16 : ದೇವರಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಆಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸಲು ಭಕ್ತನ ಸನ್ನದ್ಧತೆ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಬೇಕಾದರೆ, ನನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಲೋಹದ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿರಿ; ಅಥವಾ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಸಂಕೋಲೆಯನ್ನಾದರೂ ಹಾಕಿ; ಶರೀರವನ್ನು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ, ಅಥವಾ ಶರೀರದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಸುಲಿಯಿರಿ; ಬೇಕಾದರೆ ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿಸಿ, ಕಠಾರಿಯಿಂದ ತಿವಿಯಿರಿ, ಭಾರವಾದ ಕಲ್ಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಅಥವಾ ಚೇಳುಗಳ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಾದರೂ ಮಲಗಿಸಿ, ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಉರಿ ಹಚ್ಚಿ, ನನ್ನನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಸುಟ್ಟು ಬಿಡಿ; ಪ್ರಪಾತಕ್ಕೆ ಎಸೆಯಿರಿ ಅಥವಾ ಕಾಳಸರ್ಪವೊಂದರಿಂದ ಕಚ್ಚಿಸಿ. ಆದರೆ, ಹಾ! ಹಾ! ನಂದಕಿಶೋರನಾದ ಗಿರಿಧರನ ಮೇಲಿರುವ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆಯಬೇಡಿ.

ಪದ - 17 : ದೇವರ ಇಚ್ಛೆಯ ಮುಂದೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಿ

ಕವಿ - ಬಹಿರೋ :

ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಕೃಪೆಯಿರಲಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ದೇಹ ಬಿಡುವಾಗ, ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೋಗಲಿ. ಗಂಗೆಯ ತಟವಿರಲಿ, ಯಮುನೆಯ ತೀರದ ವಟವಿರಲಿ, ಶ್ಯಾಮನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ದೇಹದಿಂದ ಹೋಗಲಿ. ಯಾವಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವನೋ, ಆತನ ಕೊಳಲಿನ ನಾದ ಸುತ್ತಲೂ ಹರಡಿದೆಯೋ, ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವೆಯೋ, ಆಗ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ದೇಹದಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಲಿ. ಪ್ರಾಣವು ಕಂಠಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಯಾವುದೇ ತರಹದ ರೋಗಗಳು ಪೀಡಿಸದಿರಲಿ, ಯಾವಾಗ ನೀನು ಸ್ವಯಂ ದರ್ಶನ ನೀಡುವೆಯೋ, ಆಗ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ದೇಹದಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಲಿ. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕರು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾ ಪೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವರು. ಆದರೆ, ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ದೇಹದಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಲಿ ಎಂದು ಬಹಿರೋ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರು.

ಪ್ರಕರಣ - 4:

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಯಾತ್ರೆಯ ಆರಂಭ

ಪದ - 1 : ಗುರು, ಜೀವನದ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ದಾಟಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಗುರುವಿನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರು ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸುವರು? ಯಮನ ಮಾರ್ಗವು ತುಂಬಾ ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಜೀವನ ನದಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭ್ರಾಂತಿರೂಪಿ ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ತಂಭಗಳಿವೆ. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧರೂಪಿ ಎರಡು ಪರ್ವತಗಳಿವೆ. ನಾನಾ ಲೋಭಗಳೆಂಬ ಕಳ್ಳರ ತಂಡವೂ ಇದೆ. ಮದ ಮತ್ತು ಮತ್ಸರಗಳ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಮಾಯಾರೂಪಿ ಪ್ರಚಂಡ ಚಂಡಮಾರುತವು ವೇಗವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ. ಹೇ ಸಾಧುಗಳೇ, ಈ ಕಠಿಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ದಾಟಿ ಪಾರಾಗಬಹುದು? ಎಂದು ಕಬೀರರು ಕೇಳುವರು.

ಪದ - 2 : ಸದ್ಗುರುವಿನ ನೈತಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಹೇ ಸಾಧುವೇ, ಯಾರು ಸತ್ಯನಾಮವನ್ನು ಬಟ್ಟಲು ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ತಾನೂ ಕುಡಿದು, ನನಗೂ ಕುಡಿಸುವನೋ, ಅವನನ್ನೇ ನಾನು ಸದ್ಗುರುವೆಂದು ತಿಳಿಯುವೆ. ಅವನು ಜನಜಂಗುಳಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಾನು ಮಹಂತನೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಇಲ್ಲ; ಪೂಜೆ, ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂಧಕಾರದ ಪರದೆಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸುವನು. ಸದ್ಗುರುವಿನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುವನು. ಅವನು (ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ) ಅನಾಹತ ನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸುಖವನ್ನು (ಮಾಯೆಯ ಸುಖವನ್ನು) ದುಃಖದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಆ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ, ಸತ್ಸಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿರುವನು. ಸದ್ಗುರುವಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸಲು ಬರುವುದು. ಇಂತಹ ಸದ್ಗುರುವಿಗೆ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವನು ನಿರ್ಭಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ರಸಪೂರ್ಣನಾಗುವನು. (ಅಮೃತಮಯನಾಗುವನು).

ಪದ - 3 : ಸದ್ಗುರುವಿನ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಯಾರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ರೂಪ (ದೇವರ ಗುಪ್ತ ರೂಪ)ವನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುವನೋ, ಅವನೇ ಸದ್ಗುರು ಅಥವಾ ಸಂತನೆನಿಸುವನು. ಆತ್ಮಾನಂದದಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಎಲ್ಲಾ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಅವನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತಲೆಯಾಡಿಸುವಾಗಲೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವನು, ಮಾತಾಡುವಾಗಲೂ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿರುವನು. ಯಾವುದು ಪ್ರಾಣನಿರೋಧ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ (ಹಠಯೋಗದಿಂದ) ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆಯೋ, ಅಂತಹ ಸಹಜಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುವನು. (ನಿಜವಾದ ಸದ್ಗುರು) ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯ ದ್ವಾರಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ವಾಯುವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. (ಸದ್ಗುರು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು) ಅನಾಹತನಾದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಇಡುವುದಿಲ್ಲ. (ಇಲ್ಲಿ

ಅನಾಹತನಾದವೆಂದರೆ, ಪಚನಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಶಬ್ದ). ಈ ಮನಸ್ಸು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ, ಬೇಕಾದಾಗ ಎಲ್ಲಿಯೂ ತಿರುಗಲಿ, ಅವನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುವನು. ಕರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಿಷ್ಕರ್ಮಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವ, ಸದಾ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿರುವ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರಸುಖವನ್ನೂ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಯೋಗಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ ಜಾಗೃತವಾಗಿಡುವ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು (ಉಪಾಯವನ್ನು) ಅವನು ಹೇಳಿಕೊಡುವನು. ಅವನು ಪೃಥ್ವಿ ಹಾಗೂ ಆಕಾಶವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧಾರರಹಿತ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ಕಟ್ಟುವನು. ಶೂನ್ಯ ಶಿಖರದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅಚಲ (ಸ್ಥಿರಾಸನ) ಆಸನವನ್ನು ಹಾಕುವನು. ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುವೇ ಅವನಿಗೆ ಹೊರಗೂ ಕಾಣಿಸುವುದು. ಬೇರೆ ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸದು. ಅವನು ಹಂಸವನ್ನು (ಆತ್ಮನನ್ನು) ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವನು ಮತ್ತು ಜನ್ಮ-ಮರಣದ ಚಕ್ರವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವನು.

ಪದ - 4 : ದೇವರ ನಾಮವೆಂದರೆ ತೈಲದಂತೆ, ಅದು ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ದೇವರ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಉರಿಸುತ್ತದೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ನಿನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ದೀಪವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸು. ದೇವರ ನಾಮದ ತೈಲವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸೆಂಬ(ಜೀವ) ಬತ್ತಿಯನ್ನು ನೆನೆಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಹೊತ್ತಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ (ಮಂದಿರ) ಝಗಝಗಿಸುವ ಜ್ಯೋತಿ ಕಾಣಿಸುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ತನು, ಮನ, ಧನವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಜಗತ್ತಿನ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಸುಳ್ಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಪದೇ ಪದೇ ಅದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಕು. ಹೇ ಸಾಧುವೇ, ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕಬೀರ ಹೇಳುವರು.

ಪದ - 5 : ನಾಮವು ನಿರ್ಗುಣ ಮತ್ತು ಸಗುಣವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ನಾಮ ಮತ್ತು ರೂಪ ಎರಡೂ ಈಶ್ವರನ ಉಪಾಧಿಗಳಾಗಿವೆ(ಗುಣಗಳಾಗಿವೆ). ಎರಡೂ ಅವರ್ಣನೀಯ (ಅಕಥ) ಮತ್ತು ಅನಾದಿ ಆಗಿವೆ. ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮೇಲು, ಯಾವುದು ಕೀಳು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಪರಾಧವೆನಿಸುವುದು. ಸಾಧು ಪುರುಷರು ಇವುಗಳ ಗುಣಭೇದವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವರು. ರೂಪ(ವಸ್ತು) ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ (ದೊರಕಿದ್ದರೂ) ಸಹ ಅದರ ನಾಮ (ಹೆಸರು) ತಿಳಿಯದೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರೂಪವನ್ನು ನೋಡದೆಯೂ ಕೇವಲ ನಾಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ, ಈಶ್ವರನು ಅಧಿಕ ಸ್ನೇಹ-ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವನು. ನಾಮ ಮತ್ತು ರೂಪದ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಯು ಒಂದು ಅವರ್ಣನೀಯ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಸುಖವಿದೆ, ಆದರೆ ಅದರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಮವು ನಿರ್ಗುಣ ಮತ್ತು ಸಗುಣದ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಚತುರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ, ದುಭಾಷಿಯೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಭೋದಕವೂ ಆಗಿದೆ.

ಪದ - 6 : ನಾಲಿಗೆಗೆ ತುಳಸಿದಾಸರ ಸಂಬೋಧನೆ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಹೇ ನಾಲಿಗೆಯೇ, ನೀನು ರಾಮನಾಮವನ್ನೇಕೆ ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ(ಜಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ)? ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಪರನಿಂದೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡು, ಅದರಲ್ಲೇಕೆ ವ್ಯರ್ಥ ಅಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ? ಮನುಷ್ಯನ ಬಾಯಿಯೆಂಬ ಸುಂದರ, ಪವಿತ್ರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಬೇಡ. ಚಂದ್ರನ ಸಮೀಪವಿದ್ದು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವಂತಹ ಅಮೃತವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಕಾಣುವ ಮೃಗಜಲದ ಹಿಂದೇಕೆ ಹೋಗುವೆ? ವಿವಾದಗಳೆಂಬ ಕಮಲಗಳ ಅರಳುವಿಕೆಗೆ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕಿರುವಂತೆ, ಕಾಮಪ್ರಚೋದಕ

ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಕಿವಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಡೆಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸು, ನೀನು ಹರಿಯ ಸುಂದರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಭಜಿಸು ಮತ್ತು ಕಿವಿಗಳ ಕಳಂಕವನ್ನು ದೂರಗೊಳಿಸು. ಚಿಂತನರೂಪಿ ಚಿನ್ನದ ಸೂತ್ರವನ್ನು, ಕಾರ್ಯರೂಪಿ ಮಣಿಯೊಳಗೆ ಪೋಣಿಸಿ, ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಸುಂದರ ಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶರಣು ಹೋದವರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನೀಯುವ, ಸೂರ್ಯವಂಶಿ ಕಮಲನಾದ, ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವ ರಾಜನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಹಾಕು. ವಾದ-ವಿವಾದದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಹರಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವನ ಪವಿತ್ರ, ಸುಂದರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ರಮಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು. ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ತುಳಸಿದಾಸನು ಈ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಪಾರಾಗುವನು ಮತ್ತು ನಿನಗೆ (ನಾಲಿಗೆಗೆ) ಮೂರೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಯಶ, ಕೀರ್ತಿ ಸಿಗುವುದು.

ಪದ - 7 : ನಾಮದ ಮೂಲಕ ಆಂತರಿಕ ಧ್ಯಾನ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಯಾವುದು ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದೋ, ಆ ನಾಮವೇ ಅಜರ ಅಮರ ನಾಮವಾಗಿದೆ. ತುಟಿಗಳನ್ನಾಡಿಸಬೇಡ, ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಚಲಿಸಬೇಡ, ಆದರೂ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಊರ್ಧ್ವಗಾಮಿಯಾಗಿ ಮಾಡು, ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಹಂಸವು (ಆತ್ಮವು) ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದೋ, ಆಗ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸು. ಎಲ್ಲಿ ನೀರು ಮತ್ತು ಗಾಳಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂಪ ಕಾಣಿಸುವುದು. ಆ ರೂಪದ ಮೇಲೆ ನೀನು ಧ್ಯಾನಿಸು. ಎಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಆಕಾಶವಿಲ್ಲವೋ, ಆ ಪ್ರದೇಶ "ಅಜರ" (ಮುಪ್ಪಿಲ್ಲದ) ಎನಿಸುವುದು. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವರೋ, ಅವರೇ ಸಾಧು ಪುರುಷರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 8 : ತೀವ್ರ ಏಕಾಗ್ರತೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಏಕಾಗ್ರವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ, ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಕ್ಷಣ ದೇವರ ರೂಪ ಮುಂದೆ ಕಾಣಬೇಕು. ಡೊಂಬರಾಟದವನು ಡೋಲನ್ನು ಬಾರಿಸುವಾಗ, ಗಳವನ್ನು ಹತ್ತಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಭಾರವಾದ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು, ತನ್ಮಯನಾಗಿ ತನ್ನ ಗಮನವನ್ನು (ಧ್ಯಾನವನ್ನು) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಗ್ಗದ ಮೇಲಿರಿಸಿ ನಡೆಯುವನು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪ ತಿರುಗುತ್ತಾ, ಇಬ್ಬನಿ ಹನಿಗಳನ್ನು ನೆಕ್ಕಲು ಹೋಗುವುದು. ಆಗ, ಒಮ್ಮೆ ಇಬ್ಬನಿಯನ್ನು ನೆಕ್ಕಿದರೆ, ಒಮ್ಮೆ ತಾನು ತೆಗೆದು ಬದಿಗಿಟ್ಟಿರದ ಮಣಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದು. ಈ ರತ್ನವನ್ನು ಅದು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತೆಂದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆವೇಶಪೂರ್ವಕ 'ಸತಿ' ಹೋಗುವವಳೊಬ್ಬಳು ಸತ್ತ ಪತಿಯ ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವಳು. ಆಗತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಬಂಧು ಬಳಗ ಎಲ್ಲರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸತ್ತ ಪತಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವಳು. ಹೇ ಸಾಧುಗಳೇ, ಯಾರು ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ಘಂಟೆ ಮತ್ತು ಸುಗಂಧ ಮಿಶ್ರಿತ ಲೇಪದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಆರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುವರೋ, ಅವರಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 9 : ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಕವಿ - ನಾನಕ :

ಎಲೈ ಪ್ರಾಣಿಯೇ, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಚೈತನ್ಯವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೇವರ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡು. ರಂಧ್ರವಿರುವ ಗಡಿಗೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ನೀರು ಸೋರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಹೇ ಅಜ್ಞಾನಿ ಮೂರ್ಖನೇ, ದೇವರ (ಹರಿಯ) ಗುಣಗಾನವನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಲೊಲ್ಲೆ? ವ್ಯರ್ಥ ವಿಷಯಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದು, ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯವನ್ನೇ ಮರೆತಿರುವೆ. ಇನ್ನೂ ಏನೂ ಕೆಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಸಮಯ ಮೀರಿಲ್ಲ. ದೇವರ ಗುಣಗಾನ, ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿ ಹೋಗುವುದು. ಈಶ್ವರ-ಭಕ್ತಿ, ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದಾಗಲೇ ನೀನು ನಿರ್ಭಯನಾಗುವೆ ಎಂದು ನಾನಕ ಹೇಳುವರು.

**ಪದ - 10 : ನಿನಗೇನಾದರೂ ಯೋಗ್ಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವ
ಬಯಕೆ ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ, ಈಗಲೇ ಮಾಡು**

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಹೇ ಮೂರ್ಖ ಮನಸ್ಸೇ, ಆಲೋಚಿಸಿ ಭಾರವನ್ನು ಹೇರು. ಈ ಬಂಜಾರಿ ಗುಂಪು, ಸರಕನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವರು? ಮುಂದೆ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ವಿದೇಶಿ ಭೂಮಿಯಿದೆ. ನಿನಗೇನಾದರೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಿದ್ದರೆ, ಈ ಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡು. ಏಕೆಂದರೆ, ಮುಂದೆ ಸಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಮಾರುವವರೂ ಇಲ್ಲ, ಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ನೀರು ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂದರೆ ಇದೇ ಬಾವಿಯ ನೀರು ಕುಡಿ, ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಸ್ವಚ್ಛ ಹಾಗೂ ರತ್ನದಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ (ನದಿ ತಟದ) ಘಟ್ಟವೂ ಇಲ್ಲ, ನೀರೂ ಇಲ್ಲ. ಹೇ ಸಾಧುವೇ ಕೇಳು, ಈ ಪಥವು ನಿರ್ವಾಣ ಮಾರ್ಗ ಕ್ರಮಿಸುವ ಪಥಿಕರಿಗಾಗಿ ಇದೆ.

**ಪದ - 11 : ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ನೇಕಾರನಂತೆ, ದಟ್ಟ ಮತ್ತು ಹರಿಯದ
(ನಿರಂತರ) ನೇಯ್ಗೆಯಿಂದ, ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವ ಉಡುಪನ್ನು
ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಿಮ್ಮ ಒಡೆಯನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ**

ಕವಿ - ದಾದು :

ನೇಕಾರನೇ, ಛಿದ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಡ. ಎಲ್ಲಾ ಗಂಟುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಡು.

ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಗಳೆಂಬ ನೂಲನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಆತ್ಮ ತತ್ವರೂಪಿ ದೀಪದ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ನೇಕಾರನು ನೇಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಜ್ಞಾನರೂಪಿ ಮಗ್ಗದ ಹಣೆಗೆಯನ್ನು ಉದ್ದ ನೂಲಿನಿಂದ ತುಂಬಿದನು ಮತ್ತು ನಾಮರೂಪಿ ನಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ನೂಲನ್ನು ತುಂಬಿ ನೇಕಾರನು ಅಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಉದ್ದ ನೂಲುಗಳನ್ನು (ತಾನಾಬಾನಾ) ನೇಯತೊಡಗಿದನು. ಆಂತರ್ಯದ ಭಾವವೆಂಬ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿ ಜೀವಾತ್ಮನಾದ ನೇಕಾರನು ಪರತತ್ವದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತನಾದನು. ಎಲ್ಲಾ ನೇಕಾರರ ಮುಖಂಡನಾದರೂ ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ವಿನಮ್ರತೆಯಿಂದ ನೇಯುತ್ತಾ, ಜೋಡಿಸಿದ ನೂಲನ್ನು ಹರಿಯಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಸದಾಕಾಲವೂ ಗಮನವಿಟ್ಟು, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಸಾವಧಾನನಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಎಲ್ಲಿ ಹರಿದರೂ

ತಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ರೀತಿ, ತುಂಬಾ ದಟ್ಟವಾದ (ಗಹನವಾದ) ಮತ್ತು ಅಖಂಡವಾದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೇಯುತ್ತಾ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುವನು. ಇಂತಹ ನೇಕಾರನು ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪುನಃ ತಿರುಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ದಾದು ಹೇಳುವರು.

ಪದ - 12 : ತುಂಬಾ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ನೇಯುತ್ತಾ ಈ ಕಳಂಕರಹಿತ, ಉತ್ತಮವಾದ ಉಡುಪನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಈ ಚದರ(ಹೊದಿಕೆ)ವನ್ನು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ನೇಯಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದರ ಉದ್ದ ನೂಲು ಮತ್ತು ಯಾವುದರ ಅಡ್ಡ ನೂಲು ತುಂಬಲಾಗಿದೆ? ಮತ್ತು ಯಾವ ಹುರಿಯಿಂದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ನೇಯಲಾಗಿದೆ? ಇಡಾ ಮತ್ತು ಪಿಂಗಳಾ, (ತಾನಾ ಮತ್ತು ಬಾನಾ) ಉದ್ದ ಮತ್ತು ಅಡ್ಡ ನೂಲುಗಳಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಸುಷುಮ್ಮದ ಹುರಿಯಿಂದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ನೇಯಲಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟಕಮಲದಲ ಸಮೂಹದ ಚಕ್ರಗಳು ತಿರುಗುತ್ತಿವೆ. ಪಂಚತತ್ವ ಮತ್ತು ತ್ರಿಗುಣಗಳಿಂದ ಈ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ನೇಯಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಇದನ್ನು ನೇಯಲು ಹತ್ತು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಯಿತು. ಹೊಡೆದು ಹೊಡೆದು ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ನೇಯಲಾಯಿತು. ಈ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಸುರರು, ನರರು, ಮುನಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮಲಿನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ದಾಸಕಬೀರನು ಮಾತ್ರ ಅದೇ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಜೋಕೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಅದು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ (ಮೂಲಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ) ದೇವರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪದ-13: ಕೇವಲ ಯೋಗವು ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ

ಕವಿ - ಮತ್ಸ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ :

ಎಲೋ, ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ಅಪಕ್ವವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. (ಇವನು) ಗುರುವಿನ ಮಗು (ಶಿಷ್ಯ) ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಶರೀರವನ್ನು ಬೂದಿಯಿಂದ ಬಳಿದುಕೊಂಡಿರುವನು.

ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ವಜ್ರಾಸನ ಹಾಕಿ ಖೇಚರಿ ಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮನದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವನು. ಗುಪ್ತನಾಗಿ ಬೇರೆಯೋ ಎಂದರೆ ಮಥುರೆಯಲ್ಲೋ, ಕಾಶಿಯಲ್ಲೋ ಪ್ರಕಟನಾಗುವನು. ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಶರೀರದಿಂದ ಹೊರತೆಗೆದು ಸಿದ್ಧನಾದನು ಮತ್ತು ಸತ್ಯಲೋಕದ ವಾಸಿಯಾದನು. ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ, ಯೋಗಕ್ರಿಯೆಯ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವನವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟನು. ಧನ, ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯೋಗದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಕುಂಡಲಿನಿಯನ್ನು ಮೇಲಿನವರೆಗೂ(ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದವರೆಗೂ) ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವನು. ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವನು. ಅವನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ನಿಜವಾಗುವುದು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು. ವೇದ, ವಿಧಿ, ನಿಯಮ, ವ್ರತಗಳ ಮಾರ್ಗ ಅನುಸರಿಸಿ ಶರೀರವನ್ನು ಅಸ್ಥಿಪಂಜರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. (ಇದ್ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಆತನಿಗೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ) ಆದ್ದರಿಂದ ಮತ್ಸ್ಯೇಂದ್ರನಾಥರು ಹೇಳುವರು, ಹೇ ಗೋರಖನೇ ಕೇಳು, ಮೂರು ಗುಣಗಳಾಚೆ ಹೋಗು. ಯಾವಾಗ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಕೃಪೆಯಾಗುವುದೋ, ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವೆ.

ಪದ - 14 : ಅನಲಹಕ್ ಧ್ಯಾನ ಪದ್ಧತಿ

ಕವಿ - ಮನ್ಸೂರ :

ನಿನಗೆ ದೇವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವ ಬಯಕೆ ಇದ್ದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ ನಾಮದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡು. ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಶರೀರದ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಸವರಿಕೊ. ನಮಾಜ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕು. ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಬಿಡು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಸೆದು ಬಿಡು. ದೇವದೂತರ ಕೈಹಿಡಿದು ಮುಂದೆ ಹೋಗು, ಅವರ ದಾಸನೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊ. ಹಸಿದು ಸಾಯಬೇಡ, ಉಪವಾಸ ಬೀಳಬೇಡ, ರೋಜಾ ಪಾಲಿಸಬೇಡ. ಮಸೀದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ. ನಮಾಜ ಮಾಡುವಾಗ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಬೇಡ. ಶಾಹ ಕಲಂದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ, "ನಾನು ಈಶ್ವರನಿರುವೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋಗು.

ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇರಿದ ಮನ್ಸೂರರು ಹೇಳುವರು, 'ನಾನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ' ಎಂದು. ಅದೇ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಮದಿರೆಯ ಅಂಗಡಿ (ಮಧುಶಾಲಾ). ನೀವು ಈ ಅಂಗಡಿಯ ಆಜನ್ಮ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ.

ಪದ - 15 : ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವದ ಕೋಟಿಗೆ ಲಗ್ನ ಹಾಕಿರಿ, ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಬೇಡಿರಿ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಹೇ ಪುತ್ರನೇ, ಧರ್ಮದಿಂದ ನೌಕರಿ(ಕೆಲಸ)ಯನ್ನು ಮಾಡು. ಮಹಾತ್ಮರ ಮತ್ತು ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯ ಪಾಲನೆ ಮಾಡು. ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ವಿವೇಕವೆಂಬ ಲಗಾಮಿನಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡು. ಪ್ರೇಮ ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಇರುತ್ತಾ, ಹೇ ಮಗನೇ, "ಸೋಽಹಂ" ಕೋಟಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲು. ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಅಲ್ಲಿ (ಭಕ್ತಿಯಿಂದ) ಪೂಜೆ ಮಾಡು; ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ (ಸ್ಥಿರ) ಚಿತ್ತದಿಂದ ಗುರಿಯತ್ತ ಬಾಣವನ್ನು ಹೊಡೆ. (ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ) ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಬೇಡ. ಶ್ವಾಸವೆಂಬ ಏಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ಮತ್ತು ಹೇ ಪುತ್ರನೇ, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಜಯಿಸು. ಒಳಗಿನ ಪರದೆಯನ್ನು ಸರಿಸಿ ಅದಮ್ಯ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ, ಮುಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಹಿತವಾದ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತ-ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡು. ನಂತರ ಕೇಸರಿ ಧ್ವಜವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು (ವಿಜಯದ ಸಂಕೇತವೆಂದು ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸಿ), ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಬೇಡ. ಹೇ ಸಾಧುವೇ, ಕೇಳು, ಪದೇ ಪದೇ ಇಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ತನ್ನ ಸದ್ಗುರುವಿನ ನಿಜವಾದ ಶಿಷ್ಯನಿರುವನೋ, ಅವನಿಗಷ್ಟೇ ಇದೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯುವುದು ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 16 : ದೇವರ ಅಗಲಿಕೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಕಬೀರರು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನ್ನ ನಾಮದ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ನಾಮವನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಮರೆಯಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ! ಹೇ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಕೃಪೆದೋರಿ ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗು.

ವಿರಹ ವೇದನೆ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹಾ! ಈಗ ನನ್ನ ಜೀವ (ನಿನ್ನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ) ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಉತ್ಕಟ ಬಯಕೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಈಗ ನೀನು ಪ್ರಭುವೇ, ಶೀಘ್ರವೇ ಭೇಟಿಯಾಗು. ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಕಣ್ಣೆಪ್ಪೆಗಳು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿಲ್ಲ. ದರ್ಶನದ ದ್ವಾರ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದೆ. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಎಚ್ಚರವಾಗಿಯೇ ಇರುವೆ. ಈ ಬಾರಿ ಪ್ರಿಯತಮನೇ, ನೀನು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಒಂದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವೂ ನಿನ್ನನ್ನಗಲಿ ನಾನಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಕಬೀರನಿಗೆ ಗುರುವಿನ ಕೃಪೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯನು ದೊರಕಿರುವನು.

ಪದ - 17 : ಶರಣಾಗತಿ, ಅನುಗ್ರಹದ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಷರತ್ತಾಗಿದೆ

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ:

ರಾಮನು ನಿರ್ಬಲರ ಬಲವಾಗಿರುವನೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿರುವೆ. ರಾಮನು, ವಿಘ್ನಗಳಿಂದ ತಡೆಯುಂಟಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಸರಿಪಡಿಸುವನು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗಜೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದನೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕೆಲಸವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ತಾನು ನಿರ್ಬಲನೆಂದು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಅಂತರಾಳದಿಂದ ರಾಮನನ್ನು ಕೂಗಿದನೋ, ಆಗ ಅರ್ಧ ನಾಮ ಕೂಗುವುದರೊಳಗೆ ರಾಮನಿಗೆ ಅವನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಮೊದಲನೆಯ ಬಲ ಆತ್ಮಬಲ, ಎರಡನೆಯದು ತಪೋಬಲ, ಮೂರನೆಯದು ಬಾಹುಬಲ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಧನಬಲ. ಕಿಶೋರಕೃಷ್ಣನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಬಲಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವವು. ಸೋತವನಿಗೆ (ನಿರ್ಬಲನಿಗೆ) ಮಾತ್ರ ಹರಿನಾಮದ ಏಕೈಕ ಬಲ ಎಂದರೆ ಕೃಪಾಬಲ ಲಭ್ಯವಾಗುವದು ಎಂದು ಸೂರದಾಸರೆನ್ನುವರು. (ಎಲ್ಲಾ ಬಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೃಪಾಬಲವು ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆ).

ಪದ - 18 : ಮೀರಾಳ ದೀರ್ಘ ಕಾಯುವಿಕೆಯು ಯಶಸ್ಸಿನ

ಕಿರೀಟವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು

ಕವಿ - ಮೀರಾಬಾಯಿ :

ಹೇ ದೀನಾನಾಥನೇ, ನೀನು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆ. ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ಕಣ್ಣೆರೆದು ಎಷ್ಟು ಸಮಯದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುವೆ. ನನ್ನ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರೂ ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವರು. ನಾನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪ್ರಿಯಳಾಗಿರುವೆ. ಹಗಲು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ, ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾ ನಿಂತು ನಿಂತು ಒಣಗಿ ಹೋಗಿರುವೆ. ಹೇಳು, ಈ ಮೀರಾ ನಿನಗೆಷ್ಟು ಭಾರವೆನಿಸುವಳು? ನೂರು ತೂಕ ಭಾರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತೂಕ ಭಾರ ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು? ಸಂಪೂರ್ಣ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಗುರು ರೈದಾಸರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಶಿರವು ಕಮಲದಂತೆ ಸುಶೋಭಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಯಾವಾಗ ನನ್ನ ಸದ್ಗುರುಗಳು ಬಂದು ನನಗೆ ಕುರುಹನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೋ, ಆಗ ನನ್ನ ಜ್ಯೋತಿಯು ಆ ದಿವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಪದ - 19 : ಮೀರಾಬಾಯಿಯ ಪ್ರಕೃಬ್ಧ ಮನಸ್ಸಿತಿ

ಕವಿ - ಮೀರಾಬಾಯಿ :

ಹೇ ಯೋಗಿ, (ನನ್ನಿಂದ) ದೂರ ಹೋಗಬೇಡ, ಹೋಗಬೇಡ, ಹೋಗಬೇಡ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಕಾಲು ಮುಗಿಯುವೆ, ಈಶ್ವರ-ಭಕ್ತಿ-ಪ್ರೇಮದ ಮಾರ್ಗ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ (ಕಠಿಣವಿದೆ). ನನ್ನನ್ನು ಆ ಓಣಿಯವರೆಗೂ ಕರೆದೊಯ್ದು ಬಿಡು, ನನ್ನ ಅಂತಿಮ ಯಾತ್ರೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಸೌದೆಯ ಚಿತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದಲೇ ಅಗ್ನಿ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಶರೀರ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯ ರಾಶಿಯಾಯಿತೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಚಿತಾಭಸ್ಮವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಸವರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಭು ಗಿರಿಧರ ನಾಗರನ ಭಕ್ತಿಯಾದ ಮೀರಾಬಾಯಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಹೇ ಗುರುವೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸು.

ಪ್ರಕರಣ - 5

ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅನುಭಾವದತ್ತ

ಪದ - 1 : ದೇವರೆಂಬ ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನ ಪಡೆದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೀರಾಬಾಯಿಗೆ ಆದ ಪರಮಾನಂದ ಕುರಿತಂತೆ

ಕವಿ - ಮೀರಾಬಾಯಿ :

ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ರಾಮರೂಪಿ ರತ್ನವೆಂಬ ಧನ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಸದ್ಗುರುಗಳು ನನಗೆ ಒಂದು ಅಮೌಲಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಕೃಪೆದೋರಿ ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನವಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ, ಮತ್ತು ಜನ್ಮಜನ್ಮದ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಈ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ದಿನದಿನವೂ ಬಂಡವಾಳದ ಚತುರ್ಥಾಂಶ ಬಡ್ಡಿಯಿಂದ ಅದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು. ಸತನಾಮದ ನಾವೆ ಮತ್ತು ಸದ್ಗುರುವೆಂಬ ಅಂಬಿಗನ ಮೂಲಕ ನಾನು ಈ ಭವಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿ ಪಾರಾದೆ. ಗಿರಿಧರ ನಾಗರನು ನನ್ನ ಪ್ರಭು ಆಗಿರುವನು. ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ನಾನು ಅವನ ಯಶ, ಕೀರ್ತಿಗಳ ಗಾಯನ ಮಾಡುವೆ.

ಪದ - 2 : ಮೀರಾಬಾಯಿಯ ನಾದ ಮತ್ತು ವರ್ಣದ ಅನುಭವ

ಕವಿ - ಮೀರಾಬಾಯಿ :

ಹೇ ಮನಸ್ಸೇ, ಹೋಳಿಹಬ್ಬವು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು. ಆಗಲೇ ಹೋಳಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸು. ಕೈಯಿಂದ ಬಾರಿಸದೆ ಡೋಲು, ಮೃದಂಗಗಳು ಬಾರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅನಾಹತದ ಝಣತಾರವು ಏಳುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವರವಿಲ್ಲದೆ (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಗಾನದ ಧ್ವನಿಯಿಲ್ಲದೆ) ಎಲ್ಲಾ ಮೂವತ್ತಾರು ರಾಗಗಳು ಹಾಡಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ರೋಮರೋಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರತಿಯ ಬಣ್ಣಗಳು ತುಂಬಿ ಹೋಗಿವೆ. ನಾನು ಶೀಲ ಅಥವಾ ಸದ್ಗುಣ, ಸಂತೋಷಗಳೆಂಬ ಕೇಸರವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮವೆಂಬ ಪಿಚಕಾರಿಯಿಂದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಆಡಿದೆ. ಗುಲಾಲವನ್ನು ಎರಚಿ, ಹಾರಿಸಿ (ಎರಡೂ) ಅಂಬರಗಳು ಕೆಂಪಾದವು. ಅಪಾರವಾದ ಬಣ್ಣವು ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಶರೀರದ ಎಲ್ಲಾ ಪರದೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ನಾಚಿಕೆ, ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿರುವೆ. ಹೋಳಿಯನ್ನು ಆಡಿ (ನನ್ನ) ಪ್ರಿಯಕರ (ಕೃಷ್ಣ)ನು ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಪ್ರಿಯಕರನ ಆಗಮನವೇ ಅವನ ಪ್ರಿಯ ಪ್ರಿಯತಮೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಪ್ರೇಮದ ಚಿಹ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಹೇ ಗಿರಿಧರ ನಾಗರನೇ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಕಮಲಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಮೀರಾಬಾಯಿ ಅನ್ನುವಳು.

ಪದ - 3 : ಕ್ರಮಶಃ ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಮೀರಾಬಾಯಿ

ಕವಿ - ಮೀರಾಬಾಯಿ :

ಯಾರು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವರೋ, ಅಂತಹ ಮಹಾನ್ ಸಂತರ ಸಂಗತಿಯು ನನಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಸಾಧು ಸಂತರ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸದ್ಗುರುವಿನ ಸೇವೆಯಿಂದ (ಸಾಧನೆಯಿಂದ) ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕ್ರಮಶಃ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ನಾಮದೇವರು ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದರು, ಕಬೀರರು ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಾಬಾಯಿಯೂ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಹೇ ಪ್ರಭು ಗಿರಿಧರ ನಾಗರನೇ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದರು ಎಂದು ಮೀರಾಬಾಯಿ ಹೇಳುವಳು.

ಪದ - 4 : ಸರ್ವಶಕ್ತ ದೈವಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಅನುಭವದ

ಕುರಿತಂತೆ ಸೂರದಾಸರು

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ನಾನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸುಖಕರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸುವೆ. ಹರಿಕೃಪೆಯಿಂದ ಕುಂಟನು ಗಿರಿಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಏರುವನು; ಅಂಧನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಣಿಸುವುದು, ಕಿವುಡನು ಕೇಳತೊಡಗುವನು, ಮೂಕನು ಮಾತನಾಡುವನು ಮತ್ತು ಬಡವನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಜಭದ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆಯುವನು. ಹೇ ಕರುಣಾಮಯಿ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಆ ಚರಣಗಳ ದರ್ಶನ ಹೊಂದಿ ಪದೇ ಪದೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸುವೆ ಎಂದು ಸೂರದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 5 : ದೇವರು ದೇಹದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಕೋಶದಲ್ಲಿ

ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದಂತೆ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ಈಗಂತೂ ನಿನ್ನ ಬಗೆಗಿರುವ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆ ಮೋಹನನ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ನನ್ನ ಅವಿಚಲಿತ ಪ್ರೀತಿ ಹೇಗೆ ಮರೆಯಾಗುವುದು? ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನಿನ್ನ ಸುಂದರ ಮೂರುತಿ ಈ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿದೆ. ನನ್ನ ರೋಮರೋಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ದೇವರನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ದಣಿದು ಹೋದೆ. ಹಾಲಿನಿಂದ ನೀರನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗುವುದೇ? ಹಾಗೆಯೇ ದೇವರು ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವನನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿರುವನು.

ಪದ - 6 : ದೇವರ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಅತಿಕ್ರಮಣ ಕುರಿತಂತೆ ತುಳಸಿದಾಸರು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ದೇವರು ಕಾಲಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುವನು, ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳುವನು, ಕೈಯಿಲ್ಲದೆ ಆನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನು. ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ (ಬಾಯಿ) ಎಲ್ಲ ರುಚಿಗಳ ಸ್ವಾದ ನೋಡುವನು. ವಾಣಿಯ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಯೋಗಿಯು ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ವಕ್ತಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶರೀರವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವನು, ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ನೋಡುವನು, ಮೂಗಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ, ಅವನು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲವೂ ಅಲೌಕಿಕವಾಗಿದೆ, ಅವನ ಮಹಿಮೆ ಅವರ್ಣನೀಯವಿದೆ.

ಪದ - 7 : ಗೋರಖನಾಥರ ಸ್ವಂತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವದ ವಿವರಣೆ

ಕವಿ - ಗೋರಖನಾಥ :

ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾಗಿ ನೋಡು. ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೆ "ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಪುರುಷನು" ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ತಾಳ, ಮೃದಂಗ, ಡೋಲು ಮತ್ತು ಕೊಳಲು ಬಾರಿಸುತ್ತಿವೆ, ನಗಾರಿಯ ನಾದ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಡಾ ಮತ್ತು ಪಿಂಗಲಾ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಚವರಿಗಳು ಬೀಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಸುಷುಮ್ಮವು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರರೆಂಬ ಎರಡು ಪಂಜುಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿವೆ. ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಕೃತಿಗಳೆರಡೂ ಕಾವಲುಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಪ್ತಸಾಗರದ ಒಡೆಯನು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು; ಅಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಮುತ್ತುಗಳ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ. ತುಂಬಾ ವಿರಳವಾಗಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಸಂತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟುವನು. ಮನಮುಖರು (ಗುರುವಿಲ್ಲದವರು) ಅಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇ ಮತ್ಸ್ಯೇಂದ್ರನಾಥನೇ, ನಾನು ನಿನ್ನ ದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನಂತಹ ಬಡವನಿಗೆ ಬೆಲೆಯೆಲ್ಲಿ? ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದದಲ್ಲಿಯೂ ನೀನು ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿರುವೆ, ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗೋರಖನು ಹೇಳುವನು.

ಪದ - 8 : ಪರಮಾನಂದದ ಅನುಭವ ಕುರಿತಂತೆ ಧರಮದಾಸರು

ಕವಿ - ಧರಮದಾಸ :

ಶೂನ್ಯ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಅಮೃತದ ಜಡಿಮಳೆ (ಝರಿ) ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಗಗನದಲ್ಲಿ ಮೇಘ ಗರ್ಜನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಗರ್ಜಿಸಿದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣ ಮಿಂಚುವುದು. ಆನಂದ ತರಂಗಗಳು ಏಳುತ್ತಿವೆ, ಅದರ ಅನುಭವ ಅವರ್ಣನೀಯವಾಗಿದೆ. ಶೂನ್ಯ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ (ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ) ಅಮೃತದ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾಧುವು ಪ್ರೇಮಾನಂದಿತನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಕಿಟಕಿಯು ತೆರೆದಿದೆ. ಅಂಧಕಾರವು ಅಳಿಸಿಹೋಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದ ಸದ್ಗುರು ಧನ್ಯನಿರುವನು. ಕೈಮುಗಿದು ಧರಮದಾಸರು ಹೇಳುವರು, ನಾನು ಸದ್ಗುರು ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೋಗಿರುವೆ ಎಂದು.

ಪದ - 9 : ಬಹುವಿಧ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಯಾರಿ

ಕವಿ - ಯಾರಿ :

ಥಳಥಳ ಹೊಳೆಯುವ ಪ್ರಕಾಶವು ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಸದಾಕಾಲವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಾಹತನಾದದ ಝಣತ್ಕಾರವು ಏಳುತ್ತಿದೆ. ಭೃಂಗದ ಗಗನಭೇದಿ ಗುಂಜಾರವು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮುತ್ತುಗಳ ತುಂತುರ ಮಳೆ ಟಪಟಪ ಎಂದು ಬೀಳುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಜ್ಯೋತಿಯ ಪ್ರಕಾಶ ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ. ನಾಮವು ನಿರ್ಮಲ, ನಿರ್ಮಲ ಪಾವನ ನಾಮವಾಗಿದೆ; ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿಶ್ರಮಿಸಿರುವೆ ಎಂದು ಯಾರಿ ಹೇಳುವರು.

ಪದ - 10 : “ಸರ್ವತ್ರವೂ ನನ್ನ ದೇವರ ದ್ವಾರ ಇರುವುದು”, ಎಂದು ಚರಣದಾಸರೆನ್ನುವರು

ಕವಿ - ಚರಣದಾಸ :

ಇತರ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಆಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ದೇವರು ಕಣ್ಣಿಗೆ (ದರ್ಶನ) ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇವರು ನಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಕಾಣುವನು. ಅವನು ಮಾತನಾಡುವನು, ನಡೆಯುವನು ಮತ್ತು ಉಣ್ಣುವನು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಪ್ರಭುವಿನ ಮಂದಿರವೇ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವನ

ಅಖಂಡ ಸೇವೆ ಮಾಡುವೆ. ಪೂಜೆಯ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿವೆ, ಅದರಿಂದ ದೇವನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳ್ಳುವನು. ಅವನಿಗೆ ಗೌರವದಿಂದ ಸನ್ಮಾನಪೂರ್ವಕ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವೆ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಗಂಧದ ಲೇಪ ಲೇಪಿಸಿ, ಮಧುರ ಮತ್ತು ವಿನಮ್ರ ವಚನಗಳೆಂಬ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿ, ಪದೇ ಪದೇ (ಪ್ರೇಮಾದರದಿಂದ) ಆತನಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಅವನ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯುತ್ತಾ, ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ಸುಕದೇವರು ನನಗೆ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸಿದರು; ಅದರಿಂದ ನಾನು ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಸುಖಾನಂದ ಹೊಂದುವೆ ಎಂದು ಚರಣದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 11 : ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರ ದರ್ಶನವಾಗುವಿಕೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಏಕನಾಥರು

ಕವಿ - ಏಕನಾಥ :

ಗುರುಕೃಪೆಯ ಅಂಜನವನ್ನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ಅದರಿಂದ ರಾಮನ ಹೊರತು ಬೇರೆನೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳಗೆ ರಾಮನಿದ್ದಾನೆ, ಹೊರಗೂ ರಾಮನಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ರಾಮನೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಎಚ್ಚರವಿದ್ದಾಗ ರಾಮನಿರುವ, ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರಾಮನಿರುವ, ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಸಹ ಆತ್ಮಾರಾಮನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ. ನನ್ನ ಅನುಭವ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಿರಂತರವಾಗಿ ರಾಮನೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು ಎಂದು ಜನಾರ್ಥನಸ್ವಾಮಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಏಕನಾಥರು ಹೇಳುವರು.

ಪದ - 12 : ತೇಜ ಮತ್ತು ವರ್ಣದ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅನುಭಾವಿಯ ಜೀವನ ಕುರಿತಂತೆ ಮಹಿಪತಿಯವರು

ಕವಿ - ಮಹಿಪತಿ :

ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಪುರುಷನು ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯತೊಡಗುವನು. ಮಿಂಚಿನ ಚಿಗುರು ಸುಂದರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಮನಸ್ಸು ಮಗ್ನವಾಗಿದೆ, ಇವತ್ತು ಗುರು ಸ್ವಾಮಿನಾಥರು ನನಗೆ ಭೇಟಿಯಾದರು. ಅವರು ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದು ಕೂಡಿಸಿ, ನನಗೆ ಎರಡಕ್ಕರದ ಬೀಜ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ನನ್ನ ಶಿರದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು

ಹೇಳಿದರು, “ನೀನೀಗ ನಿಜವಾದ ಗುರುವಿನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿರುವೆ. ಈಗ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗು. ಷಟ್‌ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟು. ಭಯ ಪಡಬೇಡ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಬರಲಿ ಅವರನ್ನು ಆಚೆ ನೂಕು. ಹಿಂದೆ-ಮುಂದೆ ನವಿಲು ಗರಿಗಳನ್ನು ನೋಡು. ಮಿಂಚಿನ ಪ್ರಕಾಶ (ಚಿಗುರು) ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕೆಳಗೆ ಪೃಥ್ವಿ (ಮೂಲಾಧಾರ) ಮೇಲೆ ಆಕಾಶವನ್ನು (ಸಹಸ್ರಾರ) ಬಿಟ್ಟು ನಡುವೆಯೇ ಬರಹೋಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡು, ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗು. ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯನೇ, ತಿರುವು-ಮುರುವಾಗಿ ನಡೆದು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಈಶ್ವರನನ್ನು (ಸಾಹಬ) ಭೇಟಿಯಾಗು. ಭ್ರೂಕುಟಿಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೆ ಇರುವ ತ್ರಿಕೂಟದ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನ ಚದುರಿವೆ. ಅದು ಮೂಲ ಮಾಯೆಯ (ಪ್ರಕೃತಿಯ) ಕಾಂತಿಯಾಗಿದೆ. ಮಾಯೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರುತಿಸು. ಮಿಂಚಿನ ಚಿಗುರು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮುತ್ತಿನ ಮಳೆಗೈಯುವ ಮೇಘವು ಆ ಜ್ಞಾನವಿಧಾತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಿರುವನು. ಮಳೆ ಸುರಿಯುವ ಘನಮೇಘಗಳ ಸರಣಿಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ತಾರೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾದ, ವಿಶ್ವವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವ, ಯೌವನ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ರೂಪವು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬೆಳಕಿನ ವಲಯಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಿದ, ಪ್ರಕಾಶಮಾನ ಮಂಡಲಗಳಿಂದ (ಚಕ್ರಗಳಿಂದ) ಯುಕ್ತನಾದ, ಉನ್ನತನಾದ ಶಿವ ಅಲ್ಲಿರುವನು. ಇವೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ಮಹೇಶ ಮೂವರ ರೂಪಗಳು (ಪ್ರತೀಕಗಳು). ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಡೆ, ಮುಂದೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಭಿನ್ನವಾದುದೇನೋ ಕಾಣಿಸುವುದು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆನಂದದ ಅಲೆಗಳು ಮತ್ತು ವಸಂತ ಋತುವಿನ ಶೋಭೆ ಕಾಣುವುದು. ಮನಸ್ಸು ತೂರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನಗೊಂಡಿದೆ. ಮಿಂಚಿನ ಚಿಗುರು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದೆ. ನರಹರಿನಾಥರು ನನ್ನ ಗುರುಗಳು, ನಾನು ‘ಮಹಿಪತಿ’ ಅವರ ಗುಲಾಮನಾಗಿರುವೆ. ಮತ್ತೇನು ಹೇಳಲಿ! ಯಾರನ್ನು ವೇದಗಳು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ಅವನನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಿದೆ. ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಒಡೆಯ, ಗುರು ಗೋಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನನಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ. ನನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಭ್ರಮೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಮಣ (ವ್ಯರ್ಥ ತಿರುಗಾಟ) ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿತು. ಜನ್ಮ-ಮರಣದ ಬಂಧನ ಮುರಿಯಿತು. ಕರ್ಮವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾರಾಗೃಹ ಕೊಠಡಿಯು ಒಡೆಯಿತು. ಈಗ ಪ್ರೇಮ-ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾದ ಮನಸ್ಸು ಆನಂದಗೊಂಡಿದೆ. (ಆ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲ) ಮಿಂಚಿನ ಚಿಗುರು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಪದ - 13 : ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರದ ಅನಾಹತನಾದಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಚರಣದಾಸರು

ಕವಿ - ಚರಣದಾಸ :

ಹೇ ಜನರೇ, ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಎಷ್ಟು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುವಂತದ್ದು ಎಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ತಕ್ಷಣ ಮನುಷ್ಯನು ಉನ್ನತ್ತನಾಗುವನು. ಮದಿರೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯದೆ (ಆತ್ಮಾನಂದದ) ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡುವನು ಮತ್ತು ಜನ್ಮ-ಮರಣದ ದುಃಖದ ಚಕ್ರದಿಂದ ಪಾರಾಗುವನು. ಚಿಪ್ಪುಗಳಿಲ್ಲದ ಅಮೂಲ್ಯ ಮುತ್ತುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು. ಮಿಂಚಿಲ್ಲದ ಹೊಳಪು ಕಾಣುವುದು. ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಋತುವಿಲ್ಲದೆ ಹೂವುಗಳು ಅರಳುವವು. ಫಲಗಳು ಅಮೃತ ರಸದಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತವೆ. ಭ್ರಮರದ ಹಾಗೆ ಅನಾಹತನಾದ ಗುಂಜಾರವ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಶಂಖ, ಮೃದಂಗ, ತಾಳ, ಘಂಟಾನಾದ ಮತ್ತು ಕೊಳಲು ಬಾರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಘನಘೋರವಾದ ಭೇರಿ ಮತ್ತು ನಗಾರಿಯಂತಹ ವಾದ್ಯಗಳೂ ಬಾರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕಾಲಿಲ್ಲದೆ ರಂಭೆ ಇಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸುವಳು. ಪೈಜಣವಿಲ್ಲದೆ ಒಯ್ಯಾರದಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವಳು. ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗೆಜ್ಜೆಗಳ ಝಣತ್ಕಾರದಿಂದ ಗಂಭೀರ ಗರ್ಜನೆಯ ನಾದವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವವು. ನನ್ನ ಗುರು ಸುಕದೇವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆದೋರಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಹ ದೇಶವನ್ನು ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯ ನನ್ನದಾಯಿತು. ಚರಣದಾಸರು ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ ಪಾದ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿ ಜನ್ಮ ಮರಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು.

ಪದ - 14 : ಅನಾಹತನಾದದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಶಾರೀರಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಚರಣದಾಸರು

ಕವಿ - ಚರಣದಾಸ :

ಯಾವಾಗಿನಿಂದ ಘೋರ ಅನಾಹತ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳತೊಡಗಿದೇನೋ, ಆಗಿನಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಲವಾದವು. ಮನಸ್ಸು ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು, ಎಲ್ಲಾ ಆಸೆಗಳು (ವಾಸನೆಗಳು) ಸುಟ್ಟು ಹೋದವು. ಯಾವಾಗ ಚಿತ್ತ ನಿರ್ಮಲವಾಯಿತೋ, ಆಗ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸುತ್ತತೊಡಗಿದವು ಮತ್ತು ದೇಹ ಶಿಥಿಲವಾಯಿತು. ರೋಮರೋಮಗಳಿಂದ ಆನಂದವು ಉತ್ಪನ್ನವಾದಾಗ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಲಸ್ಯ, ನಿದ್ರೆ ಓಡಿಹೋದವು. ಉನ್ನತ್ತನಾಗಿ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದಾಗ, ಆಂತರ್ಯದ ಕಣಕಣವೂ ಅಮೃತರಸದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನೆಯುವವು. ಕರ್ಮ

ಮತ್ತು ಭ್ರಮೆಯ ಬಂಧನಗಳು ಮುರಿದು ಹೋಗುವವು. ದ್ವೈತರೂಪಿ ವಿಪತ್ತುಗಳು ನಷ್ಟವಾದವು. ತನ್ನನ್ನು ಮರೆತು ಜಗತ್ತನ್ನು ಮರೆತುಹೋದನು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಪಂಚತತ್ವಗಳ ಸಮುದಾಯ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದವು? ಲೋಕಭೋಗದ ಯಾವುದೇ ಸ್ಮರಣೆ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸಜ್ಜನರು ತಾವು ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ (ಲೋಕಜ್ಞಾನ) ಮರೆತುಹೋದರು. ಎಲೈ ಚರಣದಾಸನೇ, ಅಲ್ಲಿ ಲೀನನಾಗಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡು. ಸುದೈವದಿಂದ ಆ ಧ್ಯಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಮೊನಚಾದ ಶಿಖರವನ್ನು ಏರುವೆ ಎಂದು ಸುಕದೇವರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 15 : ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಅನುಭವದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವಿಯ ಜೀವನ ಕುರಿತಂತೆ ಕಬೀರರು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಹೇ ಸಾಧುವೇ, ಯಾರು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರೋ, ಅವರಿಗಷ್ಟೇ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿಯುವುದು. ವೇದ ಮತ್ತು ಕುರಾನಕ್ಕೆ ಅದರ ಅಂತ ಹತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ದೇಶವು ಹೇಳು-ಕೇಳುವುದರಾಚೆ ಇದೆ. ಶೂನ್ಯ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಡೋಲು, ನಗಾರಿ, ಪಿಟಿಲು, ವೀಣೆ, ಸಿತಾರಗಳು ಬಾರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮಿಂಚುವುದು, ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು, ಚಿಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಮುತ್ತುಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು; ಸ್ವರವಿಲ್ಲದ ಶಬ್ದಗಳ ಉಚ್ಚಾರವಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆಲ್ಲ ಬೆಳಕುಗಳನ್ನು ನಾಚಿಸುವಂತಹ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ ಬ್ರಹ್ಮನು ಕಾಣಿಸುವನು. ಮುಂದೆ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗದ ಅನಂತವಿದೆ. ಅದೇ ನಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಸದ್ಗುರುವಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನಾದ ಶಿಷ್ಯನಿಗಷ್ಟೇ ನಾನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯುವುದು ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 16 : ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಅನುಭವದ ಉದಾತ್ತತೆ, ಭವ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅನಿರ್ವಚನೀಯತೆ ಕುರಿತಂತೆ ಕಬೀರರು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಅಮೃತರಸದ ಸ್ರಾವದಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಸರೋವರವು ತುಂಬುತ್ತಿರುವುದೋ, ಅಲ್ಲಿ ಗಗನಭೇದಿ ಶಬ್ದ ಏಳುವುದು. ನದಿಗೆ ಮಹಾಪೂರ ಬಂದು ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ

ಕಬಳಿಸಿಬಿಡುವುದು, ಅದರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ತಾರೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳು ಏನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಿತಾರ ಮತ್ತು ಕೊಳಲಿನಂತಹ ವಾದ್ಯಗಳು ಬಾರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅತ್ಯಂತ ಮಧುರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮ-ರಾಮ ಧ್ವನಿ ಏಳುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಬೆಳಕಿನ ಕಿಡಿಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಜಲವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳಕಿನ ತುಂತುರು ಮಳೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೇವರ ಹತ್ತೂ ಅವತಾರಗಳು ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮುಖದಿಂದ ಅದರ ಪ್ರಶಂಸೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಹೊರಬರುವುದು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿಗೂಢವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ವಿರಳವಾಗಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಇದನ್ನು ಅರಿಯುವನು ಎಂದು ಕಬೀರರನ್ನುವರು.

ಪದ - 17 : ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಕಬೀರರು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಎಲ್ಲಿ ವಾದ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಝಣತ್ಕಾರವು ಏಳುವುದೋ, ಅಂತಹ ಗಗನಗವಿಯಲ್ಲಿ (ಶೂನ್ಯಮಹಲ, ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ) ಅವಿನಾಶಿ ಅಮೃತರಸವು ಸ್ರವಿಸುತ್ತಿದೆ. ನೀನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರಷ್ಟೇ ನಿನಗಿದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಎಲ್ಲಿ ಸರೋವರವಿಲ್ಲದೆ ಕಮಲ ಆರಳುವುದೋ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಂಸವು ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು. ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಂಸಗಳು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುವವು. ಕೀಲಿಕೈಯಿಂದ ಹತ್ತನೆಯ ದ್ವಾರವನ್ನು ತೆಗೆದಾಗ, ಸಾಧಕನು ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಪುರುಷನ ಮೇಲೆ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನನಾಗುವನು. ಈಶ್ವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದಾಗ ಕರಾಳ ಮೃತ್ಯು ಹತ್ತಿರವೂ ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಮದ, ಲೋಭ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುವವು. ಯುಗಯುಗಗಳ ತೃಷೆ ಹಿಂಗುವುದು. ಕರ್ಮಗಳು, ಭ್ರಮೆ, ರೋಗರುಜಿನ, ಪಾಪಗಳು ತೊಲಗುವವು. ಹೇ ಸಾಧುಗಳೇ ಕೇಳಿ, ಜೀವವು ಅಮರವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಎಂದಿಗೂ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಬೀರರನ್ನುವರು.

ಪದ - 18 : ಕಬೀರರ ರಸಾನುಭವ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಹೇ ಸೋದರನೇ, ಹರಿ-ರಸ ಹೇಗಿರುವುದೆಂದರೆ, ಅದನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನು ಅಮರನಾಗುವನು. ಅದನ್ನು ಧ್ರುವನು ಕುಡಿದನು, ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಕುಡಿದನು ಮತ್ತು ಮೀರಾಬಾಯಿಯೂ ಕುಡಿದಳು. ಹರಿ-ರಸ ತುಂಬಾ ದುಬಾರಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಅದನ್ನು ಕುಡಿಯುವನು. ಯಾರ ಮುಂಡದ ಮೇಲೆ ಶಿರವಿಲ್ಲವೋ (ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲವೋ) ಅವನಷ್ಟೇ ಈ ದುಬಾರಿ ಹರಿ-ರಸವನ್ನು ಸೇವಿಸುವನು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ದಾವಾಗ್ನಿಯು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ, ಹಿಂದೆ ಹಚ್ಚಹಸುರು ಪೈರು ಬೆಳೆಯುವುದು. ಅಂದರೆ ಬೆಂಕಿಯ ಹಬ್ಬಿದ ಬೇಗೆಯನ್ನು ಯಾರು ಅನುಭವಿಸುವರೋ ಅವರು ದೇವರ ಕೃಪೆಯೆಂಬ ಹಸಿರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಹೇ ಸಾಧುಗಳೇ, ಹರಿಯನ್ನು ಭಜಿಸಿ ಜನರು ನಿರ್ಮಲರಾಗುವರು ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 19 : ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತೃಪ್ತಿ ತಣಿಸುವಿಕೆ ಎಂದರೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವಿಕೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಯಾರಿಗಾದರೂ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾದರೆ ರಾಮ-ರಸವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಎಲೈ ಮೂರ್ಖನೇ, ಮೃಗಜಲದಿಂದ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಬಿಡು, ಅಮೃತರಸದ (ಸುಧಾರಸದ) ಆಸೆಯನ್ನು ಮಾಡು. ಧ್ರುವನು ಕುಡಿದನು, ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಕುಡಿದನು ಮತ್ತು ರೈದಾಸನೂ ಕುಡಿದನು. ಗೋರಖನು ಕುಡಿದನು, ಮತ್ಸ್ಯೇಂದ್ರನೂ ಕುಡಿದನು. ಮೀರಾಳಂತೂ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಕುಡಿದಳು. ಯಾರು ಗುರುಮುಖನಾಗಿರುವನೋ, ಅವನು ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಕುಡಿಯುವನು. ಮನಮುಖನಿಗೆ ನಿರಾಶನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಹೇ ಸಂತರೇ, ಇದನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕುಡಿಯುವ ಆಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 20 : ರಸಾನುಭವ ಎಂದರೆ ರಸದೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗುವಿಕೆ ಎಂದು ದಾದುರ ಹೇಳಿಕೆ

ಕವಿ - ದಾದು :

ರಾಮರಸವು ಮಧುರವಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಸಂತನಿಗಷ್ಟೇ ಅದನ್ನು ಸೇವಿಸಲಾಗುವುದು. ಸದಾಕಾಲವು ಯಾರು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ರಾಮರಸವನ್ನು ಸೇವಿಸುವನೋ, ಆ ಪ್ರಾಣಿಯು ಅವಿನಾಶಿಯಾಗುವುದು. ನಾಮದೇವ, ಪೀಪಾ ಮತ್ತು ರೈದಾಸರು ಇದೇ ರಸದಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಕಬೀರನಂತೂ ಅದನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಕುಡಿದರೂ ದಣಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿಗೂ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರೇಮದ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಇದೆ. ಹೇ ಶುಕದೇವನೇ, ಸಿದ್ಧರು, ಸಾಧಕರು, ಯೋಗಿಗಳು, ಯತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ವಿಯರು ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಕುಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವರ ದಾಹ ಮಾತ್ರ ಅತ್ಯಪ್ರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅದು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ಭಯರಹಿತವಾಗಿದೆ. ಯಾರು ಈ ಮಧುರ ರಸವನ್ನು ಸೇವಿಸಿರುವರೋ, ಅವರು ಇದೇ ರಸದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುವರು. ಮಾಧುರ್ಯವು ಮಧುರತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಯಿತು. ಈಗ ದಾದು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವನು? (ಹೇಗೆ ಇರುವನು?)

ಪದ - 21 : ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಮದಿರೆಯ ಭಟ್ಟಿ ಇಳಿಸುವಿಕೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಕಬೀರರು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಸಹಜ ಸುಖವನ್ನು (ದೈವೀರಸವನ್ನು) ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸಂತರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ? ಅಂಥವರಿಗೆ ನನ್ನ ಜಪ ತಪ ಶಕ್ತಿಯ ದಲ್ಲಾಳಿಯನ್ನು ಕೊಡುವೆ. ಒಬ್ಬ ಮಧ್ಯಮಾರುವ ಹೆಂಗಸು ಹೇಗೆ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಮಧ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಳೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಒಂದು ಹನಿ ರಾಮರಸವನ್ನು ನನಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಕೊಡಬಹುದೇ? ದೇಹವನ್ನು ಮದಿರೆಯ ಮೊಹರು ಹಾಕಿದ ಮಡಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ. ಗುರುವಚನವನ್ನು ಬೆಲ್ಲವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ, ಪುಡಿ

ಮಾಡಿ ರಸ ತೆಗೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳ ಭಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದರಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದನು. ಯಾವಾಗ ಮದನನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಚುಕಲಾಗುವುದೋ, ಆಗ ಅನಾಹತನಾದ ಏಳುವುದು. ಸುಷುಮ್ಮವನ್ನು, ಶುದ್ಧಿಕರಣಗೊಳಿಸುವ ನಳಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ದಿವ್ಯರಸವು ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಜಿನುಗತೊಡಗಿತು. ನಂತರ ಮದಿರೆಯ ನಿರಂತರ ಧಾರೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಕಬೀರನು ತೃಪ್ತಗೊಂಡನು. ಈ ತರದ ಬದುಕು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಿದೆ. ಯಾರು ಗುರುವಿನಿಂದ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವನೋ, ಅವನಷ್ಟೇ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞನಿರುವನು ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 22 : ದೇವರ ದರ್ಶನದಿಂದ ಅಮಲೇರಿದ ಹುಚ್ಚು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ದೇವರ ದರ್ಶನದಿಂದ ಉನ್ಮತ್ತನಾದ (ಹುಚ್ಚನಾದ) ಮೂರ್ಖ ಫಕೀರನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಮಲೇರಿದೆ. ಸಧ್ಯ ಅವನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಇರುವನು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನ ಶ್ವಾಸದ (ಸ್ಮರಣೆಯ) ಬಟ್ಟಲು ಸತತವಾಗಿ ಉಪಸ್ಥಿತವಿದೆ. ಗುರುಮುಖಿಯಾದ ರತ್ನಪರೀಕ್ಷಕನಷ್ಟೇ ಅದನ್ನು ಕುಡಿದು ಉನ್ಮತ್ತನಾಗುವನು. ಈ ಸಂತನು ಪ್ರೇಮವೆಂಬ ಮದಿರೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ, ಅವನ ಜೊತೆಗಿರುವವರು ಸುಧಾರಿಸುವರು. ಇಂತಹ ಉನ್ಮತ್ತ ಸಂತನು ಮದವೇರಿದ ಆನೆಯ ಹಾಗೆ ಎಂಟೂ ಪ್ರಹರಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆದೂಗುತ್ತಾ ಇರುವನು. ಮೋಹಮಾಯೆಗಳ ಬಂಧನಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ, ಸಂದೇಹರಹಿತನಾಗಿ ಕೂಡುವನು. ರಾಜನಾಗಲಿ, ಬಡವನಾಗಲಿ, ಯಾವುದೇ ಭೇದವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಆಸನ ಮಾಡಿ, ಆಕಾಶವನ್ನು ಡೇರೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ; ಸಾಧುಗಳಂತೆ ಧೂಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉದ್ದ ನಿಲುಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. (ಮುಂದೆ) ಶುದ್ಧನಾಗಿ, ಪವಿತ್ರನಾಗಿ ಅವನು ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುವನು. ಸೇವಕನಿಗೆ (ದಾಸನಿಗೆ) ಸದ್ಗುರುವಿನ ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು. ಆಗ ಯಾವುದೇ ವಿನಾಶ ಘಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹ ಶಾಶ್ವತವಾದ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 23 : ದೇವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ನಾವು ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಮಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ನಾವು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಜಗದ ಜೊತೆಗಿನ ಗೆಳೆತನ ನಮಗೇಕೆ ಬೇಕು? ಯಾರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದಾರೋ, ಅವರು ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಖ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನು. ಯಾರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಮಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತಿನ ಜನ ಕೀರ್ತಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ವ್ಯಾಕುಲರಾಗಿ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ನಾವಂತು ಹರಿನಾಮದಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯ ವೈಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನನ್ನಿಂದ ಅಗಲುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಿಂದ ದೂರ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನೊಡನೆ (ಸ್ವಾಮಿಯೊಂದಿಗೆ) ಈಗ ಸ್ನೇಹ-ಪ್ರೇಮ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಈಗಲಿಯ ಕಳವಳ, ಅಶಾಂತಿ? ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು, ದ್ವೈತ ಭಾವವನ್ನು ಹೃದಯದಿಂದ ದೂರಗೊಳಿಸಿ, ಕಬೀರನು ಈಶ್ವರ-ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿರುವನು. ಕಿರಿದಾದ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದಾರಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ನಡೆದು ಹೋಗುವುದಾದರೆ, ಶಿರದ ಮೇಲೆ ಭಾರವಾದ (ದ್ವೈತದ) ಹೊರೆಯನ್ನೇಕೆ ಹೊತ್ತಿರುವೆ?

ಪದ - 24 : ದೇವರ ಸ್ವಾಧೀನದಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ

ಉನ್ನತತೆಯ ಸಮಚಿತ್ತತೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಮನಸ್ಸು ದೇವರ ದರ್ಶನದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದೇಕೆ? ಅಶ್ರುತ್ತಮ ವಜ್ರವನ್ನು ಕಂಡು ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟೆ. ಅದನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೇನು? ತಕ್ಕಡಿಯ ತಟ್ಟೆ ಹಗುರವಿದ್ದಾಗ ಮೇಲಕ್ಕೇರಿತು; ಅದು ಯಾವಾಗ ಸಮವಾಯಿತೋ, ಆಗ ಮತ್ತೇಕೆ ತೂಕ ಮಾಡಬೇಕು? ಧ್ಯಾನರೂಪಿ ಮದ್ಯ ಮಾರಾಟಗಾರ್ತಿ ಉನ್ನತಳಾಗಿ ತೂಕ ಮಾಡದೆ ಮದಿರೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯುವಳು. ಮಾನಸ

ಸರೋವರವನ್ನು ಹಂಸವು ಒಂದು ಸಲ ಮುಟ್ಟಿತೆಂದರೆ, ಸಣ್ಣ ಕೊಳ್ಳೆ, ತೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನೇಕೆ ಅದು ಶೋಧಿಸುವುದು? ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ನಿನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನು. ಹೊರಗೇಕೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡುವೆ? ಹೇ ಸಾಧುವೇ, ಸ್ವಾಮಿಯು ಎಳ್ಳಿನ ಹಿಂದೆಯೂ ಕಾಣುವನು ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 25 : ಅನಾಹತರೂಪಿ ಈಶ್ವರ ಕೃಪೆಯು ವಿಶ್ವಭ್ರಮೆಯ ಮೋಸದಿಂದ ಕಬೀರರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ರಾಮನ ಹೆಂಡತಿ (ಮಾಯೆ) ಜಗತ್ತನ್ನೇ (ಬಾಜಾರ) ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಸುರಲೋಕವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದು ಪಾತಾಳ ಲೋಕವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಹಾಕಾರ ಎಬ್ಬಿಸುವಳು. ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು, ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದಳು, ನಾರದ ಮುನಿಯ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಶೃಂಗಿ ಋಷಿಯನ್ನಂತೂ ನಾಶ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಳು. ಪರಾಶರನ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಗೆದಳು. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ಊದುವವರನ್ನು ಮತ್ತು ಚಿದಾಕಾಶಿಯರನ್ನು (ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರು) ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದಳು. ಇವರೆಲ್ಲ ಯೋಗೇಶ್ವರರು ಲೂಟಿಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ನಾವಾದರೂ ಸ್ವಾಮಿಯ ದಯೆಯಿಂದ ಪಾರಾದೆವು ಮತ್ತು ಶಬ್ದರೂಪಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆಚೆ ದಡವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆವು. ಹೇ ಸಾಧುಗಳೇ, ಈ ಮೋಸಗಾರ್ತಿಯಿಂದ ಜಾಗೃತವಾಗಿರಿ ಎಂದು ಕಬೀರ ಹೇಳುವರು.

ಪದ - 26 : ಕಬೀರರ ಸಹಜ ಸಮಾಧಿ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಹೇ ಸಾಧುಗಳೇ, ಸಹಜ ಸಮಾಧಿಯು ಹಿತವಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕವಾಗಿದೆ. ಗುರುವಿನ ಪ್ರತಾಪದ ಮೂಲಕ ಯಾವ ದಿನ ಅದು ಜಾಗೃತವಾಗಿದೆಯೋ, ಅಂದಿನಿಂದ ಅದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ, ಕಿವಿ ಮುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಷ್ಟ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ತೆರೆದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಿ ಗುರುತಿಸುವೆ ಮತ್ತು ನಗುನಗುತ್ತಾ

(ಆನಂದದಿಂದ) ಸುಂದರ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡುವೆ. ನಿರಂತರವಾದ ಶಬ್ದದ ಅನುಭವದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಲ್ಮಷಗಳೆಲ್ಲ ದೂರವಾಗಿವೆ. ನಾನು ಎದ್ದರೆ ಕೂತರೆ ತೀವ್ರವಾದ ಧ್ಯಾನ ಸಮಾಧಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇದೇ ಉನ್ಮನಿ ಅವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನದನ್ನು ಹಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸುಖ ದುಃಖಗಳಾಚೆಯಿರುವ ದ್ವಂದ್ವಾತೀತ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಪರಮಪದವಿದೆ (ಉನ್ಮನಿ). ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದಾಗಿ ಹೋಗಿರುವೆ ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 27 : ಆನಂದದ ಭಾವಪರವಶತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಮತ್ತು ದೇವರ ನಡುವಿನ ಭೇದದ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಮೌಲಾ

ಕವಿ - ಮೌಲಾ :

ನನ್ನ ಗುರು ಒಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನು. ಅವನು ನನಗೆ ಒಂದು ಕುರುಹು ಅಥವಾ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಮೂಕನಾದೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಶಾಶ್ವತ ನಿವಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಪಂಚಭೂತಗಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆ, ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, "ತತ್ವಮಸಿ" ಎಂಬ ಮಹಾವಾಕ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಬೋಧಿಸಲಾಯಿತು; ಅದರಿಂದ ನಾನು ಜಾಗೃತನಾದೆ. ನಾದ, ಬಿಂದುಗಳ ಕಲೆಯನ್ನು (art) ನೋಡಿ ಅರಿತು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದೆ. ಕೆಂಪು ಶೂನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಶ್ವೇತ ಶೂನ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮೂರನೆಯದಾದ ಕಪ್ಪು ಶೂನ್ಯವಿದೆ, ಅದನ್ನು ಸುಷುಪ್ತಿ ಎನ್ನುವರು. ಅದರ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶೂನ್ಯವಿದೆ, ಅದು ತೂರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಉಜ್ವಲ ಪ್ರಕಾಶದ ಬಗ್ಗೆ ಗುರು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಆ ಉನ್ಮನಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ದೇವರನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡೆ. ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ "ಭಕ್ತ ಮತ್ತು ದೇವರ:" ನಡುವಿನ ಭೇದವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆ. ಎರಡು ನಾಮಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಬರು-ಹೋಗುವುದು ತಪ್ಪಿತು. ಯಾರು ಕೆಂಪು, ಶ್ವೇತ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಶೂನ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ನೀಲಿ ಶೂನ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವನೋ, ಅವನೇ ಪೂರ್ಣಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಅರಿಯುವನು. ಯಾರು ಗುರುವನ್ನು ಪಡೆದು, ಅಮೃತರಸ ಸೇವನೆಯ ಕುರಿತು ತಿಳಿದಿರುವನೋ, ಅವನೇ ಈಶ್ವರನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಈ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊ ಎಂದು ಮೌಲಾ ಹೇಳುವರು.

ಪದ - 28 : ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಆತ್ಮ, (ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ) ಪೋಷಣೆಯ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಉನ್ನತಿ

ಕವಿ - ಸಖಾ (ಗಿರೀಶಚಂದ್ರ ಶರ್ಮಾ) :

ಈವರೆಗೂ ಸಾಧು, (ಸಾಧಕನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ) ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತನಾಗಿದ್ದ, ಈಗವನು ಅದನ್ನು ಮುರಿದು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿರುವನು. ಜಾಗೃತಗೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಶ್ವಾಸ ದೊರೆತು ಪೂಜಾರಿಯು ಮುಕ್ತನಾದನು. ಚಿಕ್ಕ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ (ಕಮಲದ ಮೊಗ್ಗಿನಿಂದ) ಮುಕ್ತವಾದ ತಕ್ಷಣ ಭ್ರಮರವು ಝೇಂಕರಿಸುತ್ತ, ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿ ಹಾರಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದು. ಈಗದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಯಿತು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಅದು ಸೀಮಿತ ಸದನದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇರಬೇಕು? ಇವತ್ತು ಈ ಹಕ್ಕಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಹಾರಾಡುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅದು ಅಸ್ಥಿಚುರ್ಮಮಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ (ಪಂಜರದಲ್ಲಿ) ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಈಗದು ಪರಮ ಪಾವನಮಯ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಖದ ಪರಮಾನಂದದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಾದ, ಬಿಂದು, ಕಲಾ (ನಾದ, ರೂಪ, ತೇಜ) ಇವುಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ರಾಗ, ತಾಳ, ಸ್ವರ, ಶ್ರುತಿ, ಆರೋಹ, ಅವರೋಹಗಳಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿ ಚಿತ್ತ ಸಂಗರಹಿತ ಮತ್ತು ಸಮಚಿತ್ತವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನು ಸಮಚಿತ್ತನಾಗಿ ಮಗ್ನನಾದಾಗ ವಾಣಿಯಿಂದ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಗೀತೆಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮುವವು. ಭಾವನೆಯು ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಕೊನೆಗೆ, ಪೂಜಾರಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ರೂಪದ (ಸ್ವರೂಪದ) ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಿರರ್ಗಳ ಮೌನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ನೂರಾರು ದಳಗಳ ಕಮಲವು ಅರಳಿತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಸ್ನೇಹಿತ ಕಪ್ಪೆಗೆ ಅದರ ಪರಿಮಳದ ಅರಿವೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯು ಯಾಚಿಸದೆ ಈ ದಿವ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು. ಫಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ವೃಕ್ಷವು, ಪರಮಾರ್ಥ ಪಥದಲ್ಲಿ ಭಾರದಿಂದ ಭೂಮಿಯೆಡೆ ವಾಲಿದೆ. ಈ ವೃಕ್ಷದ ನೆರಳಿಗೆ ಬರುವಂಥ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗೆ, ಸೌಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಎಂಬಂತೆ ಅಮೃತರಸದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಫಲಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಸಂತನ ಸ್ನೇಹವು (ಪ್ರೇಮ) ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿ ಮೇಲಿನ ಜಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಗಳವರೆಗೂ ಹರಡಿದೆ. ಮತ್ತವನ ತೇಜವು ಕ್ಷಿಪಿಜದ ಮೇರೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಪದ - 29 : ಜೋಗುಳದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನಂತದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಲನ ಹಾರಾಟ

ಕವಿ - ಗುಲಾಲ :

ತತ್ಪರೂಪಿ ಹಿಂಡೋಲಾವನ್ನು (ಜೀವಾತ್ಮನೆಂಬ ಕೂಸು) ಸದ್ಗುರುಗಳು ತೂಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತೂಗುತ್ತಿದೆ. ಹಗ್ಗಗಳಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು (ಆಧಾರ) ಕಂಬಗಳಿಲ್ಲದ ತೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವನು (ಜೀವಾತ್ಮನು) ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಂಟೂ ಪ್ರಹರಗಳಲ್ಲಿ ಝಣತ್ಕಾರವು ಏಳುತ್ತಿದೆ. ಹೇ ಸಖಿಯರೇ, ಅನುಭವ ಮಂಗಲಗೀತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಿಂಡೋಲ (ಜೋಗುಳ) ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಿರಿ. ಈಗ ಜನ್ಮ-ಮರಣದ ಚಕ್ರ ನಿಂತು ಹೋಗುವುದು. ತೊಟ್ಟಿಲು ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ದೂರ ಹೋಯಿತು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮ-ಪದಾರ್ಥ (ಆತ್ಮವು) ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಅತೀತವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ನನಗೆ ನನ್ನ ಸಖಿನು ಸಿಕ್ಕನು ಎಂದು ದಾಸ ಗುಲಾಲರು ಹೇಳುವರು.

ಪದ - 30 : ನಾನೀಗ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೇಕೆ

ಈಗ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಗೊಡವೆ? ಎಂದು ನರಹರಿನಾಥರು ಕೇಳುವರು

ಕವಿ - ನರಹರಿನಾಥ :

ನನಗೆ ಯಾರ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ? ನಾನು ನನ್ನ ಗುರುವಿನ ಮನೆಯ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದೇನೆ; ನಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ, ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ರಾಜನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೂ ನನಗಿಲ್ಲ. ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಗುರುಜ್ಞಾನದ ಗಾಢ ಉನ್ಮಾದದಲ್ಲಿ ತೂಗುತ್ತಿರುವೆ. ಗಗನ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ದಶವಿಧ ನಾದಗಳ ಧ್ವನಿ ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆ. ಮೂರೂ ಅವಸ್ಥೆಗಳಾಚೆಗಿರುವ ತೂರ್ಯಯ ಅಗ್ನಿ (ಧುನಿ) ಉರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವೆ. ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರಿಬ್ಬರೂ ಪಂಜುಗಾರರಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುವರು. ನಾನು ಅರ್ಧಕಪಾಲದಲ್ಲಿ ಅಮೃತವನ್ನು ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಕುಡಿಯುವೆ. ತೂರ್ಯಯು ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ಉನ್ನತಿಯಾಗುವುದು, ಮತ್ತದು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳ್ಳುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷಣದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿರಲಿ; ನಿನ್ನ ಕಲ್ಮಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ (ಪಾಪಗಳನ್ನು) ಸುಟ್ಟು

ಅಲಕ್ಷ್ಯ ದೇವರನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸು. ಭೋಳೆ ಫಕೀರನು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವು, ಹುಸಿ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾ ಮೋಸ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. “ನೀನಿಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಕೆಲಸ ಮಾಡು, ಈ ಡೇರೆ ಯಾವಾಗ ಕುಸಿಯುವುದೋ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು” ಹೀಗೆಂದು ನರಹರಿನಾಥರು ಶೀಘ್ರವೇ ಬಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುವರು.

ಪದ - 31 : ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ದೇವರ ಮುಂದೆ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಕುರಿತಂತೆ ರೈದಾಸರು

ಕವಿ - ರೈದಾಸ :

ನಾನೆಲ್ಲಿ ಈಗ ನಿನಗೆ ಆರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಲಿ? ಈ ವಿಷಯದಿಂದ ಸೇವಕ ದಾಸನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶುದ್ಧ ಚಿನ್ನದ ಆರತಿ ತಟ್ಟೆಯಿಂದ ದೀಪ ಬೆಳಗಿದರೂ, ಆ ಜಡ ಬೈರಾಗಿಗೆ ದೇವರ ದರ್ಶನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರ ರೋಮರೋಮದಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯರ ಶೋಭೆ, ಕಾಂತಿ ತುಂಬಿದೆಯೋ, ಅವನ ಮುಂದೆ ಆರತಿ ಬೆಳಗುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹವನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಏನು ಲಾಭ? ಪಂಚತತ್ವ ಮತ್ತು ತ್ರಿಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾಯೆಯ ದ್ರಷ್ಟಾರನು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವನು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಿರುವೆನು ಎಂದು ರೈದಾಸರೆನ್ನುವರು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದರೂ, ಅದು ಅವನ ಒಂದು ರೋಮಕ್ಕೆ (ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ) ಸಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಪದ - 32 : ಪಾಪರಹಿತತೆಯ ಮುಂದೆ ಕ್ಷಮೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ

ಕವಿ - ರೈದಾಸ :

ಹೇ ಮಾಧವನೇ, ನಿನ್ನ ಯಶಸ್ಸು ಪಾವನವಾಗಿದೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಘೋರ ಘಾತಕಗಳ ವಿಮೋಚಕನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯ ಗುಣಗಾನವು ಪಾಪವಿನಾಶಕವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಂದು ಜನರು ಹಾಗೂ ವೇದ ಗ್ರಂಥಗಳು ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವವು. ಹೇ ಧರಣಿಪಾಲಕನೇ, ನಾನು ಪಾಪವನ್ನೇ ಮಾಡದಿದ್ದಾಗ, ನಿನ್ನಾವ ನನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವೆ? ಕೊಳಚೆಯು ಶರೀರವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನೇ ಮಾಡದಿದ್ದಾಗ, ನೀರು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ತೊಳೆಯುವುದು?

ಮನಸ್ಸು ವಿಷಯ ರಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಯಿತೆಂದರೆ ಮಲೀನಗೊಳ್ಳುವುದು, ಆಗ ಹರಿನಾಮವೊಂದೇ ಅದನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸುವುದು. ನನ್ನ ಮನ, ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ತ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಗ ನೀನ್ಯಾವ ನನ್ನ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವೆ? ಹೇ ಪ್ರಭು, ನೀನು ದಯಾಳುವಾಗಿರುವೆ. ಯಾರಿಗೆ ಬಂಧನವೇ ಇಲ್ಲವೋ, ಅವರನ್ನೇಗೆ ನೀನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವೆ? ಎಂದು ರೈದಾಸರು ಕೇಳುವರು.

ಪದ - 33 : ಪ್ರಪಂಚದ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಕುರಿತಂತೆ ಕಬೀರರು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಯಾವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಅರಿತಿಲ್ಲ, ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿರುವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಅರಸನಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಆತ್ಯಂತ ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ಮತ್ತು ದುರಾಸೆಯಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರ್ಖರು "ನಾನು-ನನ್ನದು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವರು, ಯಾವುದನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹಲವರು ದಣಿದು ಹೋಗುವರು ಮತ್ತು ಅಸಂಖ್ಯರು ಮುಳುಗುವರು. ಪ್ರಭುವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆತೋರಿ, ನನಗೆ ಆದೇಶ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಕೆಲವರಿಗಾದರೂ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳು ಎಂದು. ನಾನಂತೂ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಸೋತು ಹೋದೆ. ಈಗ ನನಗ್ಯಾರೂ ದೋಷ ಕೊಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ಪದ - 34 : ಕಬೀರರ ಪರಿವಾರ-ಮುಕ್ತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಸದ್ಗುರುಗಳು ನನಗೆ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಅಮೃತರಸದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದೆ. ಮತ್ತದು ನನಗೆ ಆತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಈ ಶರೀರವೆಂಬ ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣ ಬಂಗಲೆಯಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ

ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಯನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವೆ. ಅದನ್ನು ಮೂಸಿ ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣ ಐದು ನಾಗರು ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ನಾಗಿಣಿಯರು ತಕ್ಷಣವೇ ಸಾಯುವರು. ಈ ಕಾಲಸರ್ಪವು ಇಡೀ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನುಂಗಿ ಹಾಕುವುದು. ಆದರೆ, ಸದ್ಗುರುವನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣ ಅದು ಭಯಭೀತವಾಗುವುದು. ಹೇ ಸೋದರನೇ ಕೇಳು, ಸದ್ಗುರುಗಳು ಪರಿವಾರಸಮೇತ (ಈ ಸಂಸಾರದಿಂದ) ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗುವರು ಎಂದು ಕಬೀರರನ್ನು ವರು.

ಭಾಗ - 2 ದೋಹೆಗಳು

ಪ್ರಕರಣ - 1:

ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು

ದೋಹೆ - 1 : ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆ

ಕವಿ - ರಹೀಮ :

ಪ್ರಸ್ಥಾನದ (ಮೃತ್ಯುವಿನ) ನಗಾರಿ ಎಂಟೂ ಪ್ರಹರಗಳಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬಂದವನು ಎಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುವನು? ಎಂದು ರಹೀಮರು ಕೇಳುವರು.

ದೋಹೆ - 2 : ಒಬ್ಬ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಹೋದರೆ, ಮಗದೊಬ್ಬ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವನು

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ

ಎಲೆಗಳನ್ನು (ಒಣಗಿದ ಹಣ್ಣೆಲೆ) ಉದುರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೋಮಲ (ಚಿಗುರಲೆ) ಎಲೆ ನಕ್ಕಿತು. (ಆಗ ಹಣ್ಣೆಲೆ ಅನ್ನುವುದು) ಎಲೈ ಮೂರ್ಖ ಎಲೆಗಳೇ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳ್ಮೆಯಿರಲಿ. ನಾವಾದರೂ ಉದುರಿ ಹೋದೇವು, ನಿಮಗೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಬರಬೇಕಾಗುವುದು.

ಆಮೇಲೆ ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳು ಆ ಗಿಡಕ್ಕೂ ಸಹ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದವು, " ಹೇ ಗಿಡವೇ (ಮರ), ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುವೆ ಕೇಳು, ಆ ದೇವರು ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆಂದರೆ, ಒಂದು ಬರುವುದು, ಒಂದು ಹೋಗುವುದು."

ದೋಹೆ - 3 : ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಳ್ವಿಕೆ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಈ ಕ್ಷಣಭಂಗುರ ಜೀವನದ ಮೊಗ್ಗು ನಾಳೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಳುವುದೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ, ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು? ಮಲಯ ಪರ್ವತದ ಮೇಲಿಂದ ಮಂದ, ಶುದ್ಧ ಮತ್ತು ಸುಗಂಧವಾದ ತಂಗಾಳಿಯು ನಾಳೆಯೂ ಬೀಸುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಕಲಿಪುರುಷನು ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲೆಡೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕೋಮಲ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅವನ ಹೊಡೆತಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಲಾಗುವುದೋ, ಇಲ್ಲವೋ? ಎಲೈ ನಾಲಿಗೆಯೇ, ಈ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಹರಿನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸು. ಅಂತ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿನಿನ್ನೆಗೆ ಚಲಿಸಲಾಗುವುದೋ, ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ದೋಹೆ - 4 : ದುರವಸ್ಥೆಯೇ ಮಾನವ ದೇಹದ ಅಂತಿಮ ಗತಿ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಅಪಕವಿದ್ವಾದ್ಗ (ಈ ಹಣ್ಣು) ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಅರ್ಥ ಮಾಗಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ರುಚಿಯಾಗಿರುವುದು. ಆದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಗಿದಾಗ ಅದು ಕಹಿಯಾಗುವುದು. ಹಾಗಾದರೆ ಇದ್ಯಾವ ಹಣ್ಣು ಸಖಿಯೇ?

ದೋಹೆ - 5 : ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಬಂದೆ, ಮಣ್ಣಿಗೇ ಹಿಂತಿರುಗುವೆ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ? ಗರ್ಭದಿಂದ ಹೇಗೆ ಜನಿಸಿದೆ? ಹೇಗೆ ಎಲ್ಲರ ಮುದ್ದಿನ (ಪ್ರೀತಿಯ) ವಸ್ತುವಾದೆ? ಎಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವೈಭವದಿಂದ ವಿರಾಜಮಾನನಾದೆ? ಕೊನೆಗೆ, ಯಾವ ತಗ್ಗು ಅಥವಾ ಹೊಂಡ ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮೂಳೆಗಳು (ಮೃತದೇಹ) ಬೀಳುವವು? ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇರಲಿ.

ದೋಹೆ - 6 : ಅಂತಿಮ ಚಿತೆಯು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗುವುದು.

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಮೂಳೆಗಳು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹಾಗೆ ಸುಡುತ್ತಿವೆ, ಕೂದಲು ಹುಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಸುಡುತ್ತಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸುಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಬೀರನು ದುಃಖಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಕರಣ - 2:
ನೈತಿಕ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ

**ದೋಹೆ - 1 : ದೇವರು ಮತ್ತು ಧನಲೋಭಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ
ಸೇವೆಗೈಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ**

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಇರುವೆಯೊಂದು (ಬಾಯಲ್ಲಿ) ಅಕ್ಕಿಯ ಕಾಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿತ್ತು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆದಕ್ಕೆ ಬೇಳೆಯ ಕಾಳು ಕಾಣಿಸಿತು. ಎರಡೂ ಸಿಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದರ ತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

**ದೋಹೆ - 2 : ಅದೇ ಒಂದು ನೀರಿನ ಹನಿ ಔಷಧಿಯಾಗಬಹುದು,
ಮತ್ತು ಆಗಬಹುದು ಅಥವಾ ವಿಷವಾಗಬಹುದು**

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಕದಳಿ ಹೂವಿನ ಮೇಲೆ, ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಪದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಅದೇ ಒಂದು (ಸ್ವಾತಿ) ನೀರಿನ ಹನಿ, ಮೂರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಣ (ರೂಪ)ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಸಂಗತಿಯಂತೆ ಅದು ಫಲ ನೀಡುವುದು.

ದೋಹೆ - 3 : ಸುತ್ತುವರಿದ ಸರ್ಪದ ವಿಷದಿಂದ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಮರವು ಕಲುಷಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ

ಕವಿ - ರಹೀಮ :

ಸ್ವಭಾವ ಪಕ್ಷವಾಗಿದ್ದರೆ (ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದರೆ) ಕುಸಂಗತಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು? ಚಂದನದ ಮರಕ್ಕೆ ಸರ್ಪವು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದರ ವಿಷ ಮರದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಹೀಮರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 4 : ಕಟುಕರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಕಬೀರನು ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ

ಕವಿ - ರಹೀಮ :

ಎಲೈ ಮನಸ್ಸೇ, ನಿನ್ನ ಗುಡಿಸಲು ಕಟುಕರ ವಸತಿಯ ಬಳಿ ಇದ್ದರೂ ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಭಾವ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಉಣ್ಣುವರು. ನೀನೇಕೆ ಉದಾಸನಾಗುವೆ? ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 5 : ನೃತ್ಯ ಕಲೆಯಿಂದ ಕಾಮಪ್ರಚೋದನೆ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

“ಧಿಕ್ಕಾರವಿದೆ, ಧಿಕ್ಕಾರವಿದೆ” ಎಂದು ಮೃದಂಗವೆನ್ನುವುದು. ಕಾಲ್ಗೆಜ್ಜೆಗಳು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವವು “ಯಾರಿಗೆ ? ಯಾರಿಗೆ?” ಎಂದು. ಆಗ, ವೇಶ್ಯೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತವಿದ್ದ ಜನರೆಡೆ ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಹೇಳುವಳು, “ಇವರಿಗೆ, ಇವರಿಗೆ, ಇವರಿಗೆ, ಇವರಿಗೆ” ಎಂದು.

ದೋಹೆ - 6 : ಸಂಗೀತವು ಅನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಬೇಕು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ನೀನು ಹಾಡಿರುವೆ, ಆದರೆ ಅದರರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮನದ ಮೋಹ ಅಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಪರುಷಮಣಿಯವರೆಗೂ ಮುಟ್ಟಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನೀನು ಇನ್ನೂ ಲೋಹವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿರುವೆ.

ದೋಹೆ - 7 : ಕೊಟ್ಟ ದಾನ ಮರಳುವುದು

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ವಸಂತ ಋತು ಯಾಚಕನಾದನು. ಎಲ್ಲ ಮರಗಳು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟವು. ಕೊಡುವುದರಿಂದ (ಆಗುವ ಉಪಯೋಗವೆಂದರೆ) ತಿರುಗಿ ಪುನಃ ಸಿಗುವುದು.

ದೋಹೆ - 8 : ಪಡೆಯುವಿಕೆಯ ಬಗೆಗಳು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಸಹಜ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುವುದು ಹಾಲಿನ ಸಮ; ಕೇಳಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನೀರಿನ ಸಮ; ಹೊಡೆದಾಡಿ, ಬಡಿದಾಡಿ, ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ರಕ್ತದ ಸಮ ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 9 : ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವುದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದ ನಿಯಮವಲ್ಲ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೊಡುವ ಕೈಯಾಗಿ ಮೇಲಿರಬೇಕು, ಪಡೆಯುವ ಕೈಯಾಗಿ ಕೆಳಗಿರಬಾರದು. ಯಾವ ದಿನ ಬೇಡಲು ಕೈ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡುವೆಯೋ, ಆ ದಿನ ನಿನಗೆ ಮರಣಾಂತಕವಾಗುವುದು ಎಂದು ತುಳಸಿದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 10 : ಈಶ್ವರ-ಪ್ರೇಮ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ

ಕವಿ - ತುಳಸಿಪತ್ನಿ :

ನನ್ನ ದೇಹವು ಅಸ್ಥಿಚರ್ಮಮಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ತೀವ್ರ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಇಂದು ನಿನಗೆ ಭವದ ಭೀತಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ದೋಹೆ - 11 : ಭಕ್ತನು ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನ ನಿಜ ರೂಪಗಳೆಂದೇ ನೋಡಬೇಕು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ಧಾವಿಸಿ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಭೇಟಿಯಾಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನು ಭೇಟಿಯಾಗುವನು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತುಳಸಿದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 12 : ಮನೆ ಬಿಡು ಮತ್ತು ಕಾಡನ್ನೂ ಬಿಡು, ದೇವನಗರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಮನೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೂ ಮನೆ ಹೋಗುವುದು, ಮನೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೂ ಮನೆ ಹೋಗುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ, ಮನೆ ಮತ್ತು ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ-ಪ್ರೇಮವೆಂಬ ಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿರು ಎಂದು ತುಳಸಿದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 13 : ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉರಿಯುವ ಕೊಳ್ಳಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಬೀರನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವನು. ಯಾರು ತನ್ನ ಮನೆ-ಮಠ (ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿ) ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಬೆಂಕಿ ಇಡುವನೋ, ಅವನೇ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬರಬಹುದು ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 14 : ಅವರು ಬಿದ್ದರೆ, ನುಚ್ಚುನೂರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಸಾಧು ಸಂತನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಠಿಣವಿದೆ. ಖರ್ಚುರದ ಮರವು ತುಂಬಾ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಮರದ ತುತ್ತ ತುದಿಯವರೆಗೂ ಯಾರು ಏರುವರೋ, ಅವರಷ್ಟೇ ಪ್ರೇಮ-ರಸವೆಂಬ ಖರ್ಚುರ ಫಲಗಳನ್ನು ಸವಿಯುವರು. ಯಾರು ಜಾರಿ ಬೀಳುವರೋ ಅವರು ನುಚ್ಚುನೂರಾಗಿ ಬಿಡುವರು.

ದೋಹೆ - 15 : ನೇಣುಗಂಬವೆಂದರೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಜಯಕ್ಕೆ

ಏಣಿಯಾಗಿದೆ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಮನ್ನೂರನು ಬಲಿಪೀಠವನ್ನೇರಿದನು. ಆಗವನು ಸ್ವಯಂ ಘೋಷಿತ ಈಶ್ವರ ಭಕ್ತರ ಮುಂದೆ ಹೀಗೆಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು, ಇದು (ಬಲಿಪೀಠವು) ದೇವರೆಡೆ ಏರಿ ಹೋಗುವ ಏಣಿಯಾಗಿದೆ. ಯಾರಿಗೆ ಬರುವ ಇಚ್ಛೆ ಇದೆಯೋ ಅವರು ಬರಬಹುದು.

ಪ್ರಕರಣ - 3:

ದೇವರು ಮತ್ತು ಸಂತರ ಸಂಬಂಧ

**ದೋಹೆ - 1 : ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಸಂತರಿದ್ದಾರೆ; ಅವರಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ
ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯರಾಗುತ್ತಾರೆ**

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಅಫೀಮು ಬೆಳೆಯುವ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಗಸಗಸೆಯ ಬೀಜಗಳು (ಅಫೀಮು ಬೀಜ) ಸಮಾನವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂತರು ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಸಗಸೆಯ ಬೀಜಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಭಾಗ್ಯದಿಂದೆಂಬಂತೆ ಕೆಂಪು ಬೀಜ ಇರುವುದು, ಉಳಿದೆಲ್ಲವೂ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಬೀಜಗಳಿರುವವು.

ದೋಹೆ - 2 : ಸಂತರು ಹಿಂಡಾಗಿ ಚಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಸಿಂಹಗಳು ಹಿಂಡಾಗಿ ಚಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಹಂಸಗಳು ಸಾಲಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳ ತುಂಬಿದ ಚೀಲಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇರೀತಿ, ಸಾಧುಗಳು ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ದೋಹೆ - 3 : ಈಶ್ವರನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರ್ಗತನಾಗಿರುವನು

ಕವಿ - ಕಬೀರ ಮತ್ತು ತುಳಸಿದಾಸ :

ಮದರಂಗಿ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಈಶ್ವರನು (ರಾಮನು) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿರುವನು ಎಂದು ತುಳಸಿದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ಕಸ್ತೂರಿ ಮೃಗದ ನಾಭಿಯಲ್ಲೇ ಕಸ್ತೂರಿ (ಸುಗಂಧ) ಗುಪ್ತವಾಗಿರುವುದು. ಆದರೆ ಮೃಗವು ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ವನದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸುತ್ತಾ ಅಲೆದಾಡುವುದು. ಅದೇ ರೀತಿ, ಈಶ್ವರನು ಎಲ್ಲರ ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನು. ಆದರೆ, ಜನ ಅವನನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ಶೋಧಿಸುತ್ತಾ ಅಲೆಯುವರು.

ದೋಹೆ - 4 : ಬಹಿಯಾರ್ಮಿ ಈಶ್ವರನು ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಈಶ್ವರನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವನು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಅಂತರ್ಯಾಮಿಗಿಂತ ಬಹಿಯಾರ್ಮಿ ರಾಮನು ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವನು. ಈಶ್ವರನ ನಾಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ದೇವರು ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಹೃದಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗದೆ ಕಲ್ಲಿನ ಕಂಬದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದನು.

ದೋಹೆ - 5 : ಬಹಿಯಾರ್ಮಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವದ ಅಂತಿಮ ಐಕ್ಯ ದೇವರ ಬಹುರೂಪಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಾಗುವುದು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಸಗುಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗುಣದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ, ಋಷಿ ಮುನಿಗಳು, ವೇದ ಪುರಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಡಿತರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವರು. ಯಾವುದು ಅಗುಣ (ನಿರ್ಗುಣ), ಅರೂಪ (ರೂಪವಿಲ್ಲದ್ದು), ಅಲಬಿ (ಅದೃಶ್ಯ) ಮತ್ತು ಅಜ (ಜನ್ಮರಹಿತ) ಇರುವುದೋ, ಅದೇ ಭಕ್ತರ ಪ್ರೇಮವಶವಾಗಿ ಸಗುಣರೂಪ ಧಾರಣೆ

ಮಾಡುವುದು. ಯಾರು ಗುಣರಹಿತನಿರುವನೋ (ನಿರ್ಗುಣ) ಅವನನ್ನೇ ಸಗುಣನಾಗುವನು? ಜಲ, ಹಿಮ ಮತ್ತು ಆವಿ ಹೇಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ (ಅವನಿರುವನು).

ದೋಹೆ-6 : ದೇವರ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ವಿನಾಶದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲನ್ನು ನೋಡಿ ಕಬೀರನು ಅಳತೊಡಗಿದ. ಎರಡೂ ಕಲ್ಲುಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಳುಗಳು ಇಡಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು.

ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು, ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಅನ್ನುವರು. ಆದರೆ, ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಗೂಟದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಕಾಳುಗಳು ಗೂಟಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವವೋ (ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವವೋ) ಅವೇ ಕಾಳುಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವವು.

ದೋಹೆ - 7 : ಸೀಮಿತ ಮಾನವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ನಾನು ರಾಮನ ನಾಯಿಯಾಗಿರುವೆ. ನನ್ನ ಹೆಸರು 'ಮೋತಿಯಾ' ಎಂದು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಮದ ಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ರಾಮನು ನನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುವನೋ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೋಗುವೆ ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 8 : ಎಲ್ಲಾ ಗೌರವಾದರ, ಘನತೆಗಳ ಮೂಲ ದೇವರು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಮೊದಲು ಮನೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವತ್ತು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು (ಅವರ) ಪಾದಪೂಜೆ ಮಾಡುವರು. ಅವತ್ತು ತುಳಸಿ ರಾಮವಿಹೀನರಾಗಿದ್ದರು. ಇವತ್ತು ರಾಮನೇ ಅವರ ಸೇವಕ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ದೋಹೆ - 9 : ಸಂತರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಚಿತ್ರಕೂಟದಡಿಯ ಘಾಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂತರ ಗುಂಪು ನೆರೆದಿತ್ತು. ತುಳಸಿದಾಸರು ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ತೇಯುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ರಘುವೀರನು(ರಾಮ) ತಿಲಕ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ದೋಹೆ - 10 : ದೇವರು ಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಪೂರೈಸುತ್ತಾನೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ದೇವರು ಮೊದಲು ವೇತನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಂತರ ಸೇವೆಯನ್ನು (ಕೆಲಸ) ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವನು. ಅಂತಹ ದೇವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ನೀನೇಕೆ ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವೆ.

ದೋಹೆ - 11 : ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸುಖಸಮುಚ್ಚಯವಾದ

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ಗಳತಿಯೇ, ನಡೆ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಜರಾಜನಿರುವನೋ (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ) ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಹಾಲು, ಬೆಣ್ಣೆ, ಮೊಸರನ್ನು ಮಾರುತ್ತಾ ಹರಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗೋಣ. ಎರಡನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದು.

ದೋಹೆ - 12 : ಸಾಧು ಎಂದರೆ ದೇವರ ಸಾಕಾರ ರೂಪ, ನಿಜರೂಪ ಎಂದರೆ ದೇವರ ನಿರಾಕಾರ ರೂಪ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ದೇವರ ಸಾಕಾರ ರೂಪ ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಸಾಧುವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವರ ರೂಪವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಿರಾಕಾರ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ, ನಿಜರೂಪವಿದೆ. ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡು.

**ದೋಹೆ - 13 : ಸಾಧುವಿನಲ್ಲಿ ನಿರಾಕಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ**

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಸಾಧುವಿನ ದೇಹವೆಂದರೆ ಒಂದು ಕನ್ನಡಿಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರಾಕಾರವು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗುವುದು. ನಿನಗೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡು.

ದೋಹೆ - 14 : ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಕಬೀರನು ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ರಾಮನ ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ದೃಢವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಮಗಹರನಲ್ಲಿ (ಊರು) ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದನು. ಕಬೀರದಾಸರು, ಅವಿನಾಶಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಕರಣ - 4:

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಯಾತ್ರೆಯ ಆರಂಭ

**ದೋಹೆ - 1 : ಸಂತನೆಂಬ ಹಂಸವು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ನೀರಿನಿಂದ
ಸತನಾಮವೆಂಬ ಹಾಲನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ**

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಸತನಾಮವು (ಅಂತಿಮಸತ್ಯ) ಕ್ಷೀರರೂಪವಾದರೆ(ಹಾಲು), ವ್ಯವಹಾರವು (ಸಂಸಾರವು) ಜಲರೂಪವಾಗಿದೆ (ನೀರು). ಸಾಧುವು ಹಂಸರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಅವನು ಎರಡನ್ನೂ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವನು.

ದೋಹೆ - 2 : ಗುರುವಿನ ಬೋಧನೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶುದ್ಧೀಕರಣ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಯಾವ ಗುರು ಸಿಕ್ಕಲಾಗರನಂತೆ, ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳಿಂದ ತಗಲಿದ ಕಿಲುಬನ್ನು ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಹಾಕುವನೋ, ಅಂತಹ ಗುರುವಿನ ಶ್ಲಾಘನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ದೋಹೆ - 3 : ಗುರುವಿನ ರಕ್ಷಣೆಯಡಿ (ಸಂಕಟಗಳಿಂದ) ನರಳುವುದು ಒಂದು ವರವೇ ಸರಿ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಗುರು ಕುಂಬಾರನಾದರೆ, ಶಿಷ್ಯನು ಕುಂಭನಿರುವನು (ಮಡಕೆ). ಗುರು ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಶಿಷ್ಯನ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವನು. ಹೊರಗಿನಿಂದ (ಮಡಕೆಯನ್ನು) ತಟ್ಟುವನು; ಆದರೆ, ಒಳಗಿನಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಗಳ ಆಧಾರ ಕೊಡುವನು.

ದೋಹೆ - 4 : ಅಪರಿಮಿತದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವವನೇ ನಿಜವಾದ ಗುರು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ಊದುವ ಗುರು ಸೀಮಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸೀಮಾತೀತ ಗುರು ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿರುವನು. ಸೀಮಾತೀತನಾದ ಗುರು ಲಭಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಶಾಶ್ವತ, ಅಚಲ ಸ್ಥಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು.

ದೋಹೆ - 5 : ಗುರು, ದೇವರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಗುರು ಮತ್ತು ಗೋವಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಿಗೆ ಮೊದಲು ವಂದಿಸಲಿ? ಹೇ ಗುರು, ನಾನು ನಿನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನೀನು ನನಗೆ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ತೋರಿಸಿದಿ.

ದೋಹೆ - 6 : ಗುರುವಚನ ಮಾತ್ರ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಚಂದ್ರರನ್ನು ತಂದಿಡಿ ಅಥವಾ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಡಿ. ಆದರೆ, ಸದ್ಗುರುಗಳ 'ಶಬ್ದ'ದ ಹೊರತು ಅಜ್ಞಾನದ ಅಂಧಕಾರ ಎಂದಿಗೂ ದೂರವಾಗದು.

ದೋಹೆ - 7 : ನಾಮದ ಅಧೀನವಾಗಿರುವ ಸಗುಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗುಣ ದೇವರು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ನಿರ್ಗುಣ ಮತ್ತು ಸಗುಣವೆರಡೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಆಗಿವೆ. ಎರಡೂ, ಅನಿರ್ವಚನೀಯ (ಅಕಥನೀಯ), ಅಗಾಧ, ಅನಾದಿ ಮತ್ತು ಅನುಪಮವಾಗಿವೆ. ಯಾವ ನಾಮವು ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಎರಡನ್ನೂ ತನ್ನ ಅಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆಯೋ, ಆ ನಾಮವು ಅವೆರಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಮತ.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ನಾಮದ ಪ್ರಭಾವ ನಿರ್ಗುಣಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ವಿಚಾರಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ, ನಾಮವು ರಾಮನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿದೆ ಎನ್ನುವುದಾಗಿದೆ.

ದೋಹೆ - 8 : ಗ್ರಹಿಸಲಾಗದ್ದನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆ ಗ್ರಹಿಸುವಿರಿ? ಎಲೈ ಮೂರ್ಖನೇ, ದೇವರ ನಾಮದ ಮೇಲೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಆತ್ಮವನ್ನು ನೋಡು; ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡು. ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯದ ನಡುವೆ ಏನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನೋಡು. ಹೇ ಪಾಮರನೇ, ಅಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡುವೆ? ರಾಮನಾಮದ ಜಪ ಮಾಡು.

ದೋಹೆ - 9 : ರಾಮನ ನಾಮದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸ್ಥಿತಿ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

'ರಾಮ'ನಾಮದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ರೇಫ('ರ'ಕಾರ) ಮತ್ತು ಅನುಸ್ವಾರ. ಅವರೆಡೂ ಭತ್ತ (ಕೊಡೆ) ಮತ್ತು ಮುಕುಟಮಣಿಯ ಸಮಾನವಿದ್ದು, ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೇಲೆ ವಿರಾಜಿಸುವವು. (ಇದು ಕೇವಲ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ).

ದೋಹೆ - 10 : ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವ ನಾಮ ಮತ್ತು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯದ ನಾಮ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ರಾಮನಾಮವನ್ನು ವಂಚಕ, ಋಷಿಮನಿ, ಕಳ್ಳ ಎಲ್ಲರೂ ಉಚ್ಚರಿಸುವರು. ಆದರೆ, ಯಾವ ನಾಮದಿಂದ ಧ್ರುವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಹ್ಲಾದರು ಪಾರಾಗಿ ಹೋದರೋ, ಆ ನಾಮ ಬೇರೆಯದೇ ಆಗಿದೆ.

ದೋಹೆ - 11 : ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲಿನ ನಾಮವು ಒಳ-ಹೊರಗೆ ಕೂಡಿಯೇ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಒಳ-ಹೊರಗೆ ಕೂಡಿಯೇ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗುವುದನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವಿರಾದರೆ, ಮುಖದ್ವಾರದ ನಾಲಿಗೆಯೆಂಬ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಮದ ಮಣಿ ದೀಪವನ್ನು ಇಡಬೇಕು ಎಂದು ತುಳಸಿದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 12 : ನಾಮವು ಪಾಪಿಯನ್ನೂ ಸಂತನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ರಾಮನ ನಾಮವು ಕಲ್ಪತರುವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸುಖದ (ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿ) ನಿವಾಸವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಾನು ಬಂಗಿ ಗಿಡದಿಂದ ತುಳಸಿಯಾದೆ ಎಂದು ತುಳಸಿದಾಸರು ಹೇಳುವರು.

ದೋಹೆ - 13 : ನಾಮ ಮಾತ್ರ ಅಮರತ್ವವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಶೂನ್ಯವು ಸಾಯುವುದು; ಅಜಪಾಜಪವು ಸಾಯುವುದು; ಅನಾಹತವೂ ಸಾಯುವುದು. ಆದರೆ, ದಾಸ ಕಬೀರನು ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ರಾಮನಾಮ ಜಪಿಸುವನು.

ದೋಹೆ - 14 : ಪ್ರಸ್ತುತ ಕ್ಷಣದ ಮೌಲ್ಯ ಅತ್ಯಧಿಕ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ನಾಳೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಇವತ್ತು ಮಾಡು ಮತ್ತು ಇವತ್ತು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಈಗಲೇ, ಈ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮಾಡು. ಯಾವ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಪ್ರಳಯವಾಗಬಹುದು. ಆಗ ನೀನ್ಯಾವಾಗ ಮಾಡುವೆ?

ದೋಹೆ - 15 : ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶ್ವಾಸದ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ ಮತ್ತು ಕಬೀರ :

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಭಜಿಸು. ಶ್ವಾಸವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಹೋಗಗೊಡಬೇಡ. ಶ್ವಾಸವನ್ನುವದು ಪರ ಊರಿನ ಅತಿಥಿಯ ಹಾಗೆ. ಅದು ತಿರುಗಿ ಬರುವುದೋ, ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯಿಲ್ಲ. (ಕಟ್ಟಿಗೆಯ) ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ನಾಮ ಪೋಷಿಸುವ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಟು ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಮೇರುಮಣಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ವಾಸದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಜಪಾದ ಜಪ ಮಾಡು. ಪರಮತತ್ವದ ಧ್ಯಾನಮಾಡು. ಆಗ ನೀನೇ "ಸೋಽಹಂ" ಆಗಿರುವುದು ತಿಳಿಯುವುದು.

ದೋಹೆ - 16 : ದೇವರು ಕಿವುಡನಲ್ಲ, ಮೌನವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸು

ಕವಿ - ಅಕಬರ ಇಲಾಹಾಬಾದಿ ಮತ್ತು ಕಬೀರ :

ಸುಣ್ಣದ ಹರಳು, ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಅದರ ಮೇಲೆಲೇರಿ ಮುಲ್ಲಾ ಅಜಾನನ್ನು ಕೂಗುವನು. ದೇವರೇನು ಕಿವುಡನಾಗಿರುವನೇ? ಉಗಿಬಂಡಿಯ (train) ಸಿಕ್ಕು ಅಜಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಭಯ, ನಿಯಮಿತ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಿಕ್ಕನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೇಖನು (ಮುಲ್ಲಾ) ತನ್ನ ಎದೆಬಡಿದುಕೊಂಡು ಆಳತೊಡಗಿದನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ್ಕಿಂತ ಕಿರುಚುವ ಕತ್ತೆಯೇ ಉತ್ತಮ, ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ದೇವರ ಪ್ರತಿಮೆಗಿಂತ ಉತ್ತಮ; ಮುಲ್ಲಾನಿಗಿಂತ ಕೂಗುವ ಹುಂಜವೇ ಉತ್ತಮ. ಏಕೆಂದರೆ, ಮಲಗಿರುವ ಜನರನ್ನು ಅದು ಎಚ್ಚರಿಸುವುದು.

ದೋಹೆ - 17 : ಮನಸ್ಸಿನ ಅಲೆದಾಟದ ನಿಯಂತ್ರಣ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಜಪಮಾಲೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವುದು, ನಾಲಿಗೆ ಬಾಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವುದು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಹತ್ತೂ ದಿಶೆಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವುದು. ಇದು ನಿಜವಾದ ಧ್ಯಾನವಲ್ಲ.

ದೋಹೆ - 18 : ದೇವರ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಿನ ತೀವ್ರ ಏಕಾಗ್ರತೆ

ಕವಿ - ರಹೀಮ :

ರಹೀಮ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸುಂದರವಾದ ಚಕೋರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚಂದ್ರನಡೆ ನಿರಂತರವಾಗಿರುವುದು.

ದೋಹೆ - 19 : ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಧರ್ಮಶಾಲೆಯೊಳಗೆ ಹೊರಗಿನವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾರರು

ಕವಿ - ರಹೀಮ :

ಪ್ರಿಯತಮನ ಶೋಭೆ, ಕಾಂತಿ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದೆ. ಬೇರೆ ಶೋಭೆ, ಹೊಳಪು ಎಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಳ್ಳಬೇಕು? ಒಂದು ಧರ್ಮಶಾಲೆಯು ಯಾತ್ರಿಕರಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಂತರ ಬಂದ ಯಾತ್ರಿಕರು ತಿರುಗಿ ಹೋಗುವರು ಎಂದು ರಹೀಮ ಹೇಳುವರು.

ದೋಹೆ - 20 : ಸಕ್ರಿಯ ಪ್ರಯತ್ನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಯಾರು ಆಳವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಶೋಧಿಸುವರೋ, ಅವರಿಗಷ್ಟೇ ದೊರೆಯುವುದು. ಮೂರ್ಖನಾದ ನಾನು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವ ಭಯದಿಂದ, ದಡದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ.

ದೋಹೆ - 21 : ಪ್ರಪಂಚದ ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಡಿ

ಕವಿ - ಅಕಬರ ಇಲಾಹಾಬಾದಿ :

ಪಈ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅಕಬರನು ದೇವರ ನಾಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು ಎಂದು ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಿಗಳು (ಸಿ.ಐ.ಡಿ. ವರದಿಗಾರರು) ಠಾಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವವರ ವಿರುದ್ಧ ವರದಿ ಮಾಡುವರು.

ದೋಹೆ - 22 : ಸಂತೋಷದಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ

ಅಸಂತೋಷದಿಂದಾಗಲಿ ದೇವರ ನಾಮವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಇಂತಹ ನಾಮವನ್ನು ದುಃಖದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಸುಖದಲ್ಲಾಗಲಿ ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ, ಭಜಿಸು ಎಂದು ತುಳಸಿದಾಸರೆನ್ನುವರು. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಗಳು, ಮೇಲ್ಛುಬಿವಾಗಲಿ, ಕೆಳಮುಖವಾಗಲಿ ಹೇಗೆ ಬಿತ್ತಿದರೂ ಸರಿ, ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿದೆ.

ದೋಹೆ - 23 : ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ, ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿಂದ, ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಅಥವಾ ದ್ವೇಷದಿಂದಲಾದರೂ ಸರಿ, ದೇವರ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ನಂಬಿಕೆಯಿರಲಿ, ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿರಲಿ, ಆಲಸ್ಯವಿರಲಿ ಅಥವಾ ಹಗೆತನವಿರಲಿ ಏನೇ ಇರಲಿ, ನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸುವುದರಿಂದ ಹತ್ತು ದಿಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವಾಗುವುದು. ಶಂಕರನು ಶ್ರದ್ಧೆ-ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಾಮ ಜಪಿಸುವನು. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮತ್ತು ಬಲಿ (ಚಕ್ರವರ್ತಿ) ಅರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಂಭಕರ್ಣನು ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ರಾವಣನು ಮತ್ಸರದಿಂದ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದರು.

ದೋಹೆ - 24 : ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ಹುಸಿಗೌರವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ ಮತ್ತು ರಹೀಮ :

ದೇವರ ಓಣಿಯು ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯವನಿಗೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ನೀನಿದ್ದರೆ (ಅಹಂಕಾರವಿದ್ದರೆ) ದೇವರಿಲ್ಲ, ದೇವರಿದ್ದರೆ ನೀನಿಲ್ಲ.

ಪ್ರೇಮ-ರಸವನ್ನು (ಅಮೃತಪಾನ) ಕುಡಿಯಲು ಬಯಸುವೆ ಮತ್ತು ಮಾನವೂ (ಕೀರ್ತಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ) ಬೇಕೆನ್ನುವೆ. ಒಂದೇ ಒರೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದು, (ನಾನು) ಈ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಿಲ್ಲ, ಈ ಕಿವಿಗಳಿಂದ ಕೇಳಿಲ್ಲ.

ದೋಹೆ - 25 : ಸಗುಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗುಣ ಎರಡೂ ಮೀರಿದ್ದರ ಮೇಲೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಸಗುಣದ ಸೇವೆ ಮಾಡು; ನಿರ್ಗುಣದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊ. ಯಾವುದು ನಿರ್ಗುಣ ಮತ್ತು ಸಗುಣದಾಚೆಗೆ ಇರುವುದೋ, ಅದರ ಮೇಲೆಯೇ ಧ್ಯಾನವಿರಲಿ.

ದೋಹೆ - 26 : ದೇವರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಧ್ಯಾನವೇ ನಿಜವಾದ ಧ್ಯಾನ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಸದ್ಗುರುಗಳು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗದ (ಅಂತಿಮಸತ್ಯ, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ದೈವೀಶಕ್ತಿ) ಧಾರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಧಾರೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ, ದೇವರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡು ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 27 : ಅನಾಹತನಾದದ ಸಹಾಯದಿಂದ ದೇವರ ನಾಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮೈಲಿ ದೂರವಿದ್ದರೂ, ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಅವರೆಡೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿ. ತೂರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಶಬ್ದದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಶಬ್ದ ತುರಂಗದ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಸಂದೇಶವು (ಶಬ್ದಗಳು) ಕ್ಷಣಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಂದು-ಹೋಗಿ ಮಾಡುವುದು.

**ದೋಹೆ - 28 : ಓ ದೇವರೇ, ಮೀನಿಗೆ ಸರೋವರವಿರುವಂತೆ,
ನೀನು ನನಗೆ ಏಕೈಕ ಆಶ್ರಯದಾತನಾಗಿರುವೆ**

ಕವಿ - ರಹೀಮ :

ಸರೋವರವು ಬತ್ತಿಹೋಯಿತೆಂದರೆ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾರಿಹೋಗಿ ಬೇರೆಡೆ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವವು. ಆದರೆ, ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಲ್ಲದ ದೀನ ಮೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಹೇಳು?

ದೋಹೆ - 29 : ಸನ್ನಿಹಿತ ಅಪಾಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಪ್ರವಾಹದ ನೀರು ದೋಣಿಯ ಅಂಚಿನವರೆಗೂ ತುಂಬಿಹೋಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಚಂಡಮಾರುತವು ಬೀಸುತ್ತಿದೆ. ಹೇ ರಘುವರನೇ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆದೋರಿ, ನದಿಯಾಚೆ ದಡಕ್ಕೆ ಪಾರು ಮಾಡು.

**ದೋಹೆ - 30 : ಒಮ್ಮನಸ್ಸಿನ ಭಕ್ತಿಯು ವಿಪತ್ತುಗಳ ತೀವ್ರ
ಹೊಡೆತವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು**

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಒಂದೇ ನಂಬಿಕೆ, ಒಂದೇ ಬಲ, ಒಂದೇ ಭರವಸೆ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಘನಶ್ಯಾಮ ರಾಮನಿಗಾಗಿ ತುಳಸಿದಾಸರು ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮೋಡಗಳು ಬೇಕಾದರೆ ಗುಡುಗು, ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಲಿಕಲ್ಲಿನ ಮಳೆ ಸುರಿಸಿ ಚಾತಕದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಮಾಡಲಿ, ಆದರೆ, ಚತುರ ಚಾತಕಕ್ಕೆ ನಾಮದ ವಿಸ್ಮರಣೆ ಆಗಬಾರದು.

ಮಳೆ ಸುರಿಯಲಿ, ಗುಡುಗು ಗರ್ಜಿಸಿ ಹೆದರಿಸಲಿ ಮತ್ತು ಕಠೋರ ವಜ್ರದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲಿ (ಮಿಂಚು) ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಚಾತಕ ಎಂದಾದರೂ ಕರುಣಾಮಯಿ ಮೋಡಗಳೆಡೆ ನೋಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಡೆ ನೋಡುವುದೇ?

ಬೇಟೆಗಾರನು ಚಾತಕಕ್ಕೆ ಬಾಣ ಹೊಡೆದಾಗ, ಅದು ಪುಣ್ಯಜಲದಲ್ಲಿ (ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ) ಬಿದ್ದಿತು. ಹೀಗಾದರೂ ಅದು ತನ್ನ ಚುಂಚನ್ನು ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಸಿ ಮೋಡದೆಡೆ ನೋಡುವುದು. ಸಾಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲೂ, ಚಾತಕದ ಪ್ರೇಮರೂಪಿ (ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ) ವಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ಗೀರು ಬೀಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತುಳಸಿದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ಪ್ರಕರಣ - 5:
ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅನುಭಾವದತ್ತ

ದೋಹೆ - 1 : ಅಂತಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಇದು ಕಾಗದ ಪತ್ರದ ವ್ಯವಹಾರವಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಈಗ ವಧು-ವರರ ಮಿಲನವಾಯಿತೆಂದರೆ (ಮದುವೆ) ಸಮಾರಂಭವು ಮಂದವಾಗುವುದು.

**ದೋಹೆ - 2 : ನೋಡಿದರೂ, ಅದನ್ನವರಿಗೆ ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ;
ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಅದನ್ನವರಿಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ**

ಕವಿ - ತುಳಸಿದಾಸ :

ಈ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ (ಕಣ್ಣಿನ) ಪೊರೆ ಬಂದಿದೆ. ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುವ ವಸ್ತುಗಳೂ ಕಾಣದಾದವು. ಇಂತಹ ಬದುಕಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ಎಂದು ತುಳಸಿದಾಸರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 3 : ಆಂತರಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆ

ಕವಿ - ಸೂರದಾಸ :

ನಾನು ನಿರ್ಬಲನೆಂದು ತಿಳಿದೂ ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗು ನೋಡೋಣ. ಆಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಬಲನೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವೆ.

ದೋಹೆ - 4 : ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಯಾವ ರೀತಿ ಮೂಕನಿಗಷ್ಟೇ ಮೂಕನ ಸಂಕೇತಗಳು ತಿಳಿಯುವವೋ ಅದೇ ರೀತಿ, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯ ಸಂಕೇತಗಳು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಷ್ಟೇ ತಿಳಿಯುವವು.

ದೋಹೆ - 5 : ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಹನಶೀಲತೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಯಾರು ನೋಡುವರೋ, ಅವರು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾರು ಮಾತನಾಡುವರೋ ಅವರು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಕೇಳುವರೋ ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಲಿಗೆ, ಕಣ್ಣು ಮತ್ತು ಕಿವಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರು ತಿಳಿಹೇಳುವರು?

ದೋಹೆ - 6 : ನನ್ನ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಾಮವು ಚಿಗುರೊಡೆದಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನೇಕೆ ವ್ಯರ್ಥ ಬಡಬಡಿಸಬೇಕು?

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಸದ್ಗುರುಗಳು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಗುಣ (ತ್ರಿಗುಣಗಳ) ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವ್ಯವಹಾರವು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿತಗೊಂಡು ಸ್ಥಗಿತವಾದವು. ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ನಾಮವು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಆಪತ್ತುಗಳ ಚೀರಾಟ ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು. ಈಗ ಬಡಬಡಿಸಿ ನನ್ನ ಸಂಕಷ್ಟಗಳೂ ಸತ್ತು ಹೋಗಲಿ!

ದೋಹೆ - 7 : ದೇಹದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರೋಮದಿಂದ ದೇವರ ನಾಮದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಮೂಳೆಗಳು ಒಣಗಿ ದೇಹ ಪಂಜರವಾಯಿತು. ನರಗಳೂ ಒಣಗಿ (ತಂಬೂರಿಯ) ತಂತಿಗಳಾದವು. ರೋಮರೋಮಗಳಿಂದ ಸ್ವರ(ಅನಾಹತನಾದ) ಏಳುತ್ತಿದೆ. ಹೇ ದೇವರೇ, ನಿನ್ನ ನಾಮವು ಮೊಳಗುತ್ತಿದೆ.

ದೋಹೆ - 8 : ನಾನೀಗ ನನ್ನೊಳಗಿನ ಸಂಗೀತಗಾರನನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವನಿಂದ ಬಹುವಿಧ ಸಂಗೀತವು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ದೈವೀ-ಪ್ರೇಮ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಡೋಲು, ನಗಾರಿ, ತಂತುವಾದ್ಯ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧ ಸಂಗೀತವಾದ್ಯಗಳು ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈಗ ದೇಗುಲಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸುತ್ತಾ ಯಾರು ಅಲೆಯುವರು? ಸಂಗೀತಗಾರನು ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಕ್ಕಿರುವನು.

ದೋಹೆ - 9 : ನಿರಂತರ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಜಾಗರೂಕ ನಮ್ರತೆ ಮಾತ್ರ ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತವನ ಶಬ್ದದ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಪುರುಷನು ಮುಕ್ತಿದಾಯಕನಾಗಿರುವನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮನೆಯವನಾದರಷ್ಟೇ ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಕೇವಲ ಅವನ ಮನೆಯವರಾದರೇನು? ಅವನ ಆಸನದ (ಸಿಂಹಾಸನದ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಿಂಹಾಸನದ ಕಾಲುಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವನೇ, ಶೂರವೀರನಿರುವನು. ಅವನೇ 'ಶಬ್ದ-ಪ್ರೇಮಿ'ಯಾಗುವನು.

ದೋಹೆ - 10 : ಶಬ್ದದ ತಾತ್ವಿಕ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮಹತ್ವ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಶಬ್ದವು ಶಬ್ದದಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಭೂತವಾಗಿದೆ (ಗರ್ಭ). ಶಬ್ದವೇ ಶಬ್ದದ ಶಿರವಾಗಿದೆ. (ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಬಲ). ಶಬ್ದದಿಂದಲೇ ಶಬ್ದದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಾಗುವುದು (ಕುರುಹು, ಸಾಧನ) ಶಬ್ದವೇ ಶಬ್ದದ ಈಶ್ವರವಾಗಿದೆ.

ದೋಹೆ - 11 : ಶಬ್ದವು ಸತತವಾಗಿ ಏರುವ ಏಣಿಯಾಗಿದೆ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಜೇಡರ ಹುಳ (ತಾನು ಹೆಣೆದ) ತಂತುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೇಲೇರುವುದು, ಮೇಲೇರಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಳಗಿಳಿಯುವುದು. ಆದರೆ ಸಂತನು ಶಬ್ದದ ಮೂಲಕ ಏರುವನು, ಆದರೆ ಸತತವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಏರುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವನು.

ದೋಹೆ - 12 : ದೇವರೆಂಬ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಸಂತನೊಬ್ಬ ಕಪ್ಪೆಚಿಪ್ಪು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವದ ಮತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ (ಹರಿ-ರೂಪ) ದೇವರೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ, ಸಾಧುವೆಂದರೆ ಕಪ್ಪೆಚಿಪ್ಪು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಅದರಲ್ಲಿ (ಬಿಂದುರೂಪ ಅಥವಾ ನಾಮರೂಪ) ಮುತ್ತುಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು. ಇದರ (ಮುತ್ತಿನ) ಬೆಲೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಬೇರೆ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಏರುತ್ತದೆ.

ದೋಹೆ - 13 : ನಾದ ಮತ್ತು ರೂಪದ ಅನುಭವದ ಸಂಯೋಜನೆ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಹನಿ, ಹನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವುದು, ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಹನಿಯು ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಸಮರಸವಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅಪರೂಪಕ್ಕೊಬ್ಬ ತಿಳಿದಿರುವನು.

ದೋಹೆ - 14 : ದೇಹದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರೋಮವು

ದೇವರ ನಿಜ ದೀಪವೇ ಆಗಿದೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಶೂನ್ಯ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ (ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ) ಮನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಧುರ ಶಬ್ದಗಳು ಬಾರಿಸತೊಡಗಿದವು. ರೋಮ ರೋಮಗಳು ದೀಪಗಳಾದವು ಮತ್ತು ದೀನದಯಾಳನಾದ ಈಶ್ವರನು ಪ್ರಕಟನಾದನು.

ದೋಹೆ - 15 : ಗುಡುಗು ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಅಮೃತವನ್ನು (ಮಳೆ) ಸುರಿಸಿದಾಗ (ಅದರಲ್ಲಿ) ಕಬೀರನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವನು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಗಗನದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾದ ಮೋಡಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುವವು ಮತ್ತು ಅಮೃತರಸವನ್ನು ಸುರಿಸುವವು. ನಾಲ್ಕು ದಿಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಧಳಧಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಬೀರ ದಾಸರು (ಇದರಲ್ಲಿ) ತೊಯ್ದು ಹೋಗುವರು.

ದೋಹೆ - 16 : ದೇವರ ವೈಭವವನ್ನು ಆನಂದಿಸುವ ತೃಪ್ತಿಯು ಅತ್ಯಪ್ತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದು

ಕವಿ - ಧರನಿದಾಸ :

1) ಕಣ್ಣುಗಳು ದೇವರ ಸುಂದರ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಕಣ್ಣೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪರಮ ಪ್ರೇಮ-ರಸವನ್ನು (ಅಮೃತರಸ) ಪದೇ ಪದೇ, ಸತತವಾಗಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವೆ, ಆದರೂ ನನ್ನ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಹಿಂಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

2) ದೇವರ ರೂಪ ಅತಿಶಯ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯೆಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸಲೂ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪರಮ ಪ್ರೇಮ-ರಸ ಪದೇ ಪದೇ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಹಿಂಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ದೋಹೆ - 17 : ಆನಂದದ ಭಾವಪರವಶತೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಾಣಿಯು ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಭಕ್ತಿ-ಪ್ರೇಮಗಳಿಂದ ಶರೀರವು ತುಂಬಿ, ಅಂತಃಕರಣದೊಳಗೆ ಉಜ್ವಲ ಪ್ರಕಾಶವು ಬೆಳಗಿತು. (ಜೀವಾತ್ಮನು) ಪರಮಾನಂದದ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ವಾಣಿಯು ಸುಗಂಧಿತವಾಯಿತು.

ದೋಹೆ - 18 : ಧ್ಯಾನದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಟನಾದ ಪುರುಷನಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು ಜ್ಯೋತಿಯು ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು. ಅದರಲ್ಲೊಬ್ಬ ನಿರಾಲಂಬ ಪುರುಷನಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ (ತನು, ಮನದಿಂದ) ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೆನು.

ದೋಹೆ - 19 : ಹೃದಯದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವುದು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಹೃದಯದಲ್ಲೊಂದು ಕನ್ನಡಿಯಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಖ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ದ್ವೈತಭಾವನೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾದಾಗಲೇ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದೋಹೆ - 20 : ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಎಂದರೆ ದೃಷ್ಟಿಯ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಎಲ್ಲರೂ ಅನ್ನುವರು “ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವೆ, ಪ್ರೀತಿಯಾಯಿತು” ಎಂದು. ಆದರೆ ವ್ಯಾಮೋಹವೆನ್ನುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಭೂತಸಂಚಾರವೇ(ಬಾಧೆ)ಯಾಗಿದೆ. ಯಾವುದರಿಂದ ಪಾರದರ್ಶಿತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ, ಆ ವ್ಯಾಮೋಹ (ಒಲವು, ಬಯಕೆ) ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾಗಿದೆ.

ದೋಹೆ - 21 : ದೇವರನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ, ಅವನಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗುವುದು

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನನ್ನು (ದೇವರನ್ನು) ಶೋಧಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಟೆ. ಶೋಧಿಸುತ್ತಾ ಶೋಧಿಸುತ್ತಾ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಶೋಧಿಸಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಿಯನನ್ನು ನಾನು ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತನಾದ.

ದೋಹೆ - 22 : ದೇವರೆನ್ನುತ್ತಾನೆ, “ಓ ಕಬೀರನೇ, ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲು” ಎಂದು. ಕಬೀರ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು ಮತ್ತು ಶರೀರವು ದುರ್ಬಲವಾಯಿತು. “ಕಬೀರ, ಕಬೀರ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ದೇವರು ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವನು.

ದೋಹೆ - 23 : ಕಬೀರನು ದೇವರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದನು, ಅವನು ಅನುಭವದ ಒಂದು ತುಣುಕನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆದನು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಕಬೀರನಿಗೆ ದೇವರ ಒಂದು ಅಂಗದ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ತೇಜಃಪುಂಜನಾದ ದೇವರನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದೆ. ಅದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು (ನನ್ನ) ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ದೋಹೆ - 24 : ದೇವರ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು

ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು (ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು) ಆತ್ಮವು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತದೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಚಿತ್ತವು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋಗಿ, ದೇವರ ಪಾದ ಸ್ಪರ್ಶದ ಅನುಭವ ಪಡೆಯಿತು. ಸುಖದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ದೇವರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಲಾರದಷ್ಟು ಆನಂದವಾಯಿತು.

**ದೋಹೆ - 25 : ಅಲ್ಲಿ ಅಸಹನೀಯವಾದ ನೋವು ಇದೆ. ಆದರೆ,
ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವರ ದರ್ಶನವೂ ಆಗುವುದು**

ಕವಿ - ಮನ್ಸೂರ :

ಗೆಳೆಯನೇ, ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಆನಂದವಿದೆ, ಪೆಟ್ಟೂ ಇದೆ, ಪ್ರೇಮವೂ ಇದೆ. ಮನ್ಸೂರನು ಬಲಿಪೀಠದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ನೋವೂ ಇದೆ, ಈಶ್ವರ ದರ್ಶನವೂ ಇದೆ.

ದೋಹೆ - 26 : ಐಕ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದಾಕ್ಷಣ ಅದು ಇಲ್ಲವಾಗುವುದು

ಕವಿ - ಅಜ್ಞಾತ :

ಶಿಷ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮನ್ಸೂರನಿಗೆ ಬಲಿಪೀಠ ಏರಬೇಕಾಯಿತು. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅದು ಅವನ ಅಧಿಕಾರವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಒಂದೇ ಶಬ್ದದಿಂದಾಗಿ, ಅಂದರೆ "ನಾನು ಈಶ್ವರನಿರುವೆ" ಎಂದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಅಶಿಷ್ಟತೆ (ಉದ್ಭಟತನ) ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು.

**ದೋಹೆ - 27 : ತಿಳಿದಿರುವವನು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ,
ಮಾತನಾಡುವವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ**

ಕವಿ - ಕಬೀರ ಮತ್ತು ರಹೀಮ :

ಅಗಮ್ಯವಾದ (ಗ್ರಹಿಸಲಾಗದ್ದು) ಸಂಗತಿಯು ಹೇಳು-ಕೇಳುವುದರಾಚೆಗೆ ಇರುವುದು. ಯಾರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೋ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾರು ಮಾತನಾಡುವರೋ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಹೀಮರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 28 : ವಜ್ರವು ತನ್ನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಾನೇ

ಘೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ

ಕವಿ - ರಹೀಮ :

ಶ್ರೇಷ್ಠರು (ದೊಡ್ಡವರು ತಮ್ಮ) ಬಡಾಯಿ (ಬಡಿವಾರ) ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಿಲ್ಲ. ವಜ್ರವೆಂದಾದರೂ ತನ್ನ ಮೌಲ್ಯ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಎಂದು ಹೇಳುವುದೇ? ಎಂದು ರಹೀಮರು ಕೇಳುವರು.

ದೋಹೆ - 29 : ತರಕಾರಿ ಮಾರುವವನ ಮುಂದೆ ವಜ್ರವನ್ನು

ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಾರದು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ, ವಜ್ರವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಡಿ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸದೆ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿರಿ.

ದೋಹೆ - 30 : ಸಂತನು ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗಿ (ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ) ಇರಬೇಕು

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಕಬೀರನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವನು ಮತ್ತು ಎರಡೂ ಧರ್ಮಗಳ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಬಯಸುವನು. ಯಾರ ಜೊತೆಯೂ ಮೈತ್ರಿ ಇಲ್ಲ, ಯಾರ ಜೊತೆವೈರತ್ವವೂ ಇಲ್ಲ.

ದೋಹೆ - 31 : ದೇವರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಗುರುವಿನಲ್ಲೂ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಶರಣಾಗತಿ ಮನೋಭಾವ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ನನ್ನದು ಅಂತ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇರುವುದೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದೇ ಇದೆ. ನಿನ್ನದನ್ನು ನಿನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ನನ್ನದೇನು ಹೋಗುವುದು?

ದೋಹೆ - 32 : ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಹಿತ ಚಿಂತನೆ

ಕವಿ - ರಹೀಮ :

ಗಿಡಮರಗಳು ತಮ್ಮ ಫಲಗಳನ್ನು ತಾವೇ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಸರೋವರ ತನ್ನ ನೀರನ್ನು ತಾನೇ ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಧು ಸಜ್ಜನರು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂಚಯಿಸುವರು ಎಂದು ರಹೀಮರು ಹೇಳುವರು.

ದೋಹೆ - 33 : ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಿತಿ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಉಪ್ಪು ಕರಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಚೀಲವನ್ನು ಉಪ್ಪಿನಿಂದ ತುಂಬಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ತವು (ಪ್ರಜ್ಞೆ) ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತೆಂದರೆ ಕಾಲನು (ಮೃತ್ಯು) ಮೌನಧಾರಣೆ ಮಾಡುವನು.

ದೋಹೆ - 34 : ಬಟ್ಟಲದಲ್ಲಿನ ಅಮೃತವನ್ನು ನಾನು ಕೊನೆಯ ಹನಿಯವರೆಗೂ ಕುಡಿದಿದ್ದೇನೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ನಾನು ಗುರುರಸವನ್ನು (ಅಮೃತರಸ) ಕುಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಗಳು ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕುಂಬಾರನ ಮಡಕೆಯು ಸುಟ್ಟು ಪಕ್ಕವಾಗಿದೆ. ಈಗದು ಪುನಃ ಕುಂಬಾರನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಏರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಬೀರರೆನ್ನುವರು.

ದೋಹೆ - 35 : ಸೀಮಿತ ಮತ್ತು ಸೀಮಾತೀತತೆ

ಕವಿ - ಕಬೀರ :

ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಸೀಮೆಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೋದರು. ಸೀಮೆಯಾಚೆಗೆ ಯಾರೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಕಬೀರನು ಮಾತ್ರ ಸೀಮಾತೀತ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಮೇರಾ ಮುಖು ಮೆಂ ಕುಥ ನಹಿಂ,
ಜೋ ಕುಥ ಹೈ ಸೋ ತೋರ ।
ತೇರಾ ತುಖು ಕೋ ಸೌಂಪತೆ,
ಕಾ ಲಾಗತ ಹೈ ಮೋರ ॥

ನನ್ನದು ಅಂತ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಇರುವುದೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದೇ ।
ನಿನ್ನದನ್ನು ನಿನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು, ನನ್ನದೇನು ಹೋಗುವುದು? ॥

ಬಡೆ ಬಡಾಳೆ ನಾ ಕರ್ತೆ,
ಬಡೋ ನ ಬೋಲೆ ಬೋಲ ।
ರಹೀಮನ ಹೀರಾ ಕಬ ಕಹೈ,
ಲಾಖಿ ಹಮಾರೊ ಮೋಲ ॥

ಶ್ರೇಷ್ಠರು ತಮ್ಮ ಬಡಾಯಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದಿಲ್ಲ ।
ವಜ್ರವೆಂದಾದರೂ ತನ್ನ ಮೌಲ್ಯ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಎಂದು ಹೇಳುವುದೇ?
ಎಂದು ರಹೀಮರು ಕೇಳುವರು ॥